

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**<< ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ >>**

ΓΕΩΡΓΙΑ

ΠΡΟΒΙΔΑΚΗ ΑΜ : 12001

ΕΠΟΠΤΗΣ : ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΓΑΛΥΦΙΑΝΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

Abstract

Εισαγωγή

Κεφάλαιο 1^ο : Διάθρωση του ελληνικού-ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος

1.1 Σημασία του Τραπεζικού Συστήματος

1.1.1 Βασικές Τραπεζικές Εργασίες

1.1.2 Αντίστροφη Επιλογή

1.1.3 Ηθικός Κίνδυνος

1.1.4 Ο Ρόλος του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος

Κεφάλαιο 2^ο : Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα & Χρηματοπιστωτική Κρίση

2.1 Τράπεζες & Κρίση (τραπεζική κρίση – κρίση χρέους)

2.2 Αναφορά στην Ελλάδα που Προκλήθηκε θύμα αυτής της κρίσης

2.3 Χρηματοδότηση των Τραπεζών Πριν και Κατά τη Διάρκεια της Κρίσης

2.4 Αντιμετώπιση της Χρηματοπιστωτικής Κρίσης από το ελληνικό

Τραπεζικό Σύστημα

2.5 Τράπεζες & Προσπάθειες Ομαλής Εξόδου από την Κρίση

2.5.1 Χαρακτηριστικά Οικονομικής Κρίσης

2.5.2 Μέτρα αποφυγής της οικονομικής κρίσης

2.5.3 Για να αντιμετωπίσουμε με πιο ορθό τρόπο τη κρίση

2.6 Ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών

2.6.1 Οι Δύο Ανακεφαλαιοποιήσεις

2.6.2 Η Κατάσταση το 2014

2.6.3 Οι δύσκολες συνθήκες του 2015

2.6.4 Δράσεις εποπτικών αρχών – Αρμόδιων Υπουργών

2.6.5 Τι μπορεί να γίνει στο μέλλον ένα βασικό ερώτημα που προβληματίζει όλους ?

2.6.6 Μη κερδοσκοπικές Τράπεζες

Κεφάλαιο 3^ο : Το ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα & Οι τέσσερις Συστημικές Τράπεζες

3.1 Οι 18 συγχωνεύσεις τραπεζών τα τελευταία 3-4 χρόνια

3.1.1 Ποιες ήταν οι πιο επιτυχημένες εξαγορές

3.1.2 Ποια η θέση των 4 Συστημικών Τραπεζών

3.1.3 Ελληνικές Τράπεζες

3.1.4 Τι δείχνουν τα αποτελέσματα για τις 4 συστημικές

Κεφάλαιο 4^ο : Το Μέλλον του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος

4.1 Τραπεζικοί Ισολογισμοί & Ρευστότητα

4.1.2 Αντίστροφη σχέση μεταξύ ρευστότητας και κερδοφορίας

4.1.3 Μακροπολιτική Πολιτική και Νομισματική

4.1.4 Χρηματοδότηση επιχειρήσεων

4.1.5 Μέτρα Παρέμβασης

Κεφάλαιο 5^ο Συμπεράσματα

Κεφάλαιο 6^ο Ερωτηματολόγιο

Κεφάλαιο 7^ο: Βιβλιογραφία

Κεφάλαιο 8^ο: Παράρτημα – Πίνακες - Διαγράμματα

Περίληψη

Στην Παρακάτω πτυχιακή εργασία .Θα γίνει προσπάθεια να διερευνηθεί πως η ΕΛΛΑΔΑ έφτασε στο οικονομικό αδιέξοδο . Μπορεί να ξεφύγει απ' αυτό με λιγότερες απώλειες ? Πιο συγκεκριμένα αναδεικνύεται ο Πρωτεύων ρόλος των τραπεζικών ιδρυμάτων στην ανάπτυξη . Γενικά και της κίνησης του χρήματος .Ολόκληρη η οικονομική πολιτική της χώρας .Φαίνεται ότι στηρίζεται σε ένα υγιές τραπεζικό σύστημα ,όμως άμεσα το οποίο συνδέεται με το ευρωπαϊκό . Λοιπόν η ελληνική κρίση δεν μπορεί να ξεπεραστεί . Παρά μόνο μια συνεργασία με ξένα ευρωπαϊκά ιδρύματα , πραγματοποιώντας άμεση χρηματοδότηση των ελληνικών τραπεζών με την ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα .Άμεσο αποτέλεσμα αποτελεί η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και η δημιουργία μιας νέας πραγματικότητας - ενός νέου τραπεζικού τοπίου. Έτσι προκύπτει η ανάγκη για νέες διαδικασίες. Επίσης όπου με μια καινούργια τραπεζική πολιτική. Έπειτα η ρευστότητα ενισχύεται η ρευστότητα της αγοράς. Έτσι στην επιχειρηματική δραστηριότητα του τόπου δίνεται μια τονωτική ένεση .Παράλληλα το ελληνικό τραπεζικό σύστημα φαίνεται να οδεύει προς την επίτευξη βιώσιμης λύσης ,για την έρρυθμη λειτουργία των τραπεζών . Και της οικονομίας της χώρας για την εξέλιξη της . Πρόκειται για λύσεις που το μόνο που μπορεί να γίνει , είναι να δούμε πως θα λειτουργήσουν στην πράξη .

Abstract

The below thesis. It will be so effort to investigate. How in Greece arrived the economic deadlock, can Greece to escape from it with less wastages? In particular prominence the initial role of bank establishment. Generally , the maturation and motor his cold cash.

Entire the financial politics this country. Appear to rely on in one healthy bank system, however, immediately which be related with a European system. Well the greek crisis . Beyond reach to degradate. But a cooperation with foreigh European System , accomplish immediate funding the greek bank with of European central bank. Direct result make up the ancapitalization of bank. And the creation a new reality or a new banklandscape. It must be requirement for news proceedings . Also legal actions . Wherever with a new bankpolicy. Afterwards volatility reinforce the marketplace. So business activity hiw place give in the arm . Meanwhile , the greek bank system appear that de evolve towards her achievement viable solution , for better of operation bank. And the economy her country for her progress . Be about to solutions that all you can become be to see , in what way will function the action.

Εισαγωγή

Σκοπός Πτυχιακής :Είναι να διατυπώσουμε ποιές είναι οι διάφορες απόψεις για την οικονομική κρίση. Επίσης ποιές είναι οι δυνατότητες υπέρβασης της στην ελληνική οικονομία .

Στόχος Πτυχιακής : Κρίνεται ωφέλιμο να αναζητηθούν τα κίνητρα που θα οδηγήσουν στην οργάνωση και της παρακάτω εργασίας . Μέσα από πρωτογενή και δευτερογενή έρευνα .

Κίνητρα Πτυχιακής : Αρχικά διάχυτη είναι η απαισιοδοξία σε κάθε ελληνικό αλλά ευρωπαϊκό νοικοκυριό για την έξοδο από την οικονομική κρίση.

Αυτή η απαισιοδοξία επιδρά αρνητικά στον επιχειρηματικό ρίσκο και καθλώνει την κίνηση του χρήματος . Είναι επομένως απαραίτητο να ξεπεραστούν οι παραπάνω δισταγμοί .

Ακόμη η ανασφάλεια και ο φόβος για το μέλλον πληγώνουν ψυχικά τον κάθε έλληνα και δημιουργούν κύματα ανθρώπων που οδηγούνται στην κατάθλιψη ή ακόμη και στην αυτοκτονία. Πέρα από αυτό η μειωμένη αγοραστική κίνηση και η καθοδήγηση της ελληνικής αγοράς εκτοξεύουν τα νούμερα της ανεργίας προς τα πάνω και δημιουργούν ποίκιλα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας . Ληστείες , Κλοπές και βίαια ξεσπάσματα αποτελούν στην καθημερινότητα μιας ελληνικής κοινωνίας σε κρίση . Όλα τα παραπάνω καθιστούν απαραίτητη την εξυγίανση της ελληνικής οικονομίας και την οργάνωση ενός υγιούς τραπεζικού συστήματος. Γιατί μόνο με αυτό τον τρόπο θα τονωθεί η αγοραστική κίνηση και θα επανέλθει η υγιής επιχειρηματικότητα .

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να τηρηθεί το μέτρο σε κάθε προϋπόθεση .<< Το μέτρον άριστον >> αποτελεί για ακόμη μια φορά την ιδανική λύση για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα . Καθώς μπορεί να βοηθήσει στον εκχρηματισμό της κοινωνίας χωρίς να φτάσει στον υπερβολικό δανεισμό . Τα λάθη του παρελθόντος δεν πρέπει να επαναληφθούν .

Τέλος είναι βάσιμο να προταθούν και να επισημανθούν λύσεις βιώσιμες και άμεσα εφαρμόσιμες . Διότι είναι σαφείς ότι είναι υγιές τραπεζικό σύστημα στην επιχειρηματική δραστηριότητα , στην κίνηση του χρήματος και στην ορθότερη διαχείριση των οικονομικών δυνατοτήτων ενός νοικοκυριού .

ΓΕΝΙΚΑ

Με βάση λοιπόν από την παρούσα έρευνας μας θα γίνει συλλογή δεδομένων μέσω ενός ερωτηματολογίου στον ΕΟΠΥ ο οποίος βρίσκεται στη πόλη Ηρακλείου. Θα χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της οικονομικής κρίσης και του τραπεζικού συστήματος σε διαμόρφωση με το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον. Με βάση αυτά τα λίγα στοιχεία η έρευνα μας χαρακτηρίζεται ποσοτική.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Το κοινό ερωτηματολόγιο που θα χρησιμοποιήσουμε αποτελείται από πολλαπλές ερωτήσεις δευτογενούς τομέα δηλαδή ερωτήσεις που χρησιμοποιούν μια κλίμακα για την ποσοτική μέτρηση-καταγραφή ενός χαρακτηριστικού ,και είναι στην ουσία μια αριθμητική κλίμακα. Κρίνεται απαραίτητο να επισημάνουμε ότι οι ερωτήσεις πολλαπλών κατηγοριών έχουν περισσότερες από δύο επιλογές απαντήσεων. Τα πλεονεκτήματα των τελευταίων είναι ότι επιτρέπουν ευρύ φάσμα δυνατών απαντήσεων, είναι απλές στη διαχείριση και την κωδικοποίηση ενώ τα μειονεκτήματά τους είναι ότι πρέπει να αποσαφηνιστεί το «επιλέγω μία» και όχι «επιλέγω όλες όσες ισχύουν» και ωθούν τους ερωτώμενους να απαντήσουν σε επιλογές που αγνοούν Τα πλεονεκτήματα της αριθμητικής κλίμακας είναι το γεγονός ότι επιτρέπει την έκφραση του βαθμού αφηρημένων εννοιών (συναισθήματα) και είναι απλά στη διαχείριση και κωδικοποίηση και μειονέκτημα ότι οι ερωτώμενοι μπορεί να μην απαντούν με ακρίβεια στην κλίμακα .

Κεφάλαιο 1^ο :Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

1.1 Η Σημασία του Τραπεζικού Συστήματος

Τα πιστωτικά ιδρύματα με βάση την ελληνική νομοθεσία είναι κάθε επιχείρηση που δραστηριοποιείται ώστε να αποδέχεται καταθέσεις ή άλλα εισπραχτέα κεφάλαια από τα μέλη της κοινωνίας για χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της. Δηλαδή οι λεγόμενες τράπεζες ή αλλιώς τραπεζικά συστήματα αποτελούν τη καρδιά του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος μιας χώρας . Δέχονται καταθέσεις από διάφορες χρηματοπιστωτικές τράπεζες τόσο στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα όσο και στο ευρωπαϊκό μιας χώρας . Οι καταθέσεις λοιπόν αυτές προέρχονται από διάφορες μονάδες (π.χ νοικοκυριά , επιχειρήσεις και κυβερνήσεις) όπου διαθέτουν τα κεφάλαια μέσω δανεισμού από επενδυτικές δραστηριότητες από ιδιώτες , επιχειρήσεις και κυβερνήσεις όλων των κρατών .

Με τις παραπάνω λειτουργίες διευκολύνουν ακόμα περισσότερο τη ροή των αγαθών και των υπηρεσιών από τους παραγωγούς προς τους καταναλωτές καθώς και τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες της κυβέρνησης . Έτσι επιδρούν στην αναπτυξιακή διαδικασία μιας χώρας , ενώ αποτελούν και τα μέσα με τα οποία ασκείται η << ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ >> Το τραπεζικό σύστημα είναι επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το σκοπό και τον τρόπο λειτουργίας μιας χώρας στη αντίστοιχη οικονομική μονάδα της. Δέχονται καταθέσεις χρημάτων ή άλλες νομισματικές αξίες.

Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες :

- 1) κεντρική τράπεζα (τράπεζα Ελλάδος)
- 2) εμπορικές τράπεζες
- 3) ειδικοί πιστωτικοί οργανισμοί
- 4) πιστωτικά ιδρύματα με τη μορφή πιστωτικού συνεταιρισμού (συνεταιριστικές τράπεζες)
- 5) υποκαταστήματα στην Ελλάδα ξένων τραπεζών

Γενικά στο πλαίσιο των τραπεζικών συστημάτων κρίνεται ωφέλιμο να αναφερθούμε στις γενικές αρχές που διέπει την οικονομία της τράπεζας της Ελλάδος καθώς και τις βασικές τραπεζικές αρχές .

- Ενημέρωση συναλλασσόμενων – διαφάνεια συναλλαγών
- Εχεμύθεια – τραπεζικό και επαγγελματικό απόρρητο
- Συλλογή και τήρηση πληροφοριών συναλλασσόμενων
- Ύποπτες συναλλαγές
- Εξυπηρέτηση συναλλασσομένων
- Παράπονα συναλλασσομένων

1.1.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ
ΠΙΣΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ (ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ-ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ)
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ-ΕΞΑΓΩΓΕΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ(ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ)
ΘΥΡΙΔΕΣ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΥ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Μια λοιπόν από τις βασικές λειτουργίες των πιστωτικών ιδρυμάτων στο νέο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ των αποταμιευτών όσο και των πιστούχων. Η κύρια δραστηριότητα των πιστωτικών αυτών ιδρυμάτων είναι η άντληση κεφαλαίων και η παροχή αυτών με κάθε μορφή επένδυσης προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ελλειμματικές οικονομικές μονάδες.

Το βασικό εγχείρημα των τραπεζών με βάση τα σημερινά δεδομένα στην οικονομία στην οποία διανύει η χώρα μας γίνεται πλήρως κατανοητό το γεγονός ότι επεξηγούμε την έννοια της ασύμμετρης πληροφόρησης και τα ποίκιλα προβλήματα που προκαλεί στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Τα προβλήματα που δημιουργεί η ασύμμετρη πληροφόρηση είναι τα εξής :

1.1.2 Αντίστροφη Επιλογή

Αποτελεί ένα πρόβλημα που τίθεται στην ασύμμετρη πληροφόρηση όπου πριν πραγματοποιηθούν οι συναλλαγές σε μια επιχειρηματική μονάδα , αν δεν είναι πλήρως αξιόλογες τότε θα προσπαθήσουν όλα τα τραπεζικά ιδρύματα να λάβουν ενεργά τα κατάλληλα μέσα. Με αυτό τον τρόπο θα υλοποιηθεί η τραπεζική χρηματοδότηση μέσω ενός δανείου .

1.1.3 Ηθικός Κίνδυνος

Αναφέρεται σε ένα πρόβλημα όπου ένα μέρος από τις ποικίλες συναλλαγές που πραγματοποιείται από τις αποφάσεις των τραπεζών . Μπορούν να προστατευθούν από το κίνδυνο αυτό αν συμπεριφερθούν ορθά φυσικά πρόσωπα ή φορείς που αναλαμβάνουν ρίσκα από την αρχή αν υπάρχει η ολοκληρωμένη έκθεση του στον κίνδυνο. Τα τραπεζικά ιδρύματα πραγματοποιούν κέρδη από διάφορες τραπεζικές δραστηριότητες τόσο στον ελληνικό χώρο όσο και στον ευρωπαϊκό .Έπειτα από ποικίλες πληροφορίες που συλλέγουν, αρκετά αξιότιμες, σύμφωνα πάντα με τα δικά τους δεδομένα, (όπως π.χ οργανώσεις, σε συμφωνία για την έκδοση τραπεζικών δανείων, να συνεργάζονται μεταξύ τους και να τους δίνεται με αυτό τον τρόπο η δυνατότητα να ανταγωνιστούν το δευτερογενή τομέα αλλά και τους υπόλοιπους τομείς της αγοράς .) μπορούν να επιλύσουν τα προβλήματα που προκύπτουν.

Με λίγα λόγια στις τράπεζες δίνεται η ευθύνη από την ευρωπαϊκή τράπεζα και από την ελληνική η ευθύνη να ελέγχουν τις επιχειρήσεις που δανείζουν , καταθέτουν και πραγματοποιούν αναλήψεις , όπου με τον τρόπο αυτό να αποφεύγονται λάθη που επιφέρει περισσότερο ο ηθικός κίνδυνος.

Έτσι οι τράπεζες καταφέρνουν σχεδόν πάντα με την κατάλληλη καθοδήγηση ευρωπαϊκού και ελληνικού ιδρύματος να επιλύσουν τα δύο παραπάνω προβλήματα που αναφέραμε εφαρμόζοντας ποικίλους μεθόδους.

Παρακάτω παραθέτοντας το εξής παράδειγμα για τις τραπεζικές πληροφορίες.

Δεσμεύοντας τα υπόλοιπα τραπεζικά ιδρύματα χωρίς να πραγματοποιούν επαρκώς οφειλές από τις πληροφορίες που λαμβάνουν και επεξεργάζονται . Τέλος είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι υπάρχει καλύτερο αποτέλεσμα όταν συνεργάζονται όλα τα τραπεζικά ιδρύματα και αποτρέπουν παράνομες ενέργειες έχουν περισσότερο έλεγχο και πρόσβαση στα συστήματα πληροφόρησης που υλοποιούνται οι ποικίλες τραπεζικές παύοντας τη χρηματοδότηση. Ποίος είναι συγκεκριμένα ο ρόλος του τραπεζικού συστήματος : 1) Κεντρική Τράπεζα Και

2) Εμπορικές Τράπεζες

πως λειτουργούν ?

Οι τράπεζες είναι επιχειρήσεις που ασχολούνται με το εμπόριο του χρήματος . Δέχονται , δηλαδή , καταθέσεις από φυσικά πρόσωπα , επιχειρήσεις ή οργανισμούς και δίνουν δάνεια σε καταναλωτές , επιχειρήσεις ή στο κράτος . Η δραστηριότητα τους αυτή έχει κίνητρο το κέρδος (εμπορικές τράπεζες) που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στον τόκο που καταβάλλουν στους καταθέτες για να τοποθετήσουν τα χρήματα τους στην τράπεζα και στον τόκο που εισπράττουν από τους δανειζόμενους από την τράπεζα. Κλείνοντας το μέρος πρώτο της πτυχιακής εργασίας θα παρουσιάσουμε τη λειτουργία των εμπορικών τραπεζών .

1.1.5 Ο ρόλος του ελληνικού τραπεζικού συστήματος

Η Τράπεζα της Ελλάδος ως αναπόσπαστο τμήμα του Ευρωσυστήματος:

- Συμμετέχει στη διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ το οποίο λαμβάνει τις αποφάσεις της νομισματικής πολιτικής.
- Συμμετέχει στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Η Τράπεζα της Ελλάδος παρέχει ρευστότητα και δέχεται καταθέσεις από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.
- Ενημερώνει το ελληνικό κοινό για τη νομισματική πολιτική που ακολουθείται στη ζώνη του ευρώ, μέσα από τις τακτικές εκδόσεις της (Έκθεση Διοικητή, Έκθεση για τη Νομισματική Πολιτική).

Παροχή Έκτακτης Ενίσχυσης σε Ρευστότητα και Νομισματική Πολιτική.

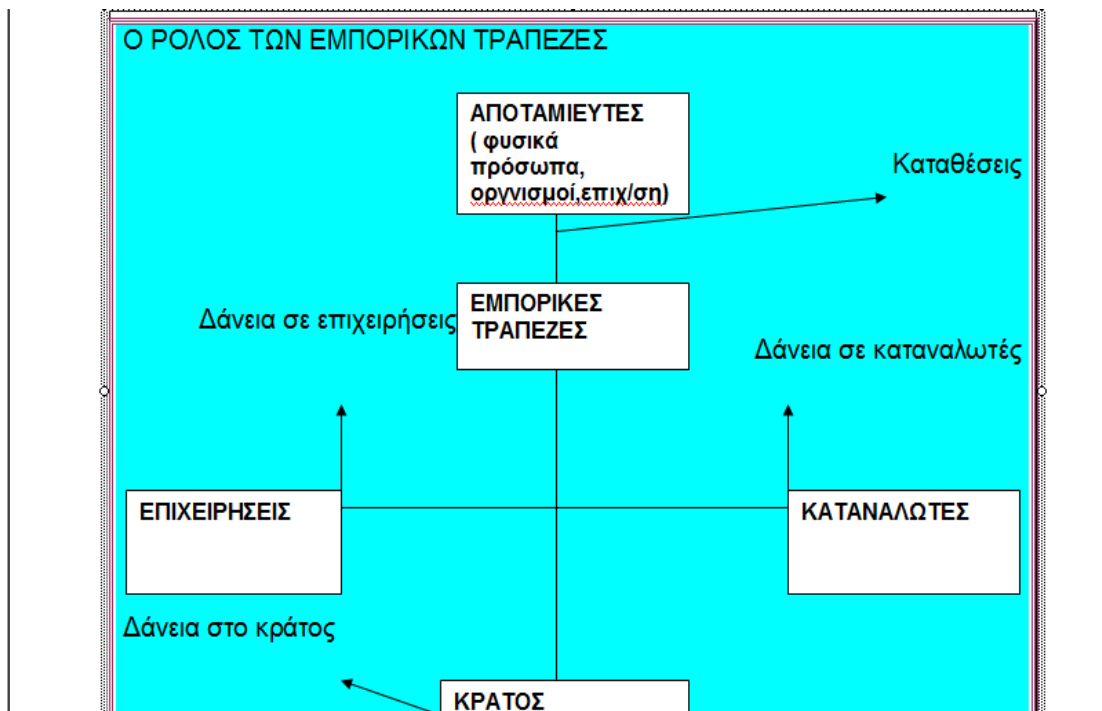
Τα πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν χρηματοδότηση από τις κεντρικές τράπεζες όχι μόνο μέσω της διενέργειας πράξεων νομισματικής πολιτικής αλλά, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και μέσω της παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (Emergency Liquidity Assistance - ELA).

Ως έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα νοείται η παροχή εκ μέρους εθνικής κεντρικής τράπεζας (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος:

(α) παροχή χρήματος κεντρικής τράπεζας ή/και

(β) κάθε άλλης μορφής στήριξης η οποία ενδέχεται να επιφέρει αύξηση του χρήματος κεντρικής τράπεζας προς φερέγγυο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ή προς όμιλο φερέγγυων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, που αντιμετωπίζει προσωρινά προβλήματα ρευστότητας, χωρίς ωστόσο η ενέργεια αυτή να εντάσσεται στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Καθώς παρακάτω δίνεται με εμφανή τρόπο ο ρόλος των εμπορικών τραπεζών με ένα αντίστοιχο παράδειγμα ..

Ο Ρόλος των εμπορικών τραπεζών δίνεται σε διάγραμμα αναλυτικά η ροή λειτουργίας των εμπορικών τραπεζών .

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Κεφάλαιο 2^ο : Το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα & Χρηματοπιστωτική Κρίση

2.1 Τράπεζες & Κρίση

Επίπτωση της οικονομικής κρίσης πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Αρχικά λοιπόν είναι βάσιμο να τονίσουμε πριν αναφερθούμε στη κρίση γενικά. Να αναφερθούμε ειδικά ότι οι οικονομικές κρίσεις και οι κρίσεις γενικότερα , καθίσταται απαραίτητη η υιοθέτηση μιας σειράς από μέτρα , προληπτικού χαρακτήρα , καθώς επίσης και η σύσταση παρεμβατικών και προστατευτικών μηχανισμών .

Παρόλο που οι κρίσεις στις τράπεζες θα υπάρχουν χωρίς να εξαλειφθούν εντελώς . Παράλληλα με τις συγχωνεύσεις υπάρχει και μία ιδιαίτερη κίνηση στην εξαγωγή του ελληνικού τραπεζικού τομέα σε γειτονικές χώρες, κίνηση η οποία αποτελεί και το θέμα της παρούσας παραγωγικής εργασίας.

Σημαντικοί κλάδοι της οικονομίας επλήγησαν, όπως ο τραπεζικός, ο ασφαλιστικός, ο κτηματομεσιτικός, οι αυτοκινητοβιομηχανίες, το εμπόριο. Πριν προχωρήσουμε, όμως, θα ήταν καλό να δούμε πως εξελίχθηκαν τα πράγματα από το 2007 και σήμερα .

Η διεθνής λοιπόν χρηματοοικονομική κρίση, που ξεκίνησε το 2007 στις ΗΠΑ και τη Δυτική Ευρώπη, σύντομα μετατράπηκε σε παγκόσμια οικονομική κρίση και στη συνέχεια εξελίχθηκε σε δημοσιονομική κρίση των χωρών της περιφέρειας της Ευρωζώνης. Διακυβεύεται πλέον η ίδια η ύπαρξη του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος. Πρακτική εμπειρία στον οικονομικό και χρηματοοικονομικό χώρο . Όπου τα ελληνικά όσο και τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα κατάφεραν να λειτουργήσουν σωστά χωρίς να παρουσιασθούν πτωχεύσεις στο χώρο τους . Η Κρίση στην Ελλάδα από τα τέλη του 2009 και μετά επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τις νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις , τις αγορές κεφαλαίων και το τραπεζικό σύστημα. Σημαντική συρρίκνωση εμφανίστηκε στις καταθέσεις και μάλιστα χορήγηση τραπεζικής χρηματοδότησης περιορίστηκε σε σύντομο χρονικό διάστημα . Μεγάλη αύξηση σημειώθηκε στα τραπεζικά επιτόκια , ραγδαία άνοδος των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων και πτώση των τιμών στις μετοχές . Οι τράπεζες αποκόπηκαν από τις διεθνείς αγορές χρήματος και ομολόγων , παρουσίασαν ζημίες και αναγκάστηκαν να δεσμεύσουν κεφάλαια για

προβλέψεις δεδομένης της σημαντικής αύξησης των προβληματικών στοιχείων ενεργητικού .

Η Τράπεζα της Ελλάδος και η Πολιτεία ανακούφισαν τις πιέσεις ρευστότητας των τραπεζών και το 2012 άρχισαν να αναπληρώνουν την κεφαλαιακή βάση των συστημικών πιστωτικών ιδρυμάτων με πόρους διοχετεύθηκαν στη χώρα μέσω της δεύτερης δανειακής σύμβασης. Δίνοντας έμφαση σε ένα πολύ βασικό στοιχείο για εκείνη τη χρονιά Εκείνη τη χρονιά έλαβε τέλος το φαινόμενο των έντονων εκροών και καταθέσεων , τα τραπεζικά επιτόκια και οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων σιγά αποκλιμακωνόντουσαν , οι τιμές των μετοχών άρχισαν να ανακάμπτουν, η υποχώρηση της τραπεζικής χρηματοδότησης απέναντι από τη πραγματική οικονομία άρχισε να επιβραδύνεται και η ρευστότητα των τραπεζών αποκαθίσταται.

2.2 Αναφορά στην Ελλάδα που προκλήθηκε θύμα αυτής της κρίσης.

Για ένα κράτος η προσφυγή στο δανεισμό θα πρέπει να αποφασίζεται και να χρησιμοποιείται κυρίως σε δύο περιπτώσεις :

A) Για την πραγματοποίηση επενδυτικών έργων ,τα οποία είτε άμεσα , είτε έμμεσα θα βελτιώσουν το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας , έτσι ώστε το επιπλέον εισόδημα που θα δημιουργηθεί για το κράτος , να μπορεί να καλύψει το δανεισμό

B) Για την κανονική λειτουργία του κράτους σε περίπτωση έκτακτων καταστάσεων ή οικονομικής ύφεσης . Και στις περιπτώσεις αυτές , όταν ξεπεραστούν οι αρνητικές συνθήκες , η οικονομική πολιτική θα πρέπει να στοχεύει στην αποκατάσταση των εσόδων του κράτους, ώστε να αποπληρωθεί ο δανεισμός που χρησιμοποιήθηκε στις έκτακτες συγκυρίες.

Αυτή η απλή λογική , σπάνια ή πιο σωστά , ουδέποτε ακολουθήθηκε από τις ελληνικές κυβερνήσεις .Ήδη, από την εποχή που μετά την απελευθερωτική επανάσταση άνοιξαν και πάλι οι αγορές για την Ελλάδα(1880) έως και τη σύγχρονη εποχή , οι ελληνικές κυβερνήσεις καταχρέωναν το κράτος μέσα σε ταχύτατο χρονικό διάστημα , όχι για να υλοποιήσουν μια πολιτική ανάπτυξης ,

άλλα για να ξεπληρώσουν παλαιότερα δάνεια ή για να καλύψουν τα ελλείμματα που δημιουργούσε η πολιτική πελατειακών σχέσεων με τους ψηφοφόρους τους .

Με τα λεγόμενα κόκκινα δάνεια .

Την περίπτωση της Ιρλανδίας όπου είδαν να μειώνεται η κατά κεφαλή δαπάνη δραματικά, σύμφωνα με την μελέτη του οργανισμού οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης. Στην Ελλάδα, η δαπάνη για την υγεία μειώθηκε κατά 11% τόσο το 2010 όσο και το 2011 και στην Ιρλανδία κατά 7,7% το 2010, ενώ έπεσε επιπλέον κατά 3% το 2011. Καθώς οι επαγγελματικές αμοιβές μειώθηκαν κατά 8% το 2009 και επιπλέον 5% το 2010 και το 2011.

Επίσης στην Ισπανία οι μισθοί μειώθηκαν κατά 5-7% για όλους τους δημόσιους υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων που ανήκουν στο προσωπικό υγειονομικής περίθαλψης το 2010.

Γενικά, ο δανεισμός από τις ελληνικές κυβερνήσεις είχε τρία χαρακτηριστικά :

A) Ανύπαρκτη έως ανεπαρκή πολιτική δανεισμού :

Το ελληνικό κράτος δανείζεται χωρίς κάποιον ουσιαστικό σχεδιασμό. Απλά για να καλύψει τρέχουσες καταναλωτικές δαπάνες του Προϋπολογισμού .

B) Οι όροι δανεισμού είναι συνήθως δυσμενείς , τέτοιοι που κάνουν βέβαιη τη δυσχέρεια αποπληρωμής των δανείων και τη σταδιακή συσσώρευση τους .

Γ) Οι κυβερνήσεις , ίσως και λόγω του ότι γνωρίζουν ότι δε μπορεί να αποπληρωθεί ο δανεισμός , δε σχεδιάζουν κάποια πολιτική αποπληρωμής και μεταθέτουν το πρόβλημα στο μέλλον ,στις επόμενες γενιές οι οποίες όμως , αφού δεν υφίστανται ακόμη. Δεν ψηφίζουν !

Όταν η Ελλάδα με τους μόνιμα ανεπαρκείς πόρους ,δεν μπορούσε να εξυπηρετεί τα κράτη προσέφευγε σε νέο δανεισμό .

Και έτσι η χώρα έμπαινε στον φαύλο κύκλο του ανατοκισμού , ο οποίος από μόνος του αύξανε το χρέος με γεωμετρική πρόοδο.

Και αν μετρήσουμε τα χρήματα που η χώρα κατά τη διάρκεια διαφόρων περιόδων έχει πληρώσει ως τόκους , θα καταλήξουμε στο ότι , ουσιαστικά , η χώρα διαρκώς ξεπληρώνει τα δάνεια της και με το παραπάνω μάλιστα . Όμως , μέσα από την κάκιστη πολιτική της , καταλήγει να βρίσκεται διαρκώς μπλεγμένη μέσα στον φαύλο κύκλο του ανατοκισμού και με τον τρόπο αυτό , παραμένει διαρκώς υπερχρεωμένη. Η Ελλάδα λοιπόν αποτελούσε σε σειρά η Τρίτη χώρα που έβλεπαν ότι αποτελούσε το πιο δραματικό παράδειγμα μαζί με την Ιρλανδία που επλήγησαν από την οικονομική κρίση, χώρες οι οποίες είδαν να μειώνεται τραγικά το επίπεδο της υγειονομικής τους περίθαλψης, με αποτέλεσμα οι πολίτες τους να βλέπουν με τρόμο να επανέρχονται ξεχασμένες μολυσματικές ασθένειες και οι ίδιοι να μην μπορούν να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και στα αναγκαία τους φάρμακα.

Ο Τάσος Ηλιαδάκης στο Βιβλίο του " Ο εξωτερικός δανεισμός στη γένεση και εξέλιξη του Νέου Ελληνικού Κράτους ,1824-1879", αναλύει τις εισπράξεις των δανείων της περιόδου 1879-1893, τις καταβολές του Ελληνικού Δημοσίου για την εξυπηρέτησή τους και κάνει έναν τελικό απολογισμό. Επισημαίνει ότι , το Ελληνικό Δημόσιο είχε χρεωθεί 640 εκατομμύρια φράγκα , έναντι πραγματικού ποσού 464 εκατομμυρίων , εισέπραξε 348 εκατομμύρια και ενώ μέχρι και το φθινόπωρο του 1893 είχε επιστρέψει 367,7 εκατομμύρια (20 εκατ. Περισσότερα απ' όσα πραγματικά έλαβε) εξακολουθούσε να χρωστά 556,8 εκατομμύρια ! Στο σημείο αυτό καλό είναι να αναλογιστούμε ότι ,κατά το μεγαλύτερο διάστημα της ιστορίας της ,η Ελλάδα δεν εισέπραττε τα ποσά τα οποία δανείζονταν .Το ποσό που εισέπραττε (καθαρή πρόσοδος) επηρεάζονταν από την "τιμή έκδοση", η οποία την περίοδο του δανείων του Τρικούπη κατά μέσο όρο έφθασε στο 72 %. Δηλαδή , η Ελλάδα χρεώνονταν για δάνειο 100 φράγκων , ενώ εισέπραττε 72 φράγκα. Στην πραγματικότητα δεν εισέπραττε ούτε αυτά , αφού αφαιρούνταν τα διάφορα (βαρύτατα) έξοδα έκδοσης , προεξοφλήσεις τόκων και χρεολυσίων κλπ. Βεβαίως , οι τόκοι που ήταν υποχρεωμένη να πληρώσει υπολογίζονταν στο πλήρες ποσό των 100 φράγκων . Σημειώνεται ότι , την περίοδο εκείνη , οι πρακτικές αυτές ακολουθούνταν σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις δανεισμού κρατών.

Η ιστορία αυτή επαναλαμβάνεται διαρκώς από τότε . Από έναν τέτοιο φαύλο κύκλο , δύσκολα μπορεί να ξεφύγει ένα κράτος . Αν θα μπει σ' αυτόν , είναι καταδικασμένο να ταλαιπωρείται επί πολλές δεκαετίες .

Στο βιβλίο του Τάσου Ηλιαδάκη διαπιστώνεται επίσης ότι το 1980 το δημόσιο χρέος της Ελλάδας , ως ποσοστό του ΑΕΠ , έφθανε στο 163% του ΑΕΠ . Και όμως , κατά το διάστημα αυτό, η Ελλάδα πλήρωσε μόνο για τόκους , ποσά τα οποία φθάνουν στο 202 % του ΑΕΠ της.

Έτσι αποδεικνύεται ότι, ο φαύλος κύκλος του δανεισμού και του ανατοκισμού είναι ανελέητος !

Αν λοιπόν ένα κράτος εμπλακεί σε έναν τέτοιο κύκλο , χωρίς να έχει την πρόνοια να σχεδιάσει ένα πρόγραμμα απεμπλοκής , είναι καταδικασμένο σε μια αφαιμάξη πόρων, στη διαρκή εξάρτηση από το δανεισμό και στις διαρκείς παρεμβάσεις των δανειστών στα εσωτερικά ζητήματα.

Όμως , τα παραπάνω στοιχεία αποδεικνύουν επίσης ότι ένα Κράτος όπως η Ελλάδα , μπορεί να ζήσει και χωρίς δανεισμό , ή χωρίς υπερβολικό δανεισμό. Αφού ούτως ή άλλως , μέσα στη διάρκεια των ετών , ο μέσος όρος των χρημάτων που καταβάλλει για την εξυπηρέτηση του δανεισμού , είναι πολύ περισσότερα από χρήματα που δανείζεται. Για να το πετύχει αυτό όμως , χρειάζεται σωστό πρόγραμμα διαχείρισης των δημοσίων πόρων και έντιμους και ορθολογιστές πολιτικούς . Μέχρι σήμερα ,όπως εκ των εξελίξεων αποδείχθηκε , αυτά δεν τα διέθετε .

Οι οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις διεθνώς δεν μπορούσαν να αφήσουν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα αμετάβλητο το οποίο μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1980 ήταν υπό τον κύριο έλεγχο της κρατικής εξουσίας και χαρακτηριζόταν από έλλειψη ανταγωνισμού και αποτελεσματικότητας. Μετά από αρκετή καθυστέρηση μπορούμε να πούμε ότι σήμερα το τραπεζικό σύστημα λειτουργεί μέσα σε ένα απελευθερωμένο περιβάλλον και πορεύεται προς τη σωστή κατεύθυνση. Συγχωνεύσεις πραγματοποιούνται και το κράτος δίνει τη θέση του στην ιδιωτική πρωτοβουλία η οποία έχει αποδείξει ότι μπορεί να παράγει και να προσφέρει προϊόντα και υπηρεσίες με αποτελεσματικότερο τρόπο.

Εν κατακλείδι, το κατάλληλο επιχειρηματικό υπόδειγμα για τις ελληνικές τράπεζες για να ξεφύγουν οι χώρες από αυτή τη κρίση και επέλθει λίγη άνθιση στην οικονομία τους στο νέο τοπίο που έχει δημιουργηθεί στο τραπεζικό σύστημα . Θα πρέπει λοιπόν να επιτυγχάνει εσωτερική δημιουργία κεφαλαίων κατ' αρχάς με εξορθολογισμό του κόστους λειτουργίας . Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να παρέχουν πλήρες φάσμα τραπεζικών εργασιών ορθά

τιμολογημένων , καθώς και να επιδιώξουν πέραν της διαχείρισης των προβληματικών στοιχείων ενεργητικού , απεμπλοκή από τις μη αμιγώς τραπεζικές εργασίες και επανασχεδίαση των δραστηριοτήτων στο εξωτερικό .

2.3 Χρηματοδότηση πριν και κατά τη διάρκεια της κρίσης

Τραπεζική Χρηματοδότηση προς τις Επιχειρήσεις Το ύψος της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις τα τελευταία χρόνια ακολούθησε σταθερά ανοδική πορεία, αν και οι ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής μειώθηκαν. Η συνολική τραπεζική χρηματοδότηση των επιχειρήσεων ως ποσοστό στο ΑΕΠ υπερβαίνει το 39% αυτού τα τελευταία χρόνια.

Ότι ο κλάδος που δραστηριοποιούνται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συσχετίζεται έντονα με το μέγεθος τους, όπως αυτό εκφράζεται από τον αριθμό των απασχολούμενων, με αποτέλεσμα να έχουν διαφορετικές απόψεις όσον αφορά τις σχέσεις τους με το τραπεζικό σύστημα.

Αυτό προκύπτει από εμπειρική έρευνα μεταξύ 1.811 ΜΜΕ, που επελέγησαν με στρωματοποιημένη δειγματοληψία, και αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του νομού Αττικής. Ειδικότερα,

- Περίπου το 60% των επιχειρήσεων θεωρεί τον τραπεζικό δανεισμό απαραίτητο για την επιχειρηματική τους δραστηριότητα με σημαντικές, όμως, διαφορές μεταξύ διαφορετικού μεγέθους επιχειρήσεις. Έτσι, οι μεγάλες ΜΜΕ (50 - 250 απασχολούμενοι) θεωρούν απαραίτητο τον τραπεζικό δανεισμό σε ποσοστό 76,2% έναντι 67% των ΜΜΕ μεσαίου μεγέθους (10 - 49 απασχολούμενοι) και 55,8% των μικρών επιχειρήσεων (μέχρι 9 απασχολούμενοι).

- Όλες οι επιχειρήσεις συναλλάσσονται με τις τράπεζες σε ποσοστό 90,4% χωρίς το ποσοστό αυτό να διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κλάδων. Οι σημαντικότερες τραπεζικές υπηρεσίες είναι:

1. αποταμιευτικός λογαριασμός (97,2%),
2. έκδοση βιβλιαρίου επιταγών (81,5%),
3. επιχειρηματικά δάνεια (51,5%),
4. εμβάσματα στο εξωτερικό (41,9%),

5. πληρωμή εταιρικών λογαριασμών με πάγια εντολή (33%) και e-banking (31,5%).

Όμως, η ζήτηση των τραπεζικών υπηρεσιών εξαρτάται τόσο από τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, όσο και από το μέγεθος της επιχείρησης. Για παράδειγμα, τα εμβάσματα στο εξωτερικό αγγίζουν το 56% στις μεταποιητικές επιχειρήσεις, οι οποίες παρουσιάζουν και το υψηλότερο ποσοστό στην προεξόφληση επιταγών (35,6%) και στην αγορά συναλλάγματος (32,5%). Ενώ, στον κλάδο των υπηρεσιών υπάρχει μεγαλύτερη, σε σχέση με τους λοιπούς κλάδους, ζήτηση για έκδοση πιστωτικών καρτών (41,9%), πληρωμή εταιρικών λογαριασμών με πάγια εντολή (43,2%), μισθοδοσία (45,3%), ebanking (58,8%) και phone-banking (25,7%).

Όσο μεγαλύτερη είναι μία επιχείρηση τόσο πιο εύκολη είναι και η πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό, σύμφωνα με τις απόψεις των εκπροσώπων των επιχειρήσεων.

Πέντε χρόνια μετά την ένταξη της χώρας μας στη ζώνη του Ευρώ, σημαντικό ποσοστό επιχειρήσεων συνεχίζει να αμφισβητεί τις θετικές επιδράσεις του ενιαίου νομίσματος. Έτσι, σχεδόν το 40% των ΜΜΕ πιστεύει ότι η ένταξη της χώρας μας στη ζώνη του Ευρώ δεν βοήθησε στον εκσυγχρονισμό και την πιο διαφανή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος σε ότι αφορά τους όρους του τραπεζικού δανεισμού, ούτε δημιούργησε συνθήκες μεγαλύτερης εμπιστοσύνης στις ΜΜΕ σε σχέση με τη σύναψη των δανείων.

Σημειώνονται όμως σημαντικές διαφορές μεταξύ των απόψεων των επιχειρήσεων ανάλογα με το μέγεθος τους, και το ποσοστό των μεγάλων επιχειρήσεων που δεν συμφωνούν με τις θετικές επιδράσεις του Ευρώ περιορίζεται σε 32%. Στον χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επικρατεί η άποψη ότι οι τράπεζες τις αντιμετωπίζουν με διαφορετικό τρόπο, από ότι τις μεγάλες επιχειρήσεις, στη χορήγηση δανείων. Η πλειονότητα των ΜΜΕ (84,1%) εκφράζει την άποψη ότι οι τράπεζες τις αντιμετωπίζουν με δυσμενέστερους όρους, ως προς τα εξής: περισσότερες εξασφαλίσεις (40,1%), υψηλότερο επιτόκιο (39%) και υψηλότερες επιβαρύνσεις (19,2%). 68 Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (84,3%) προτιμά την Τράπεζα που συνεργάζεται για τη σύναψη δανείων. Μόνο το 15,7% των ΜΜΕ απάντησε ότι το τρέχον δάνειο το πήρε από άλλη Τράπεζα. Την ίδια περίπτωση

πρακτική ακολουθούν όλες οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους ή κλάδου. Οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις προτιμούν να συνάπτουν δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο (66,7%) σε αντίθεση με τις μικρές επιχειρήσεις που προτιμούν το σταθερό επιτόκιο (50,9).

Όσον αφορά το νόμισμα σύναψης δανείων, η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων προτιμά να συνάπτει δάνεια σε Ευρώ (97,6%) και μόνο το 2,4% επιλέγει ξένο νόμισμα.

Το ξένο νόμισμα επιλέγεται από το 5,4% των μεγάλων επιχειρήσεων έναντι 1,4% των μικρών επιχειρήσεων.

Περίπου το ένα τρίτο (36,4%) των επιχειρήσεων του δείγματος αντιμετώπισε οικονομικές δυσκολίες στην εξυπηρέτηση του δανείου τους. Από αυτές, το 75,5% απάντησαν ότι διευκολύνθηκαν από την Τράπεζα τους, ενώ το λοιπό 24,5% απάντησαν ότι δεν έτυχαν κάποιας διευκόλυνσης. Τα ποσοστά των απαντήσεων ήταν περίπου τα ίδια σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το μέγεθος και τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Η ίδια ομοιογένεια εμφανίζεται και στις απαντήσεις στην ερώτηση «η επιχείρησή σας θα συνάψει στο μέλλον νέο δάνειο με την ίδια τράπεζα ή με άλλη τράπεζα;». Το 70,9% θα επέλεγε την ίδια Τράπεζα και το 29,1% άλλη Τράπεζα.

Η πλειονότητα των επιχειρήσεων (72%) αγνοεί την ύπαρξη του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΕ).

Στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις το ποσοστό των επιχειρήσεων που αγνοεί το ΤΕΜΠΕ περιορίζεται σε 64,8%. Από τις επιχειρήσεις που γνωρίζουν το ΤΕΜΠΕ μόνο το 44% πιστεύει ότι διευκολύνει τη λήψη δανείου.

➤ Ο θεσμός Τειρεσίας

Δεν δημιουργεί προβλήματα στις τραπεζικές συναλλαγές ή στην προσπάθεια εξασφάλισης επιχειρηματικών δανείων. Αυτό πιστεύει η πλειονότητα των επιχειρήσεων (58,4%). Το ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων που δεν συμφωνεί με το θεσμό του Τειρεσία είναι σημαντικά μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων.

Τέλος, όσον αφορά τις εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης (εκτός του τραπεζικού δανεισμού), μόνο το 7,7% των επιχειρήσεων του δείγματος έχει αντλήσει κεφάλαια από άλλες πηγές (εκτός βέβαια της αυτοχρηματοδότησης

που είναι η συνηθέστερη πηγή και την έχει χρησιμοποιήσει το 71,7% των ΜΜΕ).

Με τα παραπάνω λοιπόν και θεωρητικά οι κυριότερες εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης είναι:

1) ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

2) ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

Με σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό εμφάνισης στις μεγάλες επιχειρήσεις. Με την αναφορά μας στην επίδραση της χρηματοδότησης στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα κρίνεται απαραίτητο να επισημάνουμε μερικές απόψεις για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις όσο αφορά στη χρηματοδότηση τους ένα σχετικό παράδειγμα εγχώριος.

Οι Απόψεις των Τραπεζών

Η έρευνα πεδίου περιέλαβε και δείγμα υποκαταστημάτων των Τραπεζών, προκειμένου να διερευνηθούν οι απόψεις των στελεχών του Τραπεζικού Τομέα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, ζητήθηκε η άποψη των εκπροσώπων των Τραπεζών, που είναι υπεύθυνοι για τις χρηματοδοτήσεις, για την άποψη που έχουν στις συναλλαγές τους με τις ΜΜΕ (κύκλος τραπεζικών εργασιών, επισφαλείς, προβλήματα συνεργασίας, διαφορές από τις αντίστοιχες «μεγάλες» επιχειρήσεις, κλπ).

Η έρευνα έγινε μεταξύ των υποκαταστημάτων δύο από τις μεγαλύτερες Τράπεζες που εκπροσωπούν το 28,8% του συνολικού τραπεζικού δυναμικού της χώρας (αριθμός υποκαταστημάτων) ή 37,6% στο σύνολο του απασχολούμενου προσωπικού.

Η μία από τις δύο Τράπεζες απέστειλε το ερωτηματολόγιο στα μεγαλύτερα υποκαταστήματά της από τα οποία 17 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια επεστράφησαν.

Η δεύτερη επέστρεψε συμπληρωμένο ένα μόνο ερωτηματολόγιο, το οποίο όμως συμπλήρωσε η κεντρική υπηρεσία χρηματοδοτήσεων με το σκεπτικό ότι

η πολιτική της Τράπεζας είναι ενιαία και όλα τα υποκαταστήματα υιοθετούν τις ίδιες πρακτικές στη χρηματοδότηση των ΜΜΕ. Έτσι, με βάση τη σχέση μεταξύ του αριθμού των υποκαταστημάτων των δύο Τραπεζών, το ερωτηματολόγιο της δεύτερης Τράπεζας σταθμίστηκε με το συντελεστή 11.

Αυτό σημαίνει ότι τα αποτελέσματα της έρευνας αντικατοπτρίζουν τις απόψεις των υπευθύνων χρηματοδότησης 28 υποκαταστημάτων (17 από την πρώτη Τράπεζα και 11 από τη δεύτερη). Σε γενικές ερωτήσεις όλοι οι εκπρόσωποι των υποκαταστημάτων των Τραπεζών απάντησαν ότι τα τελευταία δύο χρόνια τα επιχειρηματικά δάνεια των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του υποκαταστήματος τους σημειώνουν αυξητική τάση. Αυτός είναι και ο λόγος που όλοι θεωρούν ότι είναι υψηλής προτεραιότητας στρατηγική η προσέλκυση πελατών από το χώρο των ΜΜΕ. Όσον αφορά τις κατηγορίες των δανείων που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ζήτηση από τις ΜΜΕ, οι απαντήσεις των Τραπεζών συγκεντρώθηκαν :

Δύο είδη χρηματοδοτήσεων

- ✚ Κεφάλαιο κίνησης: (ποσοστό απαντήσεων 100%) και αγορά παγίων (ποσοστό απαντήσεων 71, 61%). Στο συγκεκριμένο δείγμα δεν υπήρχαν καθόλου αιτήσεις από τις ΜΜΕ για Leasing ή προεξόφληση απαιτήσεων (factoring). Όλα τα υποκαταστήματα προσπαθούν να διευκολύνουν τις ΜΜΕ που έχουν δυσκολίες να εξυπηρετήσουν τις υποχρεώσεις τους.

Συγκεκριμένα, το 32% των υποκαταστημάτων απάντησαν ότι «Κάνουν ότι είναι δυνατό για να τις διευκολύνουν» και το 68% ότι «Προσπαθούν να τις διευκολύνουν». Είναι αξιοσημείωτο ότι κανείς δεν απάντησε ότι «Τις αντιμετωπίζουν με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζουν κάθε δανειοδοτούμενο που αντιμετωπίζει προβλήματα».

Μεταξύ των τριών δυνατών τρόπων διευκόλυνσης των ΜΜΕ (παράταση στην εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και αναχρηματοδότηση), όλα τα υποκαταστήματα απάντησαν ότι χρησιμοποιούν το δεύτερο (ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων). Το Ταμείο Εγγυοδοσίας, που έχει θεσπιστεί για τη στήριξη των ΜΜΕ, δεν επαρκεί για την κάλυψη της χρηματοδότησης των ΜΜΕ.

Συγκεκριμένα, μόνο 2 εκπρόσωποι των Τραπεζών απάντησαν ότι «η ένταξη της επιχείρησης στο Ταμείο Εγγυοδοσίας αρκεί και δεν ζητούν πρόσθετες εγγυήσεις». Η πλειονότητα (26 από τους 28) απάντησαν ότι «λαμβάνουν υπόψη τις εγγυήσεις του Ταμείου Εγγυοδοσίας, αλλά ζητούν από την επιχείρηση και πρόσθετες εγγυήσεις». Σημειώνεται ότι κανείς δεν απάντησε ότι «δε λαμβάνουν υπόψη τις εγγυήσεις του Ταμείου Εγγυοδοσίας και ακολουθούν την ίδια διαδικασία με όλες τις επιχειρήσεις που δανείζονται από την Τράπεζα τους». Η πλειονότητα των εκπροσώπων των Τραπεζών (53,6%) εκφράζει την άποψη ότι λόγω της συνθήκης της «Βασιλείας II» θα είναι περισσότερο προσεκτικοί, σε σχέση με πριν τη «Βασιλεία II», όσον αφορά τους όρους χρηματοδότησης των ΜΜΕ (Πίνακας 4.14), ενώ το 42,9% πιστεύει ότι η συνθήκη της «Βασιλείας II» θα επηρεάσει ελάχιστα τους όρους χρηματοδότησης των ΜΜΕ. Μόνο σε μία περίπτωση διατυπώθηκε ή άποψη ότι θα είναι πολύ προσεκτικοί στους όρους χρηματοδότησης των ΜΜΕ (δεδομένου ότι οι ΜΜΕ είναι κατά κανόνα πιο επισφαλείς από τις μεγάλες επιχειρήσεις 72) .

Συνθήκη της Βασιλείας II και η Τραπεζική Χρηματοδότηση των ΜΜΕ

Η Συνθήκη της Βασιλείας II θέτει ένα επαρκές και αξιόπιστο ρυθμιστικό πλαίσιο για τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος σε παγκόσμιο επίπεδο. Δίνει κατευθύνσεις στις Τράπεζες για το πώς θα αξιολογούν και θα διαχειρίζονται τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνουν όταν δανείζουν χρήματα σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Ζητά από αυτές να έχουν ένα ελάχιστο ποσό ιδίων κεφαλαίων ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο προκειμένου να αποφευχθεί η πτώχευση τους όταν υπάρξει αδυναμία εκ μέρους των δανειοληπτών εξυπηρέτησης των δανείων τους. Καθιερώθηκε ένας συντελεστής φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ο οποίος συσχετίζει το ύψος των ιδίων κεφαλαίων με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο.

Η Συνθήκη της Βασιλείας II προβλέπει ενιαίο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας 8% που εφαρμόζεται για πρώτη φορά από το διεθνές εποπτικό σύστημα. Τα παραπάνω συνεπάγονται αλλαγές στην συμπεριφορά και την πρακτική των Τραπεζών απέναντι στην ικανοποίηση των επιχειρήσεων για χρηματοδότηση

τους. Οι Τράπεζες υποχρεούνται να αξιολογούν και να βαθμολογούν τις επιχειρήσεις με βάση μιας κλίμακας αξιολόγησης. Θα το κάνουν αυτό όχι μόνο κατά την υποβολή της αίτησης των επιχειρήσεων αλλά ανά τακτά χρονικά διαστήματα θα ζητούν επικαιροποίηση των στοιχείων εκ μέρους των επιχειρήσεων.

Τα κριτήρια με βάση τα οποία θα αξιολογούν τις επιχειρήσεις θα είναι κοινά για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα. Θα αξιολογούν με βάση τη συνολική εικόνα του κλάδου μικρών επιχειρήσεων και δεν θα προσφεύγουν «σε βάθος ανάκριση» κάθε περίπτωσης.

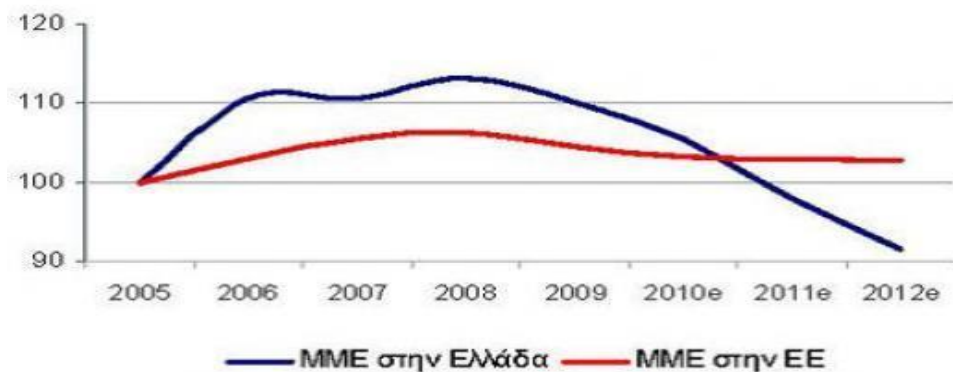
ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ
ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ .

Αυτό προϋποθέτει τη καλύτερη διαχείριση των κινδύνων εκ μέρους των Τραπεζών. Δέχεται ότι οι κίνδυνοι για τις Τράπεζες είναι μικρότεροι από τη χρηματοδότηση ΜΜΕ επειδή οι τελευταίες είναι πολλές και το ύψος των δανείων που λαμβάνουν δεν είναι υψηλό με αποτέλεσμα να διαχέεται ευρύτερα ο πιστωτικός κίνδυνος.

Προκειμένου οι Τράπεζες να είναι σε θέση να αξιολογούν με επιτυχία τις ΜΜΕ χρειάζεται οι τελευταίες να δίδουν σε αυτές τα απαραίτητα στοιχεία που απαιτούνται. Η ικανότητα τους, η ταχύτητα και ακρίβεια με την οποία θα δίδονται τα στοιχεία από τις ΜΜΕ στις Τράπεζες θα αποτελούν και αυτά κριτήρια αξιολόγησης τους. Προκειμένου όμως οι ΜΜΕ να είναι σε θέση να κάνουν τα παραπάνω θα πρέπει να έχουν την απαραίτητη προς τούτο η εσωτερική οργάνωση και υποδομή. Αυτό όμως δεν είναι εύκολο να το πράξουν οι ΜΜΕ. Είναι φανερό λοιπόν ότι η έλλειψη πηγών ακριβούς και έγκυρης πληροφόρησης θα κάνει το έργο της συγκριτικής αξιολόγησης εκ μέρους των Τραπεζών πολύ δύσκολο αν όχι ανέφικτο.

Στο παρακάτω διάγραμμα θα φέρουμε μια εικονογραφημένη παράσταση . Τι γίνεται με τις θέσεις απασχόλησης των επιχειρήσεων από το 2005 έως και το 2010.

Θέσεις απασχόλησης στις επιχειρήσεις
(Δείκτης: 2005=100, εκτιμήσεις από το 2010 και μετά)

ΘΕΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η βασική διαφορά του έργου που έκαναν μέχρι σήμερα οι Τράπεζες και αυτού που καλούνται να κάνουν στο μέλλον είναι ότι χρησιμοποιούσαν ποιοτικά κριτήρια ενώ στο μέλλον θα χρησιμοποιούν χρηματοδοτικούς δείκτες. Το πρόβλημα θα είναι πιο έντονο στην περίπτωση της αξιολόγησης των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων. Στην αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ) καθώς και η δημιουργία φορέων συλλογής πληροφοριών ΜΜΕ. Σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προέκυψαν τα παρακάτω :

Το 75% του μεσαίου και μεγάλου μεγέθους Τραπεζών θεωρούν ότι τα χρέη έχουν μεγάλη ή πολύ μεγάλη σημασία ως παράγων εισροής για τη βαθμολογία. Περίπου το 50% του μεσαίου και μεγάλου μεγέθους Τραπεζών που συμμετείχαν στην έρευνα δίνει μεγάλη ή πολύ μεγάλη σημασία στην ποιότητα της διοίκησης μιας ΜΜΕ ως παράγοντα εισροής για τη βαθμολογία. Η κατάσταση της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται η ΜΜΕ και η νομική μορφή που αυτή έχει αποτελούν σημαντικές εισροές για τη βαθμολογία.

Οι ποιοτικοί παράγοντες επηρεάζουν περισσότερο τη βαθμολογία για μεγαλύτερες ΜΜΕ ή μεγαλύτερα δάνεια. Οι πληροφορίες που συλλέγει η Τράπεζα για μια νεοϊδρυόμενη διαφέρουν από αυτές που συλλέγει για μια υφιστάμενη. Από τα παραπάνω μπορεί να εξαχθούν οι παρακάτω διαπιστώσεις :

Η υιοθέτηση της Συνθήκης θα οδηγήσει τόσο τις Τράπεζες όσο και τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν :

I. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
II. ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η χορήγηση των δανείων προς τις ΜΜΕ θα πραγματοποιείται με αυστηρότερες προϋποθέσεις μέχρις ότου αυτές είναι σε θέση να προσφέρουν τα απαραίτητα στοιχεία για την επιτυχή αξιολόγηση τους.

Αυτό σημαίνει ότι οι παρεχόμενες από τις επιχειρήσεις εγγυήσεις και εξασφαλίσεις θα συνεχίζουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.

Το ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων που θα απαιτείται να διατηρούν οι Τράπεζες δεν θα εξαρτάται πλέον από το ύψος του δανείου, αλλά θα εξαρτάται σημαντικά από τον κίνδυνο που αναλαμβάνουν. Τα μεγαλύτερα ίδια κεφάλαια που θα είναι υποχρεωμένες οι Τράπεζες να έχουν προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο θα οδηγούν σε υψηλότερο κόστος για τις Τράπεζες, το οποίο θα μετακυλίσουν στις ΜΜΕ με την μορφή υψηλότερων επιτοκίων.

Από την άλλη πλευρά εφόσον οι επιχειρήσεις ανταποκριθούν παρέχοντας στις Τράπεζες ακριβή και έγκυρα στοιχεία, η αξιολόγηση θα είναι εύστοχη και ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος θα είναι μικρότερος και θα έχει αντανάκλαση σε χαμηλότερο επιτόκιο. Δεδομένου λοιπόν ότι η χρηματοδότηση χαρακτηρίζεται στο σύνολο των ενεργειών εκείνων για τη διάθεση κεφαλαίων σε μία νόμιμη επιχείρηση, ανεξάρτητα του είδους της, με στόχο την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της.

Καθώς ταυτίζεται με την τραπεζική δανειοδότηση, που επιχειρείται από το κεφάλαιο των καταθετών. Όπως παρουσιάστηκε στο παραπάνω παράδειγμα με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και όπως αναφέρθηκε από τη Βασιλεία 2 .

2.4 Αντιμετώπιση της Χρηματοπιστωτικής Κρίσης από το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα.

Η διαχρονική εξέλιξη της κρίσης Με το ξέσπασμα της κρίσης, πολλά στοιχεία του ενεργητικού των τραπεζών έχασαν την αξία τους, μειώνοντας τα κεφάλαια

και τη διαθέσιμη ρευστότητα. Η έλλειψη ρευστότητας οδήγησε πολλές τράπεζες να αναζητήσουν βραχυπρόθεσμα κεφάλαια στη διατραπεζική αγορά ώστε να καλύψουν τις χρηματοδοτικές ανάγκες τους.

Η αγορά αυτή λοιπόν ήταν η πρώτη οργανωμένη αγορά, τα επιτόκια της οποίας αποτυπώνουν τις δυσκολίες χρηματοδότησης.

δηλαδή στον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου - είτε στην καταφυγή των επενδυτών σε περισσότερο ασφαλείς επενδύσεις (flight to quality), και η πιο ασφαλής επένδυση είναι σε τίτλους που εκδίδει το Δημόσιο.

Προσπάθειες αντιμετώπισης κρίσης

1ο περιορισμό επιπτώσεων κρίσης ,

2ο σταθεροποίηση, χρηματοπιστωτικού τομέα

Ως κόστος δεν είναι μόνο στο άμεσο χρηματικό κόστος αλλά και η αρνητική επίπτωση στις αναπτυξιακές προοπτικές. Οι ενέργειές μας σήμερα, όσο απαραίτητες και αν είναι, κοστίζουν σε μονάδες μελλοντικής οικονομικής ανάπτυξης. Ο δυνητικός ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να μειωθεί στο άμεσο μέλλον καθώς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα χρειαστεί να αναδιοργανωθούν και οι αγορές να ομαλοποιηθούν ώστε να καταστεί δυνατή η απαραίτητη πιστωτική επέκταση για την αύξηση των επενδύσεων, της παραγωγικότητας και την ανακατανομή του εργατικού δυναμικού.

Μεσοπρόθεσμα, επίσης, θα πρέπει να προσεχθεί από την πλευρά των κεντρικών τραπεζών ο κίνδυνος πληθωριστικών πιέσεων, που πηγάζει από ευρωπαϊκή ένωση . Η αντιμετώπιση λοιπόν της κρίσης δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Είναι βέβαιο ότι τα μέτρα για την αντιμετώπισή τους θα κριθούν για :

 Αποτελεσματικότητα

 Αποδοτικότητα

Έτσι θα διδάσκονται ως ορθό ή ατυχές παράδειγμα στα πανεπιστήμια για πολλά χρόνια. Σήμερα, στο μέσον αυτής, μπορούμε να διαγνώσουμε ότι η

κρίση απαιτεί την υιοθέτηση του κατάλληλου μείγματος νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής και το συντονισμό σε διεθνές επίπεδο.

Το κρίσιμο ερώτημα, σε συνθήκες ελεύθερης οικονομίας της αγοράς, είναι πως εκείνοι που ευθύνονται για την κρίση θα πληρώσουν, χωρίς να υπάρξουν αδικαιολόγητες απώλειες στο παραγόμενο προϊόν (ΑΕΠ).

Η νομισματική πολιτική αντέδρασε με δύο τρόπους:

1) Ήπια θέση

2) Μείωση επιτοκίων ,παρέχοντας καλύτερη ρευστότητα στο σύστημα.

ΕΥΡΩΠΑ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΣΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΕΠ

Παράλληλα, διατέθηκαν αφειδώς δισεκατομμύρια ευρώ, στερλίνες, και δολάρια από τις κεντρικές τράπεζες για την παροχή ρευστότητας στην διατραπεζική αγορά καθώς οι εμπορικές τράπεζες ήταν απρόθυμες να δανείσουν η μια στην άλλη. Τα περιθώρια επιτοκίων στους δείκτες Libor και Euribor παρέμειναν σε πολύ υψηλά επίπεδα, υπογραμμίζοντας την έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των τραπεζών. Τα μεγαλύτερα χρηματιστήρια του πλανήτη γνώρισαν δραματικές απώλειες το 2008, κοντά ή και άνω του 50% .

Όμως, παρά τις παρεμβάσεις των νομισματικών αρχών η πορεία προς την ομαλότητα στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου ήταν αργή και εύθραυστη. Ήταν φανερό, ότι η παρέμβαση των κυβερνήσεων μέσω της δημοσιονομικής πολιτικής ήταν απαραίτητη. Διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ

συνέστησαν την στήριξη της οικονομίας μέσω υιοθέτησης «δημοσιονομικών πακέτων» ώστε η οικονομική πολιτική να δράσει αντικυκλικά στηρίζοντας την οικονομική δραστηριότητα. Τέτοια δημοσιονομικά πακέτα υιοθετήθηκαν από οικονομίες όπως των ΗΠΑ, της ΕΕ, της Ιαπωνία, του Ηνωμένο Βασίλειο, ακόμη και της Κίνας, συνδυασμένου ύψους τρισεκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Τα «δημοσιονομικά πακέτα» περιλαμβάνουν, εκτός από μέτρα διασφάλισης της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, μέτρα όπως η μείωση της φορολογίας ή η ενίσχυση των δημοσίων δαπανών για την τόνωση της εσωτερικής ζήτησης .

Ενώ η νομισματική πολιτική ενδείκνυται να χρησιμοποιείται σε τέτοιες περιπτώσεις, υπάρχει αρκετή επιφυλακτικότητα για τη χρήση της δημοσιονομικής πολιτικής σε «κανονικές συνθήκες». Υπό το φως αυτών των εξελίξεων όλοι συμφωνούν για τη χρήση του εργαλείου της δημοσιονομικής πολιτικής αλλά αναπτύσσονται δύο κυρίως «σκέψεις» για το μέγεθος και την κατεύθυνση των δημοσιονομικών παρεμβάσεων. Από τη μια πλευρά όσοι υποστηρίζουν ότι γενικές και εκτεταμένες δημοσιονομικές παρεμβάσεις είναι η μόνη λύση για να αποφύγουμε μια παρατεταμένη ύφεση. Κατά αυτή την άποψη ο κίνδυνος είναι να δράσουν οι κυβερνήσεις πολύ αργά και πολύ λίγο και όχι το αντίθετο.

Από την άλλη πλευρά, η Γερμανία τονίζει ότι δεν υπάρχουν νόμοι για όλα τα κράτη και, σε κάθε περίπτωση, οι όποιες δημοσιονομικές παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι «έγκαιρες, προσωρινές και στοχευμένες», ώστε να μη θέτουν σε διακινδύνευση τη μακροχρόνια βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Για την άσκηση επεκτατικής πολιτικής θα πρέπει να υπάρχουν τα κατάλληλα περιθώρια δημοσιονομικής ευελιξίας. Εκτεταμένες δημοσιονομικές παρεμβάσεις σε χώρες όπως η Ελλάδα, πέραν των ήδη νομοθετημένων μειώσεων των φορολογικών συντελεστών και ορισμένων «στοχευμένων» δαπανών , θα είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του χρέους με μακροπρόθεσμες αρνητικές συνέπειες. Ήδη, ακόμη και με τα σημερινά επίπεδα ελλείμματος και χρέους, η εκτίναξη των περιθωρίων (spreads) των ελληνικών ομολόγων έναντι των γερμανικών, επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό με σημαντικό επιπλέον κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους.

Επιπλέον, όταν οι δημόσιες δαπάνες είναι ήδη υψηλές ως ποσοστό του ΑΕΠ, είναι πιθανότερο ότι οριακά θα έχουν τελειώσει [www.bankofgreece.gr]. Η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων για να μας βοηθήσει να εξέλθουμε από την παρούσα κρίση προϋποθέτει την ύπαρξη «ώριμων» επενδυτικών σχεδίων, ώστε η επιτάχυνση υλοποίησής των να έχει άμεσα αποτελέσματα.

Έτσι, ο χρόνος που μεσολαβεί από την λήψη της απόφασης για τη χρηματοδότηση ενός έργου υποδομής μέχρι την εκταμίευση των σχετικών κονδυλίων, είναι τέτοιος που δεν θα συμβάλει στην άμεση αντιμετώπιση της κρίσης αλλά θα λειτουργήσει πιθανότητα πληθωριστικά, σε άλλη φάση του οικονομικού κύκλου.

Επιπλέον, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να επιλεγούν βιαστικά δημόσιες επενδύσεις με κριτήριο τις προτιμήσεις ισχυρών πολιτικών παραγόντων, αμφίβολου άμεσου ή μελλοντικού πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος για την κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό, στη χώρα μας οι ήδη εγκεκριμένες επενδύσεις που συνδέονται με την υλοποίηση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, αποτελούν ικανή ασφαλιστική δικλείδα και το μόνο που μπορεί να συστηθεί είναι ενδεχομένως η επιτάχυνση υλοποίησής των. Όμως, η τεχνητή διόγκωση τους μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα των δημοσίων δαπανών και το επίπεδο απορροφητικότητας των κοινοτικών πόρων .

Οι κυβερνήσεις, όμως, που έχουν μικρότερα περιθώρια δημοσιονομικής ευελιξίας, πιθανόν να φανούν, από ανάγκη, περισσότερο καινοτόμες και εφευρετικές στους τρόπους αντιμετώπισης των συνεπειών της κρίσης. Στην κατηγορία αυτή ανήκει και η χώρα μας. Έτσι, ενδεχομένως η κρίση να αποτελέσει την αφορμή για εντατικοποίηση των απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Όμως, όλες οι μεταρρυθμίσεις δεν είναι εύκολο να προχωρήσουν σε περιβάλλον κρίσης, γιατί απλά δεν υπάρχουν δημοσιονομικά περιθώρια για να αποζημιωθούν, συνήθως προκαταβολικά, εκείνοι οι οποίοι νιώθουν ότι θίγονται από αυτές. Άλλες μεταρρυθμίσεις όμως, έχουν περισσότερες πιθανότητες να προχωρήσουν, καθώς μπροστά στο «κοινό καλό», που σε περιβάλλον κρίσης γίνεται ευκολότερα αντιληπτό και περισσότερο πειστικό, κάμπτονται οι συντεχνιακές αντιδράσεις .

Ως συνέπεια της παγκόσμιας κρίσης ,οι φορείς καλούνται να προβούν σε άμεσες λύσεις με κοινή απόφαση του ελληνικού αλλά και του ευρωπαϊκού

κοινοβουλίου ,τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Συγκεκριμένα οι αποφάσεις αυτές θα συνιστούν :

1) Αποπληρωμή χρέους:

Προϋποθέτει αρχικά τη μείωση του ελλείμματος. Το μέρος του ελλείμματος που δεν περιλαμβάνει τις πληρωμές των τόκων ονομάζεται πρωτογενές έλλειμμα. Μηδενικό πρωτογενές έλλειμμα σημαίνει ότι η κυβέρνηση δεν προσθέτει καινούργιο χρέος σ' αυτό που της κληρονόμησαν παλαιότερες κυβερνήσεις. Πρωτογενές έλλειμμα με θετικό πρόσημο σημαίνει ότι η κυβέρνηση δημιουργεί νέο χρέος. Το 2009, το πρωτογενές έλλειμμα της Ελλάδας ανήλθε στο 8,5% . Είναι σαφές ότι με πρωτογενές έλλειμμα αυτού του μεγέθους η αποπληρωμή του χρέους είναι αδύνατη. Το χρέος μπορεί να αποπληρωθεί μόνο αν η κυβέρνηση παύσει να δημιουργεί πρωτογενές χρέος δεν δημιουργεί νέο χρέος κάθε χρόνο. Η κυβέρνηση πρέπει να δημιουργήσει πρωτογενές πλεόνασμα. Αν το πρωτογενές πλεόνασμα υπερβεί τις πληρωμές των τόκων του χρέους, το συνολικό έλλειμμα θα έχει αρνητικό πρόσημο και το χρέος θα μειωθεί. Αν το πρωτογενές πλεόνασμα ισούται με τις πληρωμές των τόκων του χρέους, το έλλειμμα μηδενίζεται και το χρέος θα παραμένει σταθερό. Παρόλο που για τη μείωση του χρέους απαιτείται αρνητικό έλλειμμα.

Συνάγεται , με λίγα λόγια το συμπέρασμα ότι οι οικονομικές πολιτικές των τριών τελευταίων δεκαετιών έφεραν την Ελλάδα στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Μεταρρυθμίσεις που εφαρμόστηκαν σε άλλες χώρες πολλά χρόνια νωρίτερα αναβάλλονταν συνεχώς στην Ελλάδα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η χώρα να μείνει πολύ πίσω, και να βρεθεί με ένα μη παραγωγικό δημόσιο τομέα, ένα άνισο και αναποτελεσματικό σύστημα συλλογής φόρων, ένα μη βιώσιμο συνταξιοδοτικό σύστημα, και ένα περιοριστικό και αναποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο στην οικονομία, η ανταγωνιστικότητα της οποίας είναι χαμηλή και μειώνεται συνεχώς. Το μόνο θετικό στοιχείο σχετικά με την τρέχουσα οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα είναι ότι υπάρχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης. Πράγματι, υπάρχουν συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις που θα επιτρέψουν στη χώρα να ανακτήσει το

χαμένο έδαφος. Οι μεταρρυθμίσεις τις οποίες συμφώνησε η Ελλάδα με τους δανειστές της κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση και πρέπει να υποστηριχθούν. Σ' ό,τι αφορά στα συστήματα υγείας, ενδεχομένως η οικονομική κρίση να έχει, τελικά, θετικά αποτελέσματα, οδηγώντας σε δημιουργικές σκέψεις για διαρθρωτικές αλλαγές με έμφαση στη δημόσια υγεία, στην ανασυγκρότηση της ασφάλισης υγείας και στην εισαγωγή οιονεί αγορών στην παροχή υπηρεσιών υγείας. Η σοβαρή κρίση απειλεί να λάβει παγκοσμίως διαστάσεις καταστροφής. Αυτή τη δύσκολη χρονική στιγμή θα πρέπει σε γενικές γραμμές όλο το «Σύστημα» να λειτουργήσει θετικά, φροντίζοντας να μετατρέψει τις απειλές που προκύπτουν από την παγκόσμια ύφεση σε ευκαιρίες Ανασύνταξης δυνάμεων, Επίλυσης προβλημάτων και τελικά επιθετικής πολιτικής Ανάπτυξης και Ποιοτικής Αναδιάρθρωσης των Προϊόντων.

2.5 ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΟΜΑΛΗΣ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Η κρίση έχει προκαλέσει μεγάλο πρόβλημα τόσο στις ελληνικές τράπεζες όσο και στην ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα.

Έτσι καλούνται :

- A. Εσωτερικοί
- B. Εξωτερικοί φορείς
 - a. εθνικό επίπεδο και
 - b. διεθνές επίπεδο

να βρουν λύσεις ώστε να ξανά γεννηθεί ξανά η οικονομία και να επέλθει ανάπτυξη σε όλους τους τομείς .

2.5.1 Χαρακτηρίστηκα οικονομικής κρίσης

Τα γενικά χαρακτηρίστηκα που την αναδεικνύουν τη οικονομική κρίση :

- 1) είναι η χρηματοοικονομική από-διαμεσολάβηση ,
- 2) η κατάρρευση του εθνικού νομίσματος και η βαθιά και απότομη ύφεση της οικονομίας που πλήττεται.

2.5.2 Μέτρα αποφυγής οικονομικής κρίσης

Τα διαθέσιμα μέτρα όμως αποτροπής της κρίσης μπορούν να διακριθούν σε :

- Εθνικά
- Διεθνή

Με αλλά λόγια η διεθνής θεσμική θωράκιση ,τις οποίες έχουν υπογράψει περί τις 100 χώρες και ορίζουν ένα σύνολο συστάσεων προς τις εθνικές αρμόδιες αρχές για τη διαμόρφωση οικονομικού περιβάλλοντος που θα εγγυάται τις υγιείς χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις .

Βραχυχρόνιων εισροών εδώ η πλειοψηφία των θεωριών που έχουν υλοποιηθεί όλα αυτά τα χρόνια κατά διαστήματα έχουν προβεί στο συμπέρασμα ότι για μικρές κρίσεις τα μέτρα που μπορούν να λάβουν οι τράπεζες και ιδίως το διεθνές νομισματικό ταμείο θα είναι αποτελεσματικό . Ενώ για μεγάλες κρίσεις τα μέτρα δεν μπορούν να ληφθούν με ομόφωνη απόφαση όλων των μελών. Έτσι είναι αρκετά δύσκολο να την αποτρέψουν και να ξανά επανέλθει σταθερά σε άνοδο η οικονομία των χωρών.

Ακόμα και τα μέτρα που προτίθενται για προφύλαξη από τη κρίση ,είναι σίγουρο ότι οι κρίσεις θα ξανασυμβούν .

Έτσι ,υπήρξαν επίσης προτάσεις για την τροποποίηση των μεθόδων αντίδρασης σ' αυτές τις κρίσεις .

Κρατικές ή διεθνείς εγγυήσεις για τις πληττόμενες επιχειρήσεις αρχικά από το χρηματοπιστωτικό τομέα μπορεί αρκετά αποτελεσματικά να ενθαρρύνουν τις επικίνδυνες συμπεριφορές στο μέλλον .Είτε για πολιτικούς λόγους ή για αναπτυξιακούς όπου οι εγγυήσεις που προκαλούν οι παραπάνω λόγοι ισοδυναμούν με κατευθύνσεις πιστώσεων σε επιλεγμένες από το κράτος επιχειρήσεις και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όλων των χωρών.

2.5.3 Αντιμετώπιση με πιο ορθό τρόπο τη κρίση τι θα πρέπει να κάνουν οι φορείς ?

Να εξαλείψουμε τις αιτίες που προκαλούν τη κρίση με καλύτερη κατεύθυνση :

- 1) ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
- 2) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Δηλαδή επιβάλλεται να αλλάξει η πολιτική που ακολουθούν όλοι οι οικονομικοί φορείς σε μακροοικονομικό επίπεδο ,αφού οι μακροοικονομικές ανισορροπίες συνιστούν την κύρια αιτία των κρίσεων .

Έπειτα κινήσεις κεφαλαίων από τα χρηματοοικονομικά διαθέσιμα ή κερδοσκοπικές επιθέσεις σε νομίσματα είναι η αιτία των ΔΙΕΘΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ η αντιμετώπιση τους όμως φαίνεται αρκετά αβέβαιη . Οι οικονομολόγοι του διεθνές νομισματικού ταμείου συνιστούν αυξήσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων για σταθεροποίηση του νομίσματος . Αυτή λοιπόν η περιοριστική πολιτική διευρύνει τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα την ύφεση που προκαλεί τη κρίση. Αντίθετα οι οικονομολόγοι συνιστούν συνδυασμό μέτρων οικονομικής πολιτικής για την ελαχιστοποίηση των βραχυπρόθεσμων συνεπειών της ύφεσης από την κρίση όπως ελέγχους συναλλάγματος και επετακτική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική.

Με τις παραπάνω προσπάθειες που αναφέρθηκαν για την ομαλή έξοδο από την κρίση αν καταφέρνουν οι φορείς να τις υλοποιούν σωστά και με πολύ μελέτη σε κάθε απόφαση που θα κρίνονται να πάρουν από την ευρωπαϊκή τράπεζα και ειδικά από το διεθνές νομισματικό ταμείο .

2.6 Ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών

Η αλήθεια για τις ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών

Ένας από τους συνδυαστικούς παράγοντες που προκάλεσαν το σοκ στις ελληνικές τράπεζες είναι ο ιδιότυπος εναγκαλισμός μεταξύ κράτους, ευνοϊκής χρηματοδότησης επιχειρηματιών χωρίς επαρκείς εγγυήσεις και ενθάρρυνσης της χρήσης των πιστωτικών καρτών. Η πρώτη ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών (2012 - 2013) έγινε μέσω του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και στοίχισε περίπου 25,5 δισ. Ευρώ .Η δεύτερη ανακεφαλαιοποίηση (2014) καλύφθηκε στο σύνολό της από τοποθετήσεις ιδιωτών επενδυτών ύψους 8,3 δισ. ευρώ, αλλά προκάλεσε μεγάλη απαξίωση της περιουσίας του Τρέχον Χρηματοπιστωτικού Συστήματος λόγω μείωσης του ποσοστού συμμετοχής του στα κεφάλαια των

τραπεζών. Η τρίτη ανακεφαλαιοποίηση, εξαιτίας του μεγάλου ενδιαφέροντος ιδιωτών επενδυτών, που επένδυσαν περίπου 5,3 δισ. ευρώ, επιβάρυνε το δημόσιο χρέος κατά 5,4 δισ. ευρώ, ποσό πολύ μικρότερο από τα 25 δισ. που είχαν αρχικά προβλεφθεί

Από το 2008, οπότε άρχισε η οικονομική κρίση, η κεφαλαιακή βάση των τραπεζών και η ρευστότητά τους επηρεάστηκαν καθοριστικά, σε βαθμό μάλιστα που απειλήθηκε η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος. Οι συνδυαστικοί παράγοντες που προκάλεσαν το σοκ στις ελληνικές τράπεζες είναι:

- Η αδυναμία πρόσβασης των τραπεζών στις διεθνείς αγορές για άντληση χρηματοδότησης λόγω της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης.
- Οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, που προκάλεσαν επιδείνωση της ποιότητας των δανειακών χαρτοφυλακίων και ραγδαία αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (στεγαστικών, καταναλωτικών και επιχειρηματικών).
- Ο ιδιότυπος εναγκαλισμός μεταξύ κράτους (μεγάλες ποσότητες αγοράς ομολόγων), ευνοϊκής χρηματοδότησης επιχειρηματιών χωρίς επαρκείς εγγυήσεις (διαπλοκή με συγκεκριμένους επιχειρηματικούς κλάδους που ανέδειξε και η Εξεταστική για τα δάνεια σε ΜΜΕ) και ενθάρρυνσης της χρήσης των πιστωτικών καρτών (νοικοκυριά). Είναι χαρακτηριστικό ότι η ΤτΕ αναφέρει ως λάθος την ανεξέλεγκτη πιστωτική επέκταση των τραπεζών.
- Η αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα (PSI).
- Η μεγάλη εκροή καταθέσεων.

2.6.1 Οι Δύο ανακεφαλαιοποιήσεις :

Αναπόφευκτα προέκυψε ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών και μάλιστα δύο φορές σε διάρκεια τριών ετών.

- I. Η πρώτη ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών (2012 - 2013) έγινε μέσω του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) και στοίχισε περίπου 25,5 δισ. ευρώ.
- II. Η δεύτερη ανακεφαλαιοποίηση (2014) καλύφθηκε στο σύνολό της από τοποθετήσεις ιδιωτών επενδυτών ύψους 8,3 δισ. ευρώ, αλλά προκάλεσε μεγάλη απαξίωση της περιουσίας του ΤΧΣ λόγω μείωσης του ποσοστού συμμετοχής του στα κεφάλαια των τραπεζών (dilution).

Εκτός όμως από τις ανακεφαλαιοποιήσεις ελήφθησαν και άλλα μέτρα, όπως:

- Στήριξη των τραπεζών με εγγυήσεις (ομόλογα).
- Εξυγίανση τραπεζών (Αγροτικής, κ.λπ.).
- Αναδιάταξη του τραπεζικού συστήματος με εξαγορές και συγχωνεύσεις που δεν απέδωσαν.

Ωστόσο τα μέτρα δεν είχαν επωφελές αποτέλεσμα. Παρά τη μεγάλη συγκέντρωση της τραπεζικής αγοράς σε τέσσερις συστημικές τράπεζες και τις δύο ανακεφαλαιοποιήσεις, η εμπιστοσύνη προς το ελληνικό τραπεζικό σύστημα δεν ανακτήθηκε, η διαρροή καταθέσεων συνέχισε να εντείνεται και η κεφαλαιακή βάση των τραπεζών επιδεινώθηκε. Η αποτυχία των δύο πρώτων ανακεφαλαιοποιήσεων οφείλεται στους παρακάτω συνδυαστικούς παράγοντες:

- Τη βαθύτερη του αναμενομένου ύφεση, που εντάθηκε από τις πολιτικές των δύο πρώτων Μνημονίων.
- Τη σημαντική άνοδο της ανεργίας, που εντάθηκε από τις πολιτικές των δύο πρώτων Μνημονίων.
- Τη μη σύνδεση των ανακεφαλαιοποιήσεων με την επίλυση των μη εξυπηρετούμενων (κόκκινων) δανείων, μολονότι αυτά αυξάνονταν ραγδαία. Σημειώνεται πως τα κόκκινα δάνεια αυξήθηκαν από 7,7% το 2009 σε 33,8% το 2014 (78,5 δισ. ευρώ).

- Τη μη σύνδεση των ανακεφαλαιοποιήσεων με μέτρα χρηστής εταιρικής διακυβέρνησης. Είναι διεθνής πρακτική, όταν το κράτος στηρίζει κεφαλαιακά τις τράπεζες, να αλλάζουν οι διοικήσεις των τραπεζών, να ενισχύονται οι κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης και η διαφάνεια στη λειτουργία τους.

Συνιστά ελληνική πρωτοτυπία το να παραμένουν σχεδόν οι ίδιες διοικήσεις στις θέσεις τους. Φαίνεται πως η διασύνδεση του πολιτικού συστήματος με τις τράπεζες και συμφέροντα στα ΜΜΕ αγνόησε το δημόσιο συμφέρον. Είναι χαρακτηριστικό ότι αυτό επισημαίνεται και από το ΔΝΤ στην Επικαιροποιημένη Ανάλυση Βιωσιμότητας (IMF Country Report No 15/186, July 14, 2015): «Absent a radical solution to the governance issues that are at the root of the problems of the Greek banking system».

Μολονότι αυξήθηκαν οι προβλέψεις πάνω από το ελάχιστο που ο νόμος ορίζει, η αύξηση δεν ήταν επαρκής για το μέγεθος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αντίθετα οι διοικήσεις των τραπεζών προτίμησαν να παρουσιάσουν καλύτερες επιχειρησιακές επιδόσεις -συμβάλλοντας και στην παρουσίαση του «success story»- αντί να προνοούν για αυξημένες προβλέψεις.

Καθώς η ελληνική οικονομία επιδεινώθηκε, ο φόβος για την ασφάλεια των καταθέσεων οδήγησε σε πρωτοφανή διαρροή καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα προς διάφορους προορισμούς.

2.6.2 Η κατάσταση το 2014

Η κατάσταση των τραπεζών στο τέλος του 2014 ήταν περίπου η ακόλουθη:

- Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από 10,2 δισ. Ευρώ το έτος 2007 έφτασαν περίπου τα 80 δισ. Δηλαδή οκταπλασιάστηκαν.
- Η σταδιακή μείωση της χρηματοδότησης νοικοκυριών και επιχειρήσεων κατά 19% από το 2009 έως το 2014 αποτέλεσε τη χαριστική βολή στην παραγωγική ζωή του τόπου. Δηλαδή μηδενική παροχή ρευστότητας στην πραγματική οικονομία μέχρι και σήμερα.
- Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια συνέχισαν να αυξάνονται και το 2015. (Ο ορισμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων διευρύνθηκε το 2015. Ο νέος

διευρυμένος ορισμός περιλαμβάνει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και τα δάνεια αβέβαιης είσπραξης (Non Performing Exposures - NPEs). Επομένως, και μόνο λόγω της διεύρυνσης του ορισμού, το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων είναι αυξημένο. Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 τα NPEs αυξήθηκαν κατά 1% φτάνοντας στο 40,8% επί του συνόλου των δανείων, δηλαδή λίγο πάνω από τα 100 δισ. ευρώ.

- Το δίμηνο Δεκεμβρίου 2014 - Ιανουαρίου 2015 οι καταθέσεις μειώθηκαν κατά 16,2 δισ. ευρώ, ενώ από τον Φεβρουάριο έως τον Ιούνιο του 2015 μειώθηκαν κατά 25,9 δισ. Η μεγαλύτερη εκροή καταθέσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤΤΕ, συνέβη από τον Σεπτέμβριο του 2009 έως τον Ιούνιο του 2012, οπότε έφυγαν από τις ελληνικές τράπεζες, κυρίως με προορισμό τράπεζες του εξωτερικού, 87 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου (ήτοι το 36,2% των καταθέσεων). Πέρα από το προφανές, ότι η εκροή καταθέσεων συνέβη κατά το μεγαλύτερο μέρος της στη διάρκεια της θητείας των προηγούμενων κυβερνήσεων έως και το 2014, δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός ότι οι δηλώσεις των στελεχών της σημερινής αντιπολίτευσης και τεχνοκρατών που πρόσκεινται στην ιδεολογία της, πριν και μετά τις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015 και μέχρι την εξαγγελία του δημοψηφίσματος, συνέτειναν καθοριστικά στο κλίμα πανικού που δημιουργήθηκε στους καταθέτες και διόγκωσε το πρόβλημα εις βάρος του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και της οικονομίας γενικότερα. Η μείωση της αξίας των τραπεζικών μετοχών είχε αρχίσει από τον Απρίλιο 2014, όπως φαίνεται στο διάγραμμα: Οι αποτιμήσεις των τραπεζών στη χρηματιστηριακή αγορά την περίοδο 2014 ήταν προϊόν ανακριβούς εικόνας για την πορεία των βασικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας. Βρισκόμαστε στην περίοδο του υποτιθέμενου «success story» με τα ανακριβή, όπως φάνηκε στη συνέχεια, στοιχεία για τα δημοσιονομικά πλεονάσματα και τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, τα οποία τους επόμενους μήνες αναθεωρήθηκαν επί τα χείρω. Απεδείχθη ότι η ελληνική οικονομία για το 2014 δεν παρουσίασε ούτε ιδιαίτερα πλεονάσματα ούτε αξιοσημείωτους ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ, γεγονός που επηρέασε αρνητικά και τις αποτιμήσεις των τραπεζών.

2.6.3 Οι δύσκολες συνθήκες του 2015

Στις εκθέσεις όλων των θεσμικών φορέων επισημαίνεται ότι η ανακεφαλαιοποίηση του 2015 ολοκληρώθηκε στις πλέον αντίξοες συνθήκες διότι το θεσμικό πλαίσιο για την παροχή κρατικών ενισχύσεων είχε αυστηροποιηθεί και προέβλεπε, σύμφωνα με την Οδηγία BBRD, πριν από τη λήψη κρατικής ενίσχυσης, «κούρεμα» σε μετόχους, ομολογιούχους αλλά και στους καταθέτες με ποσά καταθέσεων μεγαλύτερα των εγγυημένων 100.000 ευρώ. Επομένως ήταν απολύτως κρίσιμο η όλη διαδικασία να έχει ολοκληρωθεί πριν το τέλος του 2015, ώστε να μην είχε τεθεί σε ισχύ η οδηγία BRRD.

Η επιτυχία

Η ανακεφαλαιοποίηση ολοκληρώθηκε με επιτυχία, κατάφερε :

Εξασφάλιση έγκαιρης ολοκλήρωσης διαδικασίας

Ακεραιότητα καταθέσεων νοικοκυριών και επιχειρήσεων

Αποφεύχθηκε ένα καίριο πλήγμα στην εμπιστοσύνη των καταθετών, που θα είχε ανυπολόγιστες μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη ρευστότητα των τραπεζών και τη λειτουργία της οικονομίας. Το κυριότερο είναι ότι το βάρος της διάσωσης των τραπεζών θα μεταφερόταν στις πλάτες των Ελλήνων καταθετών με ανυπολόγιστες συνέπειες στην ελληνική οικονομία.. Εξαιτίας του μεγάλου ενδιαφέροντος από πλευράς ιδιωτών επενδυτών, οι οποίοι επένδυσαν περίπου 5,3 δισ. ευρώ στις τέσσερις συστημικές τράπεζες, περιορίστηκε η κρατική ενίσχυση που παρασχέθηκε μέσω του Τρέχον Χρηματοπιστωτικού Συστήματος . Επομένως και η επιβάρυνση του δημόσιου χρέους, στα 5,4 δισ. ευρώ, ποσό πολύ μικρότερο από τα 25 δισ. που είχαν αρχικά προβλεφθεί (η μικρότερη σε κόστος εκ των τριών ανακεφαλαιοποιήσεων).

Το μείγμα CoCos (υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών - Contingent Convertibles) και κοινών μετοχών με πλήρη δικαιώματα ψήφου που χρησιμοποιήθηκε (κατά 75% και 25% αντίστοιχα) πέτυχε μια σημαντική ισορροπία επειδή αφενός τα CoCos έχουν σημαντική απόδοση για το

Ελληνικό Δημόσιο (8% ετησίως) και αφετέρου, αν οι αποπληρωμές εκ μέρους των τραπεζών δεν γίνουν στις προβλεπόμενες ημερομηνίες για δύο, έστω και μη συνεχόμενες, φορές, μετατρέπονται σε κοινές μετοχές με πλήρη δικαιώματα ψήφου, μάλιστα στο 116% της αξίας τους.

Με τις κοινές μετοχές το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω του ΤΧΣ, διατήρησε ισχυρό ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο των τραπεζών, τόσο επειδή το ποσοστό τους είναι σημαντικό και καθιστά το ΤΧΣ τον μεγαλύτερο μέτοχο, ιδίως όμως επειδή πρώτη φορά η συμμετοχή έγινε με κοινές μετοχές, οι οποίες έχουν πλήρη δικαιώματα ψήφου.

Τα παραπάνω πλεονεκτήματα γίνονται πιο φανερά αν εξετάσει κάποιος τα εργαλεία που επιλέχθηκαν στην πρώτη ανακεφαλαιοποίηση: μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου και warrants, που δεσμεύονταν από συγκεκριμένη συμφωνία επαναφοράς, η οποία δεν επέτρεψε στο Δημόσιο να ανακτήσει τα κεφάλαια που επένδυσε, αν και η τιμή των μετοχών των τραπεζών ήταν δυνατόν, κατά περιόδους, να χαρακτηριστεί πρόσφορη.

Σε συνέχεια της ανακεφαλαιοποίησης η εκτίμηση για τον Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας ανέρχεται σε 18,1%, που είναι από τους υψηλότερους στην Ευρώπη (μέσος όρος των σημαντικότερων τραπεζών ανά χώρα σε επίπεδο ΕΕ: 16,7% στο τέλος Ιουνίου 2015). Επιπλέον, το ποσοστό κάλυψης των δανείων σε καθυστέρηση από συσσωρευμένες προβλέψεις ανέρχεται σε 49,4%, επίπεδο υψηλότερο του μέσου όρου των σημαντικότερων τραπεζών ανά χώρα σε επίπεδο Ε.Ε. (43% στο τέλος Ιουνίου 2015). Τα μεγέθη αυτά ισχυροποιούν τη θέση των ελληνικών τραπεζών και διαμορφώνουν τις συνθήκες ώστε αυτές να επιτελέσουν τον ρόλο τους.

Από τα στοιχεία του 2016 φαίνεται ότι τράπεζες επέστρεψαν στην κερδοφορία, οι καταθέσεις αυξήθηκαν (ήδη έχουν αρχίσει να επιστρέφουν οι επενδυτές με *gepos*), υπάρχουν έσοδα από τα CoCos (η Εθνική αποπλήρωσε ήδη το συνολικό ποσό) και δύο από τις τράπεζες δεν ανανέωσαν τις εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου για την παροχή ρευστότητας. Η ρευστότητα επιστρέφει στις τράπεζες, αρχίζουν να διαφαίνονται προοπτικές χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας, αλλά πρέπει να βελτιωθεί το

γενικό περιβάλλον της οικονομίας της χώρας για να μειωθεί ο πιστωτικός κίνδυνος.

Η ανακεφαλαιοποίηση συνδέθηκε με ενισχυμένη εποπτεία των τραπεζών. Με το νέο πλαίσιο που διαμορφώθηκε, ενισχύθηκε ο ρόλος του Τρέχον Χρηματοπιστωτικού Συστήματος στη στρατηγική των τραπεζών, ενώ ενσωματώθηκαν περισσότερες δικλίδες ασφαλείας με σκοπό την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης.

Έτσι ανατράπηκε το παράδοξο της πρώτης ανακεφαλαιοποίησης, όπου, μολονότι το Ελληνικό Δημόσιο κατείχε τη συντριπτική πλειοψηφία των μετοχών των τριών σημαντικών τραπεζών, είχε περιορισμένα δικαιώματα ψήφου!

Όμως το σημαντικότερο στοιχείο της τελευταίας ανακεφαλαιοποίησης είναι ότι πρώτη φορά συνδέθηκε με τη διαμόρφωση ενός συνολικού πλαισίου διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ώστε να εκμηδενιστεί η πιθανότητα ανάγκης και νέας ανακεφαλαιοποίησης στο μέλλον.

2.6.4 Δράσεις εποπτικών αρχών – Αρμόδια υπουργεία

- Αξιολόγηση της ικανότητας των τραπεζών στη διευθέτηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και συνεχή παρακολούθησή τους μέσω επιχειρησιακών στόχων που θεσπίζονται ανά κατηγορία.
- Τον νόμο που ψηφίστηκε από τη Βουλή και καθορίζει τους όρους για την προστασία από τους πλειστηριασμούς κύριας κατοικίας, που ανοίγει τον δρόμο για τη διευθέτηση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων των νοικοκυριών.
- Ανάλυση δράσεων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των κοινών πιστούχων και νομοθέτηση της διαδικασίας εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών για μη εξυπηρετούμενα επιχειρηματικά δάνεια.
- Βελτιώσεις στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας και αναθεώρηση του Κώδικα Δεοντολογίας με ορισμό κατευθυντηρίων γραμμών

αναδιάρθρωσης χρεών για ομάδες δανειοληπτών, με βάση σαφή κριτήρια κατηγοριοποίησης δανειακών χαρτοφυλακίων.

- Θεσμοθέτηση πλαισίου αδειοδότησης και λειτουργίας εταιρειών, που θα παρέχουν υπηρεσίες διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων ή θα τους μεταβιβάζονται τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών ολοκληρώθηκε και έχει αποφευχθεί το «κούρεμα» των μη καλυμμένων καταθέσεων, με ό,τι θετικό αυτό συνεπάγεται για τις τράπεζες και την ελληνική οικονομία. Με εισροή νέων επενδυτικών κεφαλαίων 5,7 δισ. ευρώ, με επίλυση του προβλήματος των κόκκινων δανείων, με αναβαθμισμένους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης και ενδεχομένως με νέες διοικήσεις, οι τράπεζες έχουν τις προϋποθέσεις να ανακάμψουν.

Η κυβέρνηση φαίνεται να απέφυγε τα αδιέξοδα και την αντιφατικότητα των προηγούμενων ανακεφαλαιοποιήσεων. Ωστόσο ζητούμενα παραμένουν η ανάκτηση της εμπιστοσύνης προς τις τράπεζες, η επιστροφή των καταθέσεων, η αλλαγή της «επιθετικής» επιχειρησιακής κουλτούρας ιδιαίτερα ορισμένων τραπεζών, η προστασία της πρώτης κατοικίας, η αναδιάρθρωση των επιχειρηματικών δανείων, η χρηματοδότηση υγιών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

2.6.5 Τι μπορεί όμως να γίνει στο μέλλον ένα βασικό ερώτημα που προβληματίζει όλους μας ?

Το μέλημα ήταν πάντα η διασφάλιση των τραπεζιτών. Ακόμα και σήμερα, παρά τη διακηρυγμένη αντίθετη γνώμη της ελληνικής κυβέρνησης, αυτή η στάση δεν άλλαξε, διότι τον αποφασιστικό λόγο τον έχουν οι δανειστές.

Η ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών «συστημικών», όπως λέγονται, τραπεζών ολοκληρώθηκε. Αυτές οι τράπεζες έχουν πια υψηλότερη κεφαλαιακή επάρκεια και αυτό έγινε χωρίς να αυξηθεί όσο υπολογιζόταν στην αρχή το δημόσιο χρέος, αφού η ανακεφαλαιοποίηση ολοκληρώθηκε κυρίως με ιδιωτικά κεφάλαια: μόνο 1/5 της συμβολής του ΤΡΕΧΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ που είχε προβλεφθεί χρειάστηκε να

καταβληθεί για την κεφαλαιακή ενίσχυση της Εθνικής Τράπεζας και της Τράπεζας Πειραιώς, ενώ η Eurobank και η AlphaBank ανακεφαλαιοποιήθηκαν εξολοκλήρου με προσφορές ιδιωτών.

Λαμπρά ή ξεπούλημα και αφελληνισμός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος; Πρώτα ο «αφελληνισμός»: είναι απολύτως αδιάφορο, αν ιδιοκτήτες της τράπεζας είναι έλληνες ή ξένοι κεφαλαιούχοι. Δεν είναι το ίδιο αδιάφορο όμως για τους μικρομετόχους των τραπεζών, οι οποίοι έχασαν άλλη μια φορά (μετά την προηγούμενη ανακεφαλαιοποίηση) τις αποταμιεύσεις τους και μάλιστα, αν είχαν ακόμα την ευχέρεια, δεν τους δόθηκε η δυνατότητα να συμμετάσχουν στις αυξήσεις κεφαλαίων, με εξαίρεση την Εθνική. Αλλά οι μικρομέτοχοι δεν έχουν λόγο για την πολιτική των τραπεζών και, επομένως, από τη συνολική οικονομική άποψη η έξωσή τους είναι, ως προς τούτο, αδιάφορη, όσο σημαντική και αν είναι για τους ίδιους τους μικρομετόχους. Το «ξεπούλημα», τώρα, είναι αλήθεια, αλλά με υψηλότερες τιμές ανά μετοχή τα ξένα κεφάλαια δεν θα δέχονταν να συμμετάσχουν. Τους δόθηκε μια καλή ευκαιρία να αγοράσουν φθηνά και την άρπαξαν· άλλοι με την πρόθεση να ξεφορτωθούν τις μετοχές μόλις η τιμή τους ανέβει και άλλοι, με πιο μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, θέλοντας να τοποθετηθούν και να έχουν μακροπρόθεσμο κέρδος.

στελέχη τραπεζών. Η αξιοποίηση τέτοιων ιδιοκτησιών κρύβει με τη σειρά της μεγάλες πιθανότητες για φούσκες, τοξικά παράγωγα και πυραμίδες. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα είναι πιθανό σε επιχειρήσεις που μπορούν, έστω με δυσκολία, να ανακάμψουν, να επιλεγεί η μελλοντικά πιο κερδοφόρα λύση της εκκαθάρισης, αφού προηγουμένως έχουν μετοχοποιηθεί τα χρέη τους και οι τράπεζες, μία ή περισσότερες, έχουν αναλάβει τη διοίκηση.

2.6.6 Μη κερδοσκοπικές τράπεζες

Εδώ έρχεται να δέσει η δήλωση του αντιπροέδρου της ελληνικής κυβέρνησης για δημιουργία «παράλληλου τραπεζικού συστήματος» που δεν θα υπάγεται στον έλεγχο της Ευρωπαϊκής Κεντρική Τράπεζα. Είναι κατανοητή η κατευναστική αντίδραση πηγών της κυβέρνησης στην περίοδο της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών: μια επισημοποίηση της πρότασης και,

πολύ περισσότερο, η λήψη σχετικών μέτρων, θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς την ανακεφαλαιοποίηση. Τώρα αυτό τελείωσε. Θα είναι πραγματικά δυνατό να δημιουργηθεί τέτοιος τομέας (που δεν μπορεί να περιοριστεί στην, πολύ σημαντική, δημόσια αναπτυξιακή τράπεζα);

Αυτό είναι απολύτως δυνατό με την ενίσχυση των συνεταιριστικών τραπεζών, ιδίως από την περιφερειακή και δημοτική αυτοδιοίκηση, τη δημιουργία δικής τους τράπεζας επενδύσεων, την αυστηρή κατοχύρωση του μη κερδοσκοπικού τους χαρακτήρα. Συμπληρωματικά στην αρχή θα μπορούσαν να ιδρυθούν τράπεζες των Περιφερειών – όχι αναπτυξιακές ούτε «ειδικού σκοπού», αλλά μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ως εργαλεία της περιφερειακής ανάπτυξης, τράπεζες που θα προσελκύσουν τοπικούς καταθέτες και θα αποκτήσουν δανειοδοτική βάση, σε ανταγωνισμό με τις ιδιωτικές-κερδοσκοπικές τράπεζες και θα επιδείξουν μια διαφορετική τραπεζική συναρθώνοντας το δίκτυο. Αυτά απαιτούν λοιπόν πολιτικές πρωτοβουλίες όχι αναγκαστικά κεντρικές, της κυβέρνησης, αλλά συντονισμένες, και αυστηρό πλαίσιο ελέγχου και αξιολόγησης. Η τεχνογνωσία υπάρχει, όπως υπάρχει και το ευρωπαϊκό πλαίσιο δραστηριότητας, ακόμα και αλληλοστήριξης τέτοιων τραπεζών.

**Κεφάλαιο 3^ο. Το ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα & οι (4) Τέσσερις
Συστημικές Τράπεζες**

3.1 Από τις 18 συγχωνεύσεις τραπεζών τα τελευταία 3-4 χρόνια ποιες ήταν οι πιο επιτυχημένες;

Υπήρχε άλλη λύση για τις 18 τράπεζες που εξαγοράστηκαν μαζί με τις συνεταιριστικές για να επέλθει λίγο η άνοδο στην οικονομία της χώρας μας ;

Έχουν περάσει τουλάχιστον 2,5-3 χρόνια από τις μεγάλες εξαγορές στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την συστημική ευστάθεια...

Αναλύουμε 13 τράπεζες και δεν συμπεριλαμβάνουμε τις συνεταιριστικές δεν είχαν επίδραση στα οικονομικά μεγέθη των 4 συστημικών τραπεζών.

Συνολικά εξαγοράστηκαν 18 τράπεζες στην Ελλάδα και αυτή η συγκέντρωση άλλαξε δραματικά τη ολόκληρη τη πορεία του ελληνικού όσο και του ευρωπαϊκού συστήματος .

Τόσο και με το σχέδιο Τειρεσίας που πρότεινε η Ιρλανδία στην Ελλάδα για την αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Πλέον οι 4 μεγαλύτερες τράπεζες στην Ελλάδα (Εθνική, Πειραιώς, Eurobank και Alpha bank) ελέγχουν το 97% του μεριδίου αγοράς τον Μάιο του 2016 όταν το 2005 πριν 10-11 χρόνια οι 4 μεγαλύτερες τράπεζες έλεγχαν το 59% της αγοράς.

Τα 4 βασικά ερωτήματα που απαντήσουμε είναι :

- 1)Ο βασικός στόχος της συστημικής ευστάθειας επιτεύχθηκε μέσω των συγχωνεύσεων;
- 2) Υπήρχε άλλη λύση για τις 18 τράπεζες που εξαγοράστηκαν μαζί με τις συνεταιριστικές για να επέλθει λίγο η άνοδο στην οικονομία της χώρας μας ;
- 3)Οι συστημικές τράπεζες σε ποιο βαθμό ωφελήθηκαν από τις εξαγορές;
- 4)Ποιες ήταν οι πιο επιτυχημένες εξαγορές;

Οι απαντήσεις

- 1)Η Αποτίμηση να γίνεται δυναμικά και όχι στατικά στις εξαγορές του τραπεζικού κλαδί είναι αλήθεια ότι επιτεύχθηκε η συστημική ευστάθεια.

Ακόμη και την περίοδο της διάχυτης αβεβαιότητας για την τύχη της Ελλάδος ή την περίοδο των stress tests η ύπαρξη συστημικών τραπεζών με ευρωπαϊκά standard αποδείχθηκε καθοριστική εξέλιξη για να σωθεί με λίγα λόγια το τραπεζικό σύστημα.

Η λογική ότι όσο πιο μεγάλη είναι η τράπεζα τόσο μικρότερες πιθανότητες έχει να την αφήσουν να χρεοκοπήσει διαγνώστηκε πρώτη φορά από τον Προβόπουλο τότε διοικητή της ΤτΕ και τον Μιχάλη Σάλλα της Πειραιώς που έγκαιρα διέγινωσε ότι για να διασωθούν κάποιες τράπεζες – συστημικές – πρέπει να εξαγοραστούν άλλες. Για να μπορέσει να υπάρξει στο μέλλον μια σταθερή πορεία στο τραπεζικό κλάδο τόσο σε εγχώριο επίπεδο όσο και σε διεθνές. Εφαρμόστηκε η λύση του resolution της εξυγίανσης και της διάσπασης των τραπεζών σε good και bad bank.

Στην επόμενη ανάλυση μας προσδιορίζουμε τους λόγους που διασώθηκαν οι 4 σημερινές συστημικές τράπεζες και γιατί αποφασίστηκε ο θάνατος των υπολοίπων τραπεζών.

Μέσω της αποδοχής από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα της ύπαρξης 4 συστημικών τραπεζών άλλαξε η διαπραγματευτική ισχύς της Ελλάδος στο banking.

Αν σήμερα θεωρητικά υπήρχαν και οι 18 τράπεζες που εξαγοράστηκαν το πιθανότερο σενάριο είναι ότι ακόμη και μέρος των συστημικών τραπεζών θα είχε χρεοκοπήσει.

Άρα η συστημική ευστάθεια επιτεύχθηκε και με αυτό το κίνητρο ανακεφαλαιοποιήθηκαν το 2013 από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικού Συστήματος με 25 δισεκ. κεφάλαιο και 14 δισεκ. funding gap μόνο οι 4 συστημικές τράπεζες.

Αν αποτίμηση γίνει επιθετική συγκέντρωση στον ελληνικό banking με όρους ελεύθερου ανταγωνισμού η Ελλάδα έχει μια πρωτοτυπία, διαθέτει το πιο συγκεντρικό τραπεζικό σύστημα στην Ευρώπη και το δεύτερο παγκοσμίως. Ταυτόχρονα η συγκέντρωση αυτή δεν έχει αποδώσει με οικονομικούς όρους υπό την έννοια ότι χάθηκαν 39 δισεκ. του Τρέχοντος Χρηματοπιστωτικού Συστήματος λόγω της επένδυσης στις συστημικές τράπεζες.

Οι επιλογές ήταν δύο ή συγχωνεύσεις επιθετικού τύπου για να διασωθούν οι 4 ή όλες μαζί θα χρεοκοπούσαν.

Θυμίζουμε ότι οι συστημικές τράπεζες αρχικώς ήταν 3 και κατόπιν παρεμβάσεων έγιναν 4 στην Ελλάδα.

3.1.1 Ποιες ήταν οι πιο επιτυχημένες εξαγορές;

Απαντώντας και στα δύο ερωτήματα θα ξεχωρίσουμε την Εμπορική, την Αγροτική τράπεζα και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και τις κυπριακές τράπεζες.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η πιο επιτυχημένη εξαγορά τράπεζας στην Ελλάδα είναι η Εμπορική bank από την Alpha bank.

Η Εμπορική bank είχε βασικό μέτοχο την Credit Agricole που δεν είχε κατανοήσει την ελληνική τραπεζική λογική.

Η Εμπορική πήγαινε από το κακό στο χειρότερο και δεν είναι τυχαίο ότι στα τελευταία 7-8 χρόνια - πριν πουληθεί - κατέγραψε ζημίες 13-14 δισεκ.

Το πείραμα της Γαλλικής Credit Agricole στην Ελλάδα ήταν απολύτως αποτυχημένο.

Το 2012 η Εμπορική είχε ήδη 44% NPLs στο μόνο τομέα που έδειξε τον σωστό δρόμο η Εμπορική ήταν στην έγκαιρη καταγραφή των προβληματικών δανείων.

Μια τράπεζα με ιστορία χάθηκε στην πορεία από άστοχες στρατηγικές και καταδικάστηκε στον μαρασμό.

Η Εμπορική με 18,2 δισεκ. ενεργητικό αύξησε το συνολικό ενεργητικό της Alpha bank, ενώ διέθετε εκείνη την περίοδο και 5 δισεκ. προβλέψεις.

Το 27% των δανείων του ομίλου Alpha bank ήταν της Εμπορικής bank.

Η Εμπορική αύξησε το ενεργητικό της Alpha bank στα 70 δισεκ. (έναντι 73,8 δισεκ της τρέχουσας περιόδου) και τα μερίδια αγοράς.

Όμως αν ήταν μόνο αυτά τα οφέλη για την Alpha bank η τράπεζα σε όλα τα stress tests θα είχε αρνητική καθαρή θέση, αρνητικά κεφάλαια και σίγουρα δεν θα καταλάμβανε την σημερινή πρώτη θέση από πλευράς ποιότητας κεφαλαίων.

3.1.2 Ποία η θέση των τεσσάρων συστημικών τραπεζών ?

Σε συνέχεια των δύο πρώτων τριμήνων του 2016 τα οργανικά κέρδη των τραπεζών συνέχισαν να παρουσιάζουν τάσεις βελτίωσης στο 9μηνο του 2017.

Τι θα συμβεί όμως στο δ' τρίμηνο του 2016 όπου οι τράπεζες θα θέλουν να κρατήσουν σε ένα ποσοστό παρακαταθήκη για το 2017;

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες παρουσίασαν οριακή μεν, θετική δε βελτίωση (+0,5%) έναντι του δευτέρου τριμήνου ενώ τα έσοδα από προμήθειες κινήθηκαν υψηλότερα κατά 5%.

Η μείωση του ELA και του δεύτερου πυλώνα χρηματοδότησης φαίνεται πλέον στα οργανικά αποτελέσματα τα οποία είχαν την συνδρομή χαμηλότερων λειτουργικών εξόδων κατά 1,9%.

Το τρίμηνο δεν είχε την ίδια συνεισφορά έκτακτων κερδών από πωλήσεις ομολόγων του EFSF ή συμμετοχών, ωστόσο υπήρξαν μικρές ενισχύσεις (Eurolife) από μη επαναλαμβανόμενους παράγοντες.

Μετά το προσωρινό οδυνηρό αποτέλεσμα από τις αυξημένες προβλέψεις του Μαρινόπουλου οι πιστωτικές ζημιές επανήλθαν σε ένα καθεστώς κανονικότητας όπου κυριαρχεί η σταθεροποίηση του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων ως ποσοστό επί του μικτού χαρτοφυλακίου χορηγήσεων και η αύξηση των προβλέψεων.

Ο δείκτης πιστωτικού κόστους κινείται λίγο πάνω από το 2% με τάσεις αποκλιμάκωσης στην πορεία.

Μετά από την μελέτη του τρίτου τριμήνου οι τάσεις διαγράφονται θετικότερες για την συνέχεια καθώς η βελτίωση των μακροοικονομικών δεικτών θα συνδράμει στην ήδη πολύ μεγάλη προσπάθεια που έχουν καταβάλει οργανικά και μη οι τράπεζες να ισορροπήσουν την τελική γραμμή τους.

Αναλυτικά οι διαφοροποιήσεις ανά τράπεζα ήταν οι εξής:

AlphaBank

Διαθέτει την υψηλότερη ενσώματη καθαρή θέση (8,5 δις ευρώ) από τις συστημικές τράπεζες και την χαμηλότερη συμμετοχή πιστωτικών

αναβαλλόμενων απαιτήσεων (40% στα 3,4 δις ευρώ) στα βασικά της κεφάλαια.

Οι στόχοι μείωσης των μη εξυπηρετούμενων εκθέσεων είναι της τάξεως 9,8 δις ευρώ έως το τέλος του 2019, ο ρυθμός μείωσης των NPE's στην Ελλάδα έχει μειωθεί κατά 71% σε σχέση με το περυσινό εννεάμηνο, ενώ η τράπεζα αναμένει αρνητικό σχηματισμό (αντιστροφή) των επισφαλειών το 2017.

Μετά την ανακοίνωση του τρίτου τριμήνου το εννεάμηνο της τράπεζας πέρασε σε θετικό έδαφος (22 εκατ. ευρώ). Στο τέταρτο τρίμηνο αναμένεται η εγγραφή της πώλησης του Hilton, το οποίο κεφαλαιακά είναι μεν ουδέτερο, ωστόσο αναμένεται να συνδράμει θετικά στο θέμα της μείωσης της εξάρτησης από τον ELA κατά 100 εκατ. ευρώ περίπου.

Και η Alpha Bank έχει προχωρήσει σε πωλήσεις ομολόγων του EFSF στο δ' τρίμηνο αξίας 500 εκατομμύρια ευρώ.

Εθνική Τράπεζα

Είναι η τράπεζα με την καλύτερη σχέση δανείων προς καταθέσεις (89%) και την μικρότερη εξάρτηση από τον ELA (4,5 δις ευρώ) καθώς οι πωλήσεις των συμμετοχών και των θυγατρικών έχουν ενισχύσει την ρευστότητα του ομίλου. Η μεγάλη διαφορά στα νούμερα της Εθνικής έρχεται στην μείωση των μη εξυπηρετούμενων εκθέσεων (1 δις ευρώ) και στην αύξηση της κάλυψης των προβλέψεων κατά 200 μονάδες βάσης.

A) Στόχοι μείωσης μη εξυπηρετούμενων εκθέσεων για την Εθνική Τράπεζα :

A.1) Διαμορφώνονται σε 8,5 δις ευρώ έως το τέλος του 2019 ή 7,4 δις ευρώ σε επίπεδο μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Το πιστωτικό κόστος θα κινηθεί για το σύνολο της χρήσης λίγο υψηλότερα από την αρχική πρόβλεψη των 170 μονάδων βάσης χωρίς ωστόσο αυτό να δημιουργεί ανησυχία καθώς υπάρχει σημαντικό απόθεμα δυνάμεων για να αποσβεστεί η πίεση στην τελική γραμμή. Για το τέταρτο τρίμηνο τα νέα που έρχονται είναι ενθαρρυντικά.

Αφενός η τράπεζα έχει αιτηθεί την εξαγορά των CoCos (2,03 δις ευρώ) τα

οποία θα αποφέρουν εξοικονόμηση προ φόρων της τάξης των 162 εκατ. ευρώ ετησίως αλλά και έκτακτα κέρδη από την πώληση του Αστέρα που ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο. Η πώληση των θυγατρικών σε Βουλγαρία και Ρουμανία έχει πάρει μια θετική κατεύθυνση από την επιτροπή ανταγωνισμού με την Βουλγαρία να φαίνεται ως η επόμενη λογική κίνηση, ενώ η εθελούσια έξοδος αναμένεται να ξεκινήσει άμεσα βελτιώνοντας αισθητά τα αποτελέσματα του 2017 (1.000 άτομα με 50 εκατ. ευρώ ετήσια εξοικονόμηση).

Τράπεζα Πειραιώς

Η μείωση σε επίπεδο προβλέψεων οδήγησε σε βελτίωση του πιστωτικού ρίσκου κατά 18 μονάδες βάσης ή στο 1,47% επί του χαρτοφυλακίου. Οι στόχοι για τα NPE's το 2019 βρίσκονται στο 41% ή 14 δις ευρώ για το 93% των επισφαλών δανείων του ομίλου.

Εξαιρουμένων των Cocosoi δείκτες φερεγγυότητας διαμορφώθηκαν στο 16,7% στο ενώ η δυναμική της αντιστροφής των επισφαλών δανείων ήταν πολύ πιο ισχυρή από τις άλλες τράπεζες καθώς για τρίτο συνεχόμενο τρίμηνο ο σχηματισμός νέων επισφαλειών ήταν αρνητικός (Q1: 245 εκατ. ευρώ, Q2: 189 εκατ. ευρώ, Q3: 335 εκατ. ευρώ).

Στο τέταρτο τρίμηνο η τράπεζα έχει ήδη προχωρήσει σε πωλήσεις ομολόγων του EFSF ύψους 0,6 δις ευρώ καταγράφοντας κάποιες μικρές υπεραξίες ενώ από την εθελούσια έξοδο αναμένονται εξοικονομήσεις ύψους 44 εκατ. ευρώ που θα φανούν στην πορεία της επόμενης χρήσης.

Το συνοδευτικό υλικό για τα επισφαλή δάνεια ήταν το πλέον αναλυτικό όλων, καθώς εκτός από τους δείκτες ανά κατηγορία δανείων είχε επιπλέον ανάλυση για κλάδους και αριθμούς υποθέσεων που έχει σε καθυστέρηση η τράπεζα.

Eurobank

Η τράπεζα έκανε το «3 στα 3» δημοσιεύοντας ένα ακόμα θετικό τρίμηνο στην σειρά. Για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο ο σχηματισμός νέων προβλέψεων ήταν αρνητικός ενώ για τέταρτο συνεχόμενο τρίμηνο η τράπεζα εμφάνισε αύξηση καταθέσεων.

Τα αποτελέσματα έχουν ενισχυθεί κατά 55 εκατ. ευρώ από την πώληση της

θυγατρικής Eurolife, η οποία πλέον δεν ενοποιείται μειώνοντας τα πάγια του ομίλου κατά 4,6 δις ευρώ περίπου.

Σε ότι αφορά τους στόχους στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια η Eurobankστο τέλος του 2019 βλέπει για τα ελληνικά δάνεια η μη εξυπηρετούμενη έκθεση να μειώνεται στο 38% από 20,6 δις ευρώ που ήταν στο τέλος Σεπτεμβρίου σε 12,4 δις. ευρώ στο τέλος του 2019.

Η διοίκηση του ομίλου της ανέφερε ότι αυτό θα επιτευχθεί με:

- α) αναδιάρθρωση δανείων (20% ή 1,52 δις. ευρώ)
- β) πωλήσεις χαρτοφυλακίων δανείων (20% του στόχου ή 1,52 δις. ευρώ)
- γ) οι εκποιήσεις εξασφαλίσεων (20% του στόχου ή 1,52 δις.) και
- δ) μέσω διαγραφών δανείων ύψους 3,04 δις. ευρώ. (40%).

Η σταδιακή αποκλιμάκωση των ζημιών από κόκκινα δάνεια θα φέρει το πιστωτικό κόστος (CoR) σε επίπεδα κάτω από 1% στο τέλος του 2019 (9Μ:16 1,94%).

Η αποπληρωμή των ομολόγων του πυλώνα II αναμένεται να εξοικονομήσει 15 εκατ. ευρώ ενώ και από την εθελούσια έξοδο αναμένονται οργανικά οφέλη της τάξεως των 50 – 70 εκατ. ευρώ για το 2017 και μετά. Όμως μετά τα παραπάνω στατιστικά οικονομικά στοιχεία των 4 συστημικών τραπεζών κρίνεται προβλέψιμο να αναφέρουμε τις θυγατρικές τους τράπεζες στη ΣΕΡΒΙΑ όπου έλαβαν μια απόφαση τόσο τα ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ όσο και της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ .

Οι τέσσερις τράπεζες από τη στιγμή που έγιναν πυλώνες και εντάχθηκαν στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικού Κινδύνου έπρεπε να προχωρήσουν σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου μόνο για το 10% του κεφαλαίου, διότι το 90% καλύφθηκε από το ταμείο.

Η Τράπεζα Αττικής, θέλοντας να μείνει αυτόνομη, έπρεπε (για να μην μπει στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικού Κινδύνου) να προχωρήσει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου 100%. Έτσι, ενώ οι υπόλοιπες τράπεζες έπρεπε να αντλήσουν κεφάλαια μόνο για το 10%, η Τράπεζα Αττικής είχε τη δυσκολία να αντλήσει το 100%. Βέβαια, από την άλλη υπήρχε και το επιχείρημα ότι δεν είναι όλες οι τράπεζες ίδιου μεγέθους και κατά συνέπεια το 10% της Εθνικής θα ήταν πολύ μεγαλύτερο σε σχέση με το 100% της Αττικής. Αλλά, αν πάρουμε τα μερίδια των αγορών, “αδικημένα” θεωρείται ότι είναι η Αττική.

Όταν η Eurobank είχε να αντλήσει 80 εκατομμύρια, που ήταν το 10%, και είχε ένα μερίδιο πολύ μεγαλύτερο στην αγορά, η Αττικής είχε να αντλήσει 400 εκατομμύρια, οπότε αναλογικά κρίνει ο καθένας ποια τράπεζα είναι “αδικημένη”.

Στέλεχος της Τράπεζας Αττικής δηλώνει: «Η Αττικής προχώρησε σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με το ποσό των 400 εκατομμυρίων ευρώ αλλά αυτό που είχε ουσιαστικά τη μεγαλύτερη συμβολή για μένα είναι η απόφαση του κύριου ως τότε μετόχου της Αττικής, του ταμείου των μηχανικών ΤΣΜΕΔΕ, να στηρίξει την αύξηση με 200 εκατομμύρια ευρώ. Οπότε αυτόματα η τράπεζα είχε να αναζητήσει 200 εκατομμύρια και όχι 400, γιατί τα 200 τα έβαλε το ΤΣΜΕΔΕ, ενισχύοντας το ποσοστό μετοχικής σύνθεσης. Έτσι, ενώ είχε ένα ποσοστό 47% πήγε στο 52% και γίνεται ο κύριος μέτοχος της Αττικής.» Η αύξηση ήταν 398,8 εκατ., διακόσια εκατομμύρια για την έκδοση μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου και τα υπόλοιπα για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου. Αυτό που τέθηκε σαν όρος ήταν τα 400 εκατομμύρια . ευρώ. Όταν έφτασε η αύξηση στα 398,8 εκατ. θεωρήθηκε πετυχημένη από τις εποπτικές αρχές, αν και με μία μικρή απόκλιση. Υπήρχαν πολλά σενάρια για το αν θα μετέχουν στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ιδιωτικά fund. «Η διεύθυνση που είχε αναλάβει ουσιαστικά αυτές τις συζητήσεις απευθύνθηκε σε ιδιωτικά fund. Παράλληλα, όλα αυτά είχαν να κάνουν με τη σταθερή πορεία της τράπεζας όλα αυτά τα χρόνια και τη συμπεριφορά της απέναντι στους επενδυτές, τους καταθέτες και τους επιχειρηματικούς πελάτες. «Θεωρώ ότι όλο αυτό τον καιρό η Τράπεζα Αττικής δεν άφησε κανέναν πελάτη να έχει αμφιβολίες, όχι με λόγια, αλλά με πράξεις. Στην κρίση δεν υπήρχε κάποιος πελάτης που να πει, θέλω να πάρω πίσω τα λεφτά μου και να του πούμε όχι δεν θα πάρεις τα λεφτά σου. Κάναμε αυτό που ήθελε ο πελάτης για να νιώσει σιγουριά και εμπιστοσύνη, αλλά ταυτόχρονα τον ενημερώναμε για το αν θα πρέπει, αν δεν θα πρέπει, τι θα ήταν καλύτερο να κάνει, ενημερώνοντας όχι κατευθύνοντας.» Για αυτούς τους λόγους κατάφερε η τράπεζα να είναι η μόνη ελληνική τράπεζα ιδιωτικής φύσης ενώ όλες οι άλλες τράπεζες είναι ελεγχόμενες και έχουν ως κύριο μέτοχο το Ταμείο Χρηματοπιστωτικού Κινδύνου..

3.3 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ , ΤΙ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΑΜΕΣΟ ΜΕΛΛΟΝ .

Τι δείχνει η πορεία στις καταθέσεις το πρώτο τρίμηνο του 2017 και τι φοβούνται οι τράπεζες;

Κατά 4 δισεκατομμύρια ευρώ μειώθηκε η ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα στις αρχές του χρόνου. Οι καταθέσεις έπεσαν από τα 132 δισ. ευρώ, επίπεδο στο οποίο ήταν στα τέλη του 2016, στα 128 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η «Καθημερινή», εξαιτίας της καθυστέρησης για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, αλλά και την ανησυχία που προκαλείται για νέο εκτροχιασμό της οικονομίας. Επιτελικά στελέχη τραπεζών, τα οποία επικαλείται η εφημερίδα, αναφέρουν ότι ουσιαστικά έχει χαθεί το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων που είχαν επιστρέψει στο τραπεζικό σύστημα το 2016.

Παράλληλα, πρόσθετη αβεβαιότητα προκαλεί το «νέο χρήμα», καθώς δεν υπόκειται σε όλους τους περιορισμούς και μπορεί να βρεθεί πιο γρήγορα εκτός τραπεζών. Τραπεζικές πηγές, αναφέρει η «Καθημερινή», εκτιμούν ότι στο σύστημα υπάρχουν περίπου 4 δισ. ευρώ «νέο χρήμα», που θα μπορούσε να αποχωρήσει άμεσα, κάτι που θα οδηγούσε υποχρεωτικά σε αύξηση των ορίων του έκτακτου μηχανισμού ELa. Η εμπιστοσύνη είχε ενισχυθεί μετά την πρώτη αξιολόγηση, καθώς τα νοικοκυριά δεν έκαναν χρήση του ορίου αναλήψεως μετρητών, οι επιχειρήσεις αύξαναν τις καταθέσεις τους και κυρίως κάποια χρήματα επέστρεφαν είτε από στρώματα είτε από την πώληση αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού. Όμως, η νέα εμπλοκή στις διαπραγματεύσεις άλλαξε τα δεδομένα, με αποτέλεσμα να έχουν αυξηθεί σημαντικά οι αναλήψεις από τα ΑΜΤ, να έχουν «παγώσει» οι επιστροφές χρημάτων, ενώ οι επιχειρήσεις «ξεφορτώνονται» μετρητά και προχωρούν στην αποπληρωμή πιστωτικών γραμμών. Σύμφωνα με τραπεζικές πηγές που επικαλείται η «Καθημερινή», υπάρχουν δύο εκδοχές για την εξέλιξη της

διαπραγμάτευσης .Το «καλό σενάριο» είναι να υπάρξει βασική συμφωνία τον Απρίλιο και να εξειδικευθούν μέτρα για το χρέος, ανοίγοντας τον δρόμο για την ένταξη της χώρας μας στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης. Ωστόσο, αυτό προϋποθέτει ότι η κυβέρνηση θα δεχθεί τα μέτρα που ζητούν οι θεσμοί.

Το «κακό σενάριο» είναι η παράταση των διαπραγματεύσεων τον Ιούνιο, με επιδίωξη της κυβέρνησης να καθυστερήσει την αξιολόγηση μέχρι τις γερμανικές εκλογές, «ποντάροντας» σε μια νέα πιο ευέλικτη γερμανική κυβέρνηση. Όμως, σύμφωνα με τραπεζικές πηγές, αυτή θα ήταν μια καταστροφική εξέλιξη για την οικονομία που θα προκαλέσει μεγαλύτερες ζημίες από αυτές που προκάλεσε η αντίστοιχη καθυστέρηση το 2015. Τα στοιχεία από αυτή τη καθυστέρηση του οικονομικού έτους 2015 αποκαλύπτονται παρακάτω από τις χορηγήσεις των δάνειων από τις ελληνικές τράπεζες και από το ενεργητικό έως και το 2016 και συνεχίζεται μέχρι το 2017.

3.4 ΤΙ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ 4 ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Αι σι οδοξί α γι α την επι τυχί α των στόχων μεί ωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοι γμάτων τους το 2017, παρά το αρνητι κό ξεκί νημα της χρονι άς, εξέφρασαν οι δι οι κήσει ς και των τεσσάρων ελληνι κών τραπεζών κατά τη δι άρκει α των conference calls που πραγματοποίησαν μετά την ανακοί νωση των αποτελεσμάτων τους. Με προϋπόθεση ασφαλώς την ολοκλήρωση της αξι ολόγησης και δεδομένης της πορεί ας των NPEs το δ' τρί μνηνο του 2016, οι τράπεζες εκτι μούν πως εί ναι εφικτή η επί τευξη των στόχων γι α το 2017 μολονότι το α' τρί μνηνο του έτους αντι μετωπί ζουν μι κρή απόκλι ση των αρχι κών στόχων. Το ζήτημα των «κόκκι νων» δανεί ων ήταν το κυρί αρχο στις παρουσι άσει ς αποτελεσμάτων και ακολούθως η κατάσταση της ρευστότητας. Ο λει τουργι κές δαπάνες και οι προβλέπει ς το τέταρτο τρί μνηνο εμφανί ζονται σχετι κώς αυξημένες σε σχέση με το τρί το τρί μνηνο.

Για φέτος, παρότι η κερδοφορία των τραπεζών αναμένεται να βελτιωθεί εξαιτίας του χαμηλότερου κόστους και της ελαφριάς βελτίωσης των βασικών εσόδων, εντούτοις το ρίσκο στις προβλέψεις των αναλυτών παραμένει υψηλό. Αποσυντονισμό των προοπτικών πάντως σημειώνουν έγκυροι αναλυτές, αφού οι καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης επηρεάζουν το κλίμα. Άλλωστε τα επίσημα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για τις καταθέσεις δείχνουν μείωση το πρώτο δίμηνο, η έκθεση στον EEA επίσης αυξήθηκε 400 εκατ. ευρώ μετά από εννέα συνεχόμενους μήνες πτώσης και πιο επικίνδυνο είναι το γεγονός ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια φέρεται να έχουν επίσης αυξηθεί. Προκειμένου να υπάρξει σενάριο θετικό σε ό,τι αφορά τις τράπεζες απαιτείται η ολοκλήρωση της αξιολόγησης. Ηπίεση των τραπεζικών στελεχών όλο το προηγούμενο διάστημα για να κλείσει η δεύτερη αξιολόγηση χωρίς πρόσθετες καθυστερήσεις δεν είναι καθόλου τυχαία, αφού το τρέχον έτος είναι ιδιαίτερα κρίσιμο.

Η επίτευξη των στόχων μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων το 2017 θα καθορίσει και τις παραμέτρους για τα σενάρια του πανευρωπαϊκού stress test του 2018. Ως εκ τούτου, όσο η αξιολόγηση δεν κλείνει, η αβεβαιότητα θα επηρεάζει αρνητικά όχι μόνο τον φιλόδοξο στόχο για ανάπτυξη 2,7%, αλλά και τους στόχους των τραπεζών για τη μείωση των κόκκινων δανείων.

1) Alpha Bank

Η Alpha Bank ανέφερε ότι στόχος της για φέτος είναι η μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά 7%. Στο α' τρίμηνο 2017 δημιουργήθηκαν νέα NPLs, τα οποία κατά τα 2/3 προέρχονται από ρυθμιζόμενα δάνεια που ξαναγύρισαν «στο κόκκινο». Η επιδείνωση παρατηρείται κυρίως στα στεγαστικά δάνεια. Έξω από την αβεβαιότητα από την καθυστέρηση στην αξιολόγηση, η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη φορολογική επιβάρυνση των νοικοκυριών και στο ότι δεν έχει ολοκληρωθεί το νομικό πλαίσιο που θα επέτρεπε μεγαλύτερη ευχέρεια ρυθμίσεων δανείων. Όπως αναφέρθηκε, η κατάσταση για τα NPLs τον Μάρτιο ήταν καλύτερη σε σχέση με το δίμηνο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου.

Στο α' τρίμηνο 2017, η απόδοση του μέτρου των ρυθμίσεων «κόκκινων» δανείων ήταν χαμηλότερη στο 1/3 αυτής του τελευταίου τριμήνου 2016 λόγω του δυσμενούς μακροοικονομικού περιβάλλοντος και της έλλειψης εμπιστοσύνης που οδήγησε νοικοκυριά και επιχειρήσεις σε διακράτηση ρευστότητας.

Σχετικά με τη ρευστότητα, η Alpha Bank ανέφερε ότι είχε εκροή καταθέσεων 400 εκατ. ευρώ το δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου και η κατάσταση βελτιώθηκε τον Μάρτιο, με τις εκροές να υπολογίζονται κάτω των 100 εκατ. ευρώ. Στόχος για φέτος είναι η επιστροφή καταθέσεων περίξ του 1,4 δις. ευρώ. Η χρηματοδότηση από τον EΛΑ μειώθηκε κατά 2,2 δις. ευρώ (13,2 δις. στο τέλος Δεκεμβρίου 2016) και μειώθηκε περαιτέρω κατά 500 εκατ. ευρώ τον Φεβρουάριο 2017.

2) Εθνική Τράπεζα

Η Εθνική Τράπεζα ανέφερε ότι στο α' τρίμηνο του 2017 είχε αρνητικό σχηματισμό νέων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs), ωστόσο τα νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs) κινήθηκαν ανοδικά. Στόχος για το έτος είναι η μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά 1,2 δις. ευρώ, η οποία περισότερο από το ήμισυ θα επιτευχθεί μέσω διαγραφών και πωλήσεων δανείων χωρίς εξασφαλίσεις.

Όπως αναφέρθηκε, το ποσοστό ίασης των «κόκκινων» δανείων κινείται άνω του 50%, ενώ το ποσοστό των ρυθμιζόμενων δανείων που ξαναέγιναν «κόκκινα» κινήθηκε στο 25%. Η συνολική μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ανήλθε το 2016 σε 2,8 δις. ευρώ, ενώ 900 εκατ. ευρώ ήταν η μείωση στο δ' τρίμηνο. Όπως αναφέρθηκε, η Εθνική είναι η τράπεζα με το χαμηλότερο δείκτη μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, το υψηλότερο ποσοστό κάλυψης από συρρευμένες προβλέψεις και την καλύτερη επίδοση στη μείωση των NPEs.

Από τον Ιούνιο του 2015 και την επιβολή των capital controls μέχρι σήμερα, η χρηματοδότηση από τον EΛΑ έχει μειωθεί κατά 11,8 δις. ευρώ και ανέρχεται σε μόλις 5,8 δις. ευρώ. Η χρηματοδότηση από το ευρωύστημα διαμορφώθηκε τον Μάρτιο 2017 σε 10,4 δις. ευρώ. Η αποεπένδυση από τη Finans-bank, την Αστήρ Παλάς και την NBGI ενίσχυσαν τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας CET 1

(Κύρια Βασικά Ίδια Κεφάλαια) κατά περίπου 750 μονάδες βάσης, ενώ επιπλέον κατά 200 μ.β. αναμένεται να συμβάλει στον δείκτη η πώληση της UBB.

3) Eurobank

Στο τέλος του 2016 αποδείχθηκε θετικό για την Eurobank, με τα έσοδα να βελτιώνονται καθώς το κόστος μειώθηκε, ενώ και η ποιότητα κεφαλαίου οδεύει προς την σωστή κατεύθυνση. Η επενδυτική τράπεζα διίνει στην Eurobank τιμή-στόχο τα 0,90 ευρώ και σύσταση equal-weight. Ωστόσο, όπως επισημαίνει η MS, η διοίκηση τόνισε ότι οι θετικές τάσεις που αναπτύχθηκαν το 2016, μπορεί να ανατραπούν στο α' τρίμηνο του 2017.

Σε επίπεδο τριμήνου, το δ' 3μηνο 2016, τα καθαρά κέρδη ήταν 38 εκατ. μειωμένα κατά 56% από το προηγούμενο τρίμηνο και αυξημένα κατά 116% ετησίως, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων διαμορφώθηκε στο 8,1%, ενώ για το σύνολο του έτους στο 4,4%.

Τα αποτελέσματα για το 2016 ήταν 22% καλύτερα από τη μέση πρόβλεψη των αναλυτών, ενώ ο δείκτης CET1 διαμορφώθηκε στο 13,8%. Αυτό που εντυπωσίασε ωστόσο την MS ήταν ότι το δ' τρίμηνο του 2016 ήταν το πρώτο που υπήρξε αρνητικός σχηματισμός μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs), συμβάλλοντας στην αύξηση του δείκτη κάλυψης κατά 70 μ.β.

Η διοίκηση του ομίλου είναι πεπεισμένη ότι θα καταφέρει να πιάσει τους φετινούς στόχους που τέθηκαν από τον SSM για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, έχοντας υπολογίσει 2 δις. ευρώ χαμηλότερα NPEs φέτος. Ωστόσο η διοίκηση της τράπεζας απηύθυνε προειδοποίηση ότι οι θετικές τάσεις μπορεί να ανατραπούν στο α' τρίμηνο του 2017, εάν δεν προχωρήσει άμεσα η αξιολόγηση.

4) Τράπεζα Πειραιώς

Ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών διαμορφώθηκε στο 37,5% (χωρίς το δάνειο προς ΣΤΕΚΕ ή 36,6% συμπεριλαμβάνοντάς το), με το υπόλοιπό τους να μειώνεται σημαντικά για 5ο συνεχόμενο 3μηνο. Η ετήσια συνολική μείωση έφτασε τα 2,5 δις. με το υπόλοιπο των NPLs στα 24,4 δις.

τον Δεκέμβριο 2016. Ητάση αυτή είναι συνδυασμός αρνητικού σχηματισμού νέων καθυστερήσεων δανείων, καθώς και δι'αγραφών.

Οσχηματισμός νέων καθυστερήσεων δανείων του Qίλου ήταν αρνητικός για 4ο συνεχόμενο 3μηνο στα -450 εκατ. το 4ο 3μηνο 2016 από -335 εκατ. το 3ο 3μηνο 2016, με σημαντική αρνητική παραγωγή στην Ελλάδα στα επιχειρηματικά δάνεια (-386 εκατ. από -256 εκατ. το αμέσως προηγούμενο 3μηνο. Για τα δάνεια ιδιωτών ήταν το 5ο δι'αδοχικό 3μηνο με αρνητικό σχηματισμό νέων καθυστερήσεων.

Κεφάλαιο 4^ο : Το Μέλλον του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος

4.1 Τραπεζικοί Ισολογισμοί & Ρευστότητα- Κίνδυνος αγοράς

Ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι ιδιαίτερα σημαντικός στην οικονομία. Οι τράπεζες συμβάλλουν στην συσσώρευση κεφαλαίου και αυξάνουν τον βαθμό ανάπτυξης της οικονομίας, λειτουργώντας ως μεσολαβητές και προαγωγοί της διαδικασίας αποταμίευσης και επένδυσης. Έτσι οι τράπεζες διαθέτουν κεφάλαια με την μορφή δανεισμού και διάφορων επενδυτικών δραστηριοτήτων ενώ ταυτόχρονα δέχονται καταθέσεις. Από αυτή την συλλειτουργία διευκολύνεται η ροή του χρήματος και είναι ευκολότερη η μεγαλύτερη παροχή αγαθών και υπηρεσιών από τους παραγωγούς. Κατά συνέπεια προωθείται η διαδικασία ανάπτυξης της οικονομίας, ενώ παράλληλα αποτελούν μέσα εφαρμογής νομισματικής πολιτικής. Η αποτελεσματική λειτουργία και διαχείριση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μπορεί να οδηγήσει σε ένα σταθερό τραπεζικό σύστημα που ικανοποιεί τις απαιτήσεις της κοινωνίας και αποτρέπει σημαντικούς κινδύνους για την οικονομία.

Αποσκοπώντας στην μεγιστοποίηση της αποδοτικότητάς τους αλλά και στην βελτίωση της λειτουργικής αποτελεσματικότητάς τους προσπαθούν να επιτύχουν την βέλτιστη διαχείριση των στοιχείων που αποτελούν το Ενεργητικό και Παθητικό τους. Η διάρθρωση τόσο του Ενεργητικού όσο και του Παθητικού ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος είναι τελείως διαφορετική από τις άλλες επιχειρήσεις, ενώ η μέτρηση της απόδοσής τους αλλά και των κινδύνων τους διαφοροποιείται σημαντικά. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που οφείλουν οι τράπεζες να καταρτίζουν και δημοσιεύουν ενώ είναι κοινές (ως προς την ονομασία και την έννοια) είναι τελείως διαφορετικές από των λοιπών επιχειρήσεων αφού έχουν τελείως διαφορετική σύσταση. Τα στοιχεία του Ενεργητικού και των υποχρεώσεων των τραπεζών είναι ιδιαίτερα και η διάρθρωσή τους μπορεί να διασφαλίσει την ασφάλεια ενώ η αξιολόγησή τους διέπεται από ειδικό καθεστώς.

Όσο αφορά στη ρευστότητα των τραπεζών η χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, ενώ έχει την ίδια βάση και έννοια με αυτή των λοιπών επιχειρήσεων, λόγω της ιδιαίτερης φύσης των εργασιών και της ύπαρξης διαφορετικών λογαριασμών, χρησιμοποιεί αριθμοδείκτες που μπορεί να διαφέρουν. Πάντως όπως σε κάθε

περίπτωση, αναλύοντας τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των τραπεζών υπάρχουν αριθμοδείκτες που εξετάζουν την κερδοφορία και αποδοτικότητα, την ρευστότητα, την κεφαλαιακή επάρκεια και την ποιότητα του Ενεργητικού.

Οι τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους όταν αυτές ανακύπτουν. Αν οι καταθέτες ή οι λοιποί δανειστές μιας τράπεζας αμφιβάλλουν για την ρευστότητά της πιθανά θα σταματήσουν να συνεργάζονται με αυτή. Οι καταθέσεις αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγματοποίηση χορηγήσεων και επενδύσεων, αφού τα ίδια κεφάλαια δεν μπορούν από μόνα τους να χρηματοδοτήσουν τις δραστηριότητές της. Η διατήρηση επαρκούς ρευστότητας μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μεγαλύτερη κερδοφορία της τράπεζας. Οι τεχνικές διαχείρισης της ρευστότητας μιας τράπεζας ποικίλλουν ενώ η επιτυχία τους εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως η κεφαλαιακή επάρκεια, η κερδοφορία, η μεγέθυνση των καταθέσεων και του Ενεργητικού, κλπ.

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας μπορούν να αποτελέσουν μια πρώτη ένδειξη του βαθμού ρευστότητας μιας τράπεζας. Η ρευστότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μπορεί να μετρηθεί από τους αριθμοδείκτες συγκεκριμένα από τους αριθμοδείκτες αξιολόγησης ρευστότητας .

Ένας βασικός αριθμοδείκτης μέτρησης της ρευστότητας μιας τράπεζας είναι ο δείκτης μετρητών προς τις καταθέσεις, αν και συνήθως τα ταμειακά διαθέσιμα μιας τράπεζας δεν επαρκούν να καλύψουν τις ανάγκες ρευστότητας. Όπως φαίνεται από το παρακάτω πίνακα αλλά και από το γράφημα που ακολουθεί, την τελευταία πενταετία έντονες ήταν οι διακυμάνσεις του δείκτη και για τις τρεις τράπεζες ενώ το 2010 κυρίως αλλά και το 2011 και 2013 υπήρξαν και μεγαλύτερες αποκλίσεις μεταξύ τους.

Ταμειακής ρευστότητας						
	2009	2010	2011	2012	2013	
Εθνική	3,57%	9,66%	3,56%	2,96%	4,85%	
Eurobank	3,78%	5,52%	6,78%	3,61%	1,92%	
Alpha	4,04%	8,98%	4,84%	3,32%	2,68%	
Μέσος Όρος	3,80%	8,06%	5,06%	3,30%	3,15%	

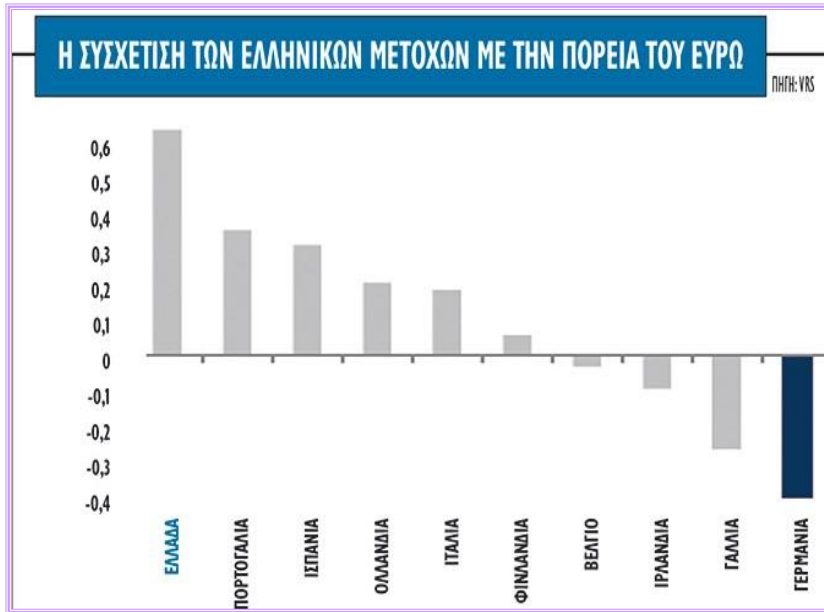
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΧΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Το 2009 ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας σχεδόν συγκλίνει για τις τρεις τράπεζες και ο μέσος όρος αυτών διαμορφώνεται σε 3,80, με την Alpha μόνο να τον ξεπερνά (4,04%). Το 2010 ο δείκτης αυξάνει πάρα πολύ για την Εθνική (9,66%) αλλά και για την Alpha (8,98%) και ο μέσος όρος της χρήσης υπερδιπλασιάζεται σε σχέση με την προηγούμενη χρήση και φθάνει το 8,06%, ενώ ο δείκτης της Eurobank αυξάνει αλλά ηπιότερα (5,52%). Ο μέσος όρος του δείκτη το 2011 πέφτει και είναι 5,06% αφού σημαντική ήταν η πτώση του ποσοστού για την Εθνική (με τιμή 3,56%) και για την Alpha (4,84%), αλλά για την Eurobank συνεχίζει να αυξάνει και διαμορφώνεται σε 6,78% το υψηλότερο ποσοστό της συγκεκριμένης χρήσης. Τα επόμενα δύο έτη ο δείκτης σταδιακά μειώνεται και για τις τρεις τράπεζες και έτσι το 2013 το υψηλότερο ποσοστό το έχει η Εθνική (4,85%), μετά η Alpha (2,68%) και τέλος η Eurobank (1,92%). Παρατηρείται πως ο δείκτης για την Εθνική αν και είχε τις μεγαλύτερες διακυμάνσεις είναι ο μοναδικός που το 2013 είναι σε υψηλότερα επίπεδα από το 2009, ενώ ο μέσος όρος την συγκεκριμένη χρήση είναι 3,15%.

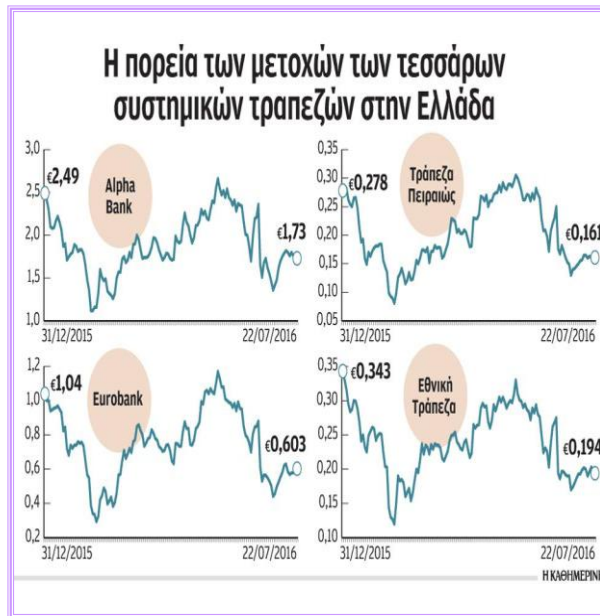
Η μέτρηση της ρευστότητας μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί και από τον δείκτη δανείων προς τις καταθέσεις αφού η αναλογία των χορηγήσεων σε σχέση με τις καταθέσεις καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την ρευστότητά της.

Συγκεκριμένα όσο υψηλότερος είναι ο συγκεκριμένο δείκτης τόσο περισσότερο περιορίζεται η ρευστότητα της τράπεζας. Όπως φαίνεται από τον ακόλουθο πίνακα ο μέσος όρος τους δείκτη από το 2009 έως το 2011 αυξάνει (103,46% και 135,57% αντίστοιχα), ενώ από το 2012 και μετά σταδιακά μειώνεται το 2013 .

Καθώς και η πορεία των μετοχών σταδιακά εμφανίζει μια πτωτική πορεία .Διακρίνουμε αυτή τη πορεία στις παρακάτω δύο εικόνες :

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

Ο κίνδυνος αγοράς :

Αντανακλά : 1) Μεταβλητότητα αξίας χαρτοφυλακίου - Τίτλων .

Οφείλεται σε αλλαγές των αγοραίων τιμών των στοιχείων του ενεργητικού. Υπολογίζεται από τις μεταβολές στην αξία των «ανοικτών θέσεων ή των εσόδων. Αυτός ο τύπος κινδύνου είναι, συνήθως, περισσότερο ορατός στις δραστηριότητες διαπραγμάτευσης μμετοχικών και ομολογιακών τίτλων στη δευτερογενή αγορά ή στο «άνοιγμα θέσεων» σε συνάλλαγμα. Ο κίνδυνος αγοράς διακρίνεται σε δύο κατηγορίες ανάλογα με τη μορφή των σχέσεων που συνδέουν τα διάφορα χρηματοοικονομικά εργαλεία. Πρώτον, διακρίνεται στον βασικό κίνδυνο που υφίσταται όταν οι σχέσεις μεταξύ των χρηματοοικονομικών προϊόντων –που χρησιμοποιούνται για να καλύπτει το ένα τους κινδύνους από το άλλο- μεταβάλλουν τη μορφή της. Δεύτερον, στον κίνδυνο που αναφέρεται σε σχέσεις μη γραμμικής μορφής μεταξύ των προϊόντων .

Ένας άλλος διαχωρισμός του κινδύνου αγοράς βασίζεται στη λογική της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνου που ακολουθήθηκε σχετικός. Ο απόλυτος κίνδυνος μετριάζεται από τις δυνητικές απώλειες, π.χ. δολάρια, ευρώ, ενώ ο δεύτερος υπολογίζεται σε σχέση με ένα συγκριτικό δείκτη. Σημαντικές συνιστώσες του κινδύνου αγοράς είναι ο επιτοκιακός και ο συναλλαγματικός κίνδυνος. Πράγματι, μια γενική αύξηση στα επιτόκια οδηγεί, συνήθως, σε μείωση των τιμών των ομολόγων. Μια υποτίμηση ενός νομίσματος μειώνει την αξία όλων των τίτλων που εκφράζονται σε αυτό το νόμισμα. Αν και στην καθημερινότητα, ο όρος «κίνδυνος αγοράς» αναφέρεται στην πιθανότητα απώλειας αξίας, στη χρηματοοικονομική θεωρία ορίζεται ως η διασπορά των μη αναμενόμενων αποτελεσμάτων του χαρτοφυλακίου τίτλων, που οφείλονται σε αιφνίδιες διακυμάνσεις ορισμένων χρηματοοικονομικών μεταβλητών.

Υπό αυτήν την έννοια, τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές αποκλίσεις μπορούν να θεωρηθούν ως πηγές κινδύνων . Στην πράξη, για να μετρηθεί ο κίνδυνος, πρέπει να οριστεί με ακρίβεια η κατάλληλη μεταβλητή. Η μεταβλητή αυτή μπορεί να είναι η συνολική αξία του χαρτοφυλακίου, τα έσοδα, το κεφάλαιο ή οι αποδόσεις συγκεκριμένων τοποθετήσεων. Ο κίνδυνος αγοράς αναφέρεται στις επιδράσεις άλλων χρηματοοικονομικών

παραγόντων (όπως, η τιμή συναλλάγματος του πετρελαίου και άλλων βασικών εμπορευμάτων, των μμετοχών και των επιτοκίων) στη μμεταβλητή που απαιτείται. Ο κίνδυνος υπολογίζεται από την τυπική απόκλιση της μμεταβλητής αυτής. Η τυπική απόκλιση αποτελεί το βασικό μέτρο μμεταβλητότητας στη Στατιστική. Οι απώλειες μπορούν να προέλθουν από το συνδυασμό δύο παραγόντων, τη μμεταβλητότητα κάθε χρηματοοικονομικού παράγοντα και το βαθμό έκθεσης στις μμεταβλητές κάθε παράγοντα. Τέλος, ο γενικός ή συστηματικός κίνδυνος της αγοράς συνδέεται με τις διακυμάνσεις στις τιμές όλων των τίτλων στην αγορά, λόγω ενός εξωτερικού παράγοντα – όπως για παράδειγμα, μιας αλλαγής στην οικονομική πολιτική ή των προσδοκιών του επενδυτικού κοινού. Μη συστηματικός ή ειδικός κίνδυνος αγοράς υφίσταται στην περίπτωση που η τιμή ενός τίτλου κινείται σε διαφορετική κατεύθυνση από τους υπόλοιπους τίτλους της αγοράς, λόγω εξελίξεων που σχετίζονται με τον εκδότη του τίτλου.

Έτσι, για παράδειγμα, η ανακοίνωση δημιουργίας ενός απροσδόκητου δημοσιονομικού ελλείμματος μπορεί να προκαλέσει απότομη πτώση στο γενικό δείκτη τιμών των μετοχών, ενώ η ανακοίνωση μιας καταδικαστικής απόφασης για ρύπανση του περιβάλλοντος εναντίον μιας συγκεκριμένης επιχείρησης μπορεί να μειώσει την τιμή της μμετοχής της, αλλά ενίοτε υφίσταται. Έτσι, διακρίνεται σε απόλυτος .

Κίνδυνος ρευστότητας. Ένας τύπος κινδύνου, που δεν μπορεί να θεωρηθεί υποπερίπτωση ούτε του κινδύνου αγοράς ούτε του πιστωτικού κινδύνου, είναι ο κίνδυνος ρευστότητας. Συνδέεται με την έλλειψη ρευστότητας βραχυχρονίως σε μια τράπεζα για την αντιμετώπιση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών της. Με άλλα λόγια, η τράπεζα δεν μπορεί να αντλήσει τα απαραίτητα κεφάλαια είτε μέσω αύξησης κάποιων στοιχείων του παθητικού της είτε μέσω ρευστοποίησης –με λογική ζημία- ορισμένων στοιχείων του ενεργητικού της .Η έννοια του κινδύνου ρευστότητας συνδέεται άμεσα με αυτό που καλείται «ορίζοντας διακράτησης χαρτοφυλακίου». Όταν η συγκυρία στην αγορά είναι απαγορευτική για τη ρευστοποίηση μιας επένδυσης χαρτοφυλακίου, ένας χρηματοοικονομικός οργανισμός πρέπει, υπό φυσιολογικές συνθήκες, να περιμένει τις τιμές να ανακάμψουν σε ικανοποιητικά επίπεδα. Ωστόσο, για ένα χρηματοοικονομικό οργανισμό που είναι υποχρεωμένος να προβεί σε ρευστοποιήσεις για να αντεπεξέλθει σε ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις, η

ανεπάρκεια της ρευστότητάς του μπορεί να ισοδυναμεί με κατάρρευση. Έτσι, στην περίπτωση που ένα πιστωτικό ίδρυμα αντλεί ρευστότητα σε μεγάλο βαθμό από τη χρηματαγορά και την κεφαλαιαγορά, φέρει υψηλό δομικό κίνδυνο ρευστότητας ή συστηματικού χαρακτήρα κίνδυνο από συσχετίσεις διαφορετικών μορφών κινδύνου. Αυτό συμβαίνει, διότι διάφοροι παράγοντες, όπως τυχόν υποβάθμιση της πιστοληπτικής αξιολόγησης του πιστωτικού ιδρύματος, η κατανομή των κεφαλαίων στις εταιρίες του ομίλου, καθώς και η μείωση ρευστότητας σε συγκεκριμένα τμήματα ή στο σύνολο της αγοράς, έχουν επίπτωση στο κόστος χρηματοδότησής του και, κατά συνέπεια, στο εσωτερικό κεφάλαια που θα πρέπει να καταλείψει για τον κίνδυνο αυτό. Για την ποσοτικοποίηση της επίπτωσης, λαμβάνεται υπόψη και η πιθανότητα για την υποβάθμισή του σε συνδυασμό με τη διεύρυνση των περιθωρίων επιτοκίου που ισχύουν ανά κατηγορία πιστοληπτικής διαβάθμισης για όλες τις πηγές κεφαλαίων .

Οι κρίσεις ρευστότητας των τραπεζών είναι ένα πανάρχαιο πρόβλημα, το οποίο έχει οδηγήσει πάρα πολλές τράπεζες στην πτώχευση. Η ικανότητα μιας τράπεζας να παρέχει ρευστότητα απαιτεί την ύπαρξη αποθέματος χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, που έχουν υψηλή ρευστότητα και είναι άμεσα μεταβιβάσιμα. Η ρευστότητα και η ικανότητα μεταβίβασης είναι τα βασικά συστατικά τέτοιων συναλλαγών. Η απαίτηση για ρευστότητα σημαίνει ότι, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού πρέπει να είναι διαθέσιμα στους ιδιοκτήτες, στο άρτιο, έπειτα από σύντομη ειδοποίηση (μίας ημέρας ή λιγότερο). Οι αναλήψεις καταθέσεων και οι δανειοληπτικές δραστηριότητες προκύπτουν σε καθημερινή βάση (π.χ. η έκδοση επιταγών, διάφορες εντολές πληρωμής, εμβάσματα, λογαριασμοί υπερανάληψης και ενεργά όρια πιστώσεων.

Έτσι, οι τράπεζες πρέπει να είναι προετοιμασμένες να ικανοποιήσουν αυτές τις ανάγκες σε καθημερινή και, μερικές φορές, σε ωριαία βάση (π.χ. ημερήσιο όριο υπερανάληψων). Για να το διεκπεραιώσουν αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα χρειάζονται πηγές κεφαλαίων. Από την ανάλυση των πηγών και των χρήσεων κεφαλαίων, είναι γνωστό ότι οι μειώσεις σε στοιχεία του ενεργητικού και αυξήσεις σε υποχρεώσεις ή στην καθαρή θέση, αποτελούν πηγές κεφαλαίων. Επίσης, οι τράπεζες μπορούν να εξασφαλίσουν ρευστότητα πουλώντας στοιχεία του ενεργητικού ή αποκτώντας πρόσθετες υποχρεώσεις.

Τα διάφορα είδη των δανείων αποτελούν πρωτογενή στοιχεία του ενεργητικού που διακρατούνται από τις τράπεζες. Τα δάνεια αυτά παράγουν τακτικές εισροές (τόκοι και κεφάλαιο), οι οποίες αποτελούν και πηγές ρευστότητας. Μάλιστα, οι εισροές αυτές είναι καθημερινές, ενώ μέσω ενός χαρτοφυλακίου επενδύσεων παράγονται εισροές σε τακτική βάση. Στον πίνακα που ακολουθεί, αναγράφονται αρκετοί παράγοντες που μεταβάλλουν την τρέχουσα κατάσταση ρευστότητας της τράπεζας και απαιτούν μεταβολή των αποθεμάτων της.

Οι παράγοντες κατατάσσονται στους μη ελεγχόμενους και στους μερικώς ελεγχόμενους από τις διοικήσεις των τραπεζών.

- Παράγοντες που επηρεάζουν καθημερινά τα χρηματικά διαθέσιμα των τραπεζών.
- Παράγοντες που αυξάνουν τα ρευστά διαθέσιμα
- Παράγοντες που μειώνουν τα ρευστά διαθέσιμα
- Μη ελεγχόμενοι παράγοντες .

Από τους μη ελεγχόμενους παράγοντες, ο σημαντικότερος είναι αυτός που αφορά :

- Πληρωμή των επιταγών και συναφών αξιόγραφων.

Εσωτερικές και εξωτερικές πηγές ρευστότητας.

Η αποθηκευμένη ρευστότητα είναι μια εσωτερική πηγή κεφαλαίων, με την έννοια ότι βρίσκεται μέσα σε ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού του ισολογισμού της τράπεζας. Η ρευστότητα αυτού του είδους παράγεται, όταν τα στοιχεία του ενεργητικού μετατρέπονται σε ρευστά. Οι μετατροπές των στοιχείων του ενεργητικού σε ρευστά μπορεί να αποτελέσουν διακριτές ή μη διακριτές ενέργειες. Οι μη διακριτές μετατροπές είναι αυτές που προκύπτουν χωρίς κάποια ρητή απόφαση της τράπεζας για αύξηση της ρευστότητας. Ουσιαστικά , η ρευστότητα παράγεται διαμέσου της λήξεως δανείων, ομολόγων ή καταβολής τόκων. Αντίθετα, οι διακριτές μετατροπές

πραγματοποιούνται όταν τα στοιχεία του ενεργητικού πωλούνται ή δανείζονται πριν τη λήξη.

Ο πρωταρχικός κίνδυνος μιας πρόωρης μετατροπής είναι η πιθανότητα απώλειας κεφαλαίου, αν τα στοιχεία του ενεργητικού μετατραπούν (πωληθούν) σε τιμές κάτω από την αξία αγοράς τους (γιατί τα επιτόκια αυξήθηκαν μετά την αγορά των στοιχείων του ενεργητικού) (Μελάς, 2009, σελ.302). Το πρώτο πρόβλημα που χρειάζεται να αντιμετωπισθεί από την τράπεζα αφορά στην ύπαρξη ικανού αριθμού πηγών ρευστότητας. Στην περίπτωση κατά την οποία η μμεγέθυνση των χορηγήσεων υπερβαίνει τη μμεγέθυνση των καταθέσεων, η τράπεζα μπορεί να αντιμετωπίσει το γεγονός αυτό σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, πουλώντας χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο της ή αυξάνοντας (γεγονός μη εξαρτώμενο απολύτως από τις προθέσεις της) τις καταθέσεις της. Μακροχρόνια όμως, θα πρέπει να καλύψει το δημιουργηθέν άνοιγμα, αγοράζοντας ρευστότητα, διότι το χαρτοφυλάκιο που διατηρεί και εκποιεί για την προμήθεια ρευστότητας δεν είναι απεριόριστο. Ωστόσο, πολλές τράπεζες, λόγω του μμεγέθους τους, της μη καλής φήμης τους, των μη καλών αποτελεσμάτων τους ή επειδή έχουν εξαντλήσει τη δυνατότητα δανεισμού λόγω των περιορισμών του συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας, αδυνατούν να αποκτήσουν ρευστότητα.

Δύο είναι οι λύσεις στο παραπάνω πρόβλημα. Η διοίκηση της τράπεζας μπορεί είτε να μειώσει τη μμεγέθυνση των στοιχείων του ενεργητικού, είτε να αναζητήσει πρόσθετους πόρους, δηλαδή, ή να αναζητήσει προθεσμιακές μακροχρόνιες καταθέσεις ή να προχωρήσει σε αύξηση του μμετοχικού κεφαλαίου. Όσες τράπεζες έχουν την δυνατότητα επιλογής για ανεύρεση πηγών ρευστότητας, χρησιμοποιούν ως βασικό κριτήριο την ελαχιστοποίηση του κόστους. Το κόστος θα πρέπει να εκτιμηθεί σε παρούσες αξίες, διότι τα έσοδα από τόκους και οι δαπάνες για τόκους μπορεί να πραγματοποιούνται σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, ενώ η διαδικασία εκτίμησης, τις περισσότερες φορές εμπεριέχει την ανάγκη πρόβλεψης του επιτοκίου.

Ο κίνδυνος ρευστότητας, συνήθως, ακολουθεί κατά βήμα τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο επιτοκίου. Πράγματι, η εμπειρία δείχνει ότι, την ύπαρξη προβλημάτων ρευστότητας τη σηματοδοτεί η αντίστοιχη ύπαρξη προβλημάτων πιστωτικού κινδύνου και κινδύνου επιτοκίου.

Η κανονική σειρά των γεγονότων που υπογραμμίζουν προβλήματα ρευστότητας είναι :

1. Οι διοικήσεις των τραπεζών αναλαμβάνουν κινδύνους που προέρχονται από μεγάλες ανισορροπίες, ως προς το χρόνο ωρίμανσης, μεταξύ στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.
2. Παρουσιάζονται μειωμένα κέρδη.
3. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας αναφέρονται σε πιστωτικά και άλλα προβλήματα.
4. Οι διοικήσεις πρέπει να καταβάλλουν υψηλότερα επιτόκια για την προσέλκυση νέων πόρων.
5. Πολλοί καταθέτες μετακινούν τα χρήματά τους σε άλλα ιδρύματα.

4.2 Αντίστροφη σχέση μεταξύ ρευστότητας και κερδοφορίας .

Προκειμένου να ανταποκριθούν στις καθημερινές απαιτήσεις τους για ρευστότητα, οι τράπεζες πρέπει να διατηρούν στοιχεία του ενεργητικού που δεν αποδίδουν κέρδος με τη μορφή μετρητών ή ισοδύναμων σε μετρητά. Από την ίδια τους τη φύση, αυτά τα στοιχεία του ενεργητικού μειώνουν την αποδοτικότητα μιας τράπεζας. Ως εκ τούτου, οι τράπεζες θέλουν να διατηρούν ένα ελάχιστο ποσό τέτοιων στοιχείων του ενεργητικού και πάλι να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις λειτουργικές απαιτήσεις τους σε μετρητά. Δημιουργείται έτσι, μια βραχυπρόθεσμη αντίστροφη σχέση μεταξύ ρευστότητας και κερδοφορίας. Όσο περισσότερη ρευστότητα διατηρείται, τόσο (θεωρητικά) χαμηλότερες αποδόσεις ιδίων κεφαλαίων ή στοιχείων ενεργητικού θα παρουσιάσει η δεδομένη τράπεζα (όλα τα υπόλοιπα στοιχεία του ενεργητικού θεωρούνται σταθερά).

Η ρευστότητα, τόσο των στοιχείων του ενεργητικού όσο και αυτών του παθητικού συνεισφέρουν στο σχηματισμό της παραπάνω σχέσης. Η ρευστότητα των στοιχείων ενεργητικού επηρεάζεται από τη σύνθεση και το χρόνο ωρίμανσης των πόρων. Υψηλές παρακρατήσεις ρευστών στοιχείων του ενεργητικού μειώνουν τα δυνητικά κέρδη, δεδομένου ότι δεν αποφέρουν έσοδα από τόκους. Στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, τα βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα, κανονικά, προσφέρουν χαμηλότερες αποδόσεις σε σύγκριση με τα χρεόγραφα μακροπρόθεσμης διάρκειας.

Το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο των δανείων παρουσιάζει την ίδια αντίστροφη σχέση μεταξύ ρευστότητας και κερδοφορίας. Δάνεια που προσφέρουν την υψηλότερη απόδοση, παρουσιάζουν τη χαμηλότερη ρευστότητα. Η υψηλότερη απόδοση συνδυάζεται με υψηλότερο κίνδυνο. Δάνεια που εύκολα χορηγούνται αφορούν σε πολύ γνωστές επιχειρήσεις ή συνοδεύονται από εγγυήσεις κυβερνητικών χρεογράφων και συνίστανται σε βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Συνεπώς, προσφέρουν πολύ χαμηλές αποδόσεις. Η ρευστότητα των στοιχείων του παθητικού επηρεάζεται, καθώς μια τράπεζα με υψηλής ποιότητας στοιχεία του ενεργητικού, αλλά και με υψηλότερα ίδια κεφάλαια, έχει ευκολότερη πρόσβαση στην προμήθεια πόρων. Παράλληλα καταβάλλει μικρότερο τίμημα (επιτόκιο) σε σύγκριση με μια άλλη τράπεζα με διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Λειτουργίες της τραπεζικής ρευστότητας. Ως διαχείριση της τραπεζικής ρευστότητας ορίζεται η διαδικασία παραγωγής κεφαλαίων για την ικανοποίηση συμβατικών υποχρεώσεων ή συγκυριακών σε κάθε χρονική στιγμή και σε λογικές τιμές.

Η τραπεζική ρευστότητα επιτελεί τις ακόλουθες λειτουργίες:

1. Ενημερώνει την αγορά για το ότι η τράπεζα είναι ασφαλής και ικανή να τηρήσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις.
2. Επιτρέπει την κανονική λειτουργία της τράπεζας.

Αυτό σημαίνει:

- Εκπλήρωση των δανειακών της υποχρεώσεων
- Αποφυγή πώλησης μη κερδοφόρων στοιχείων του ενεργητικού
- Περιορισμό του ύψους του ασφαλίστρου κινδύνου μη πληρωμής, που υποχρεούται η τράπεζα να πληρώσει για κεφάλαια.
- Περιορισμό του δανεισμού από την κεντρική τράπεζα.

Η πρώτη λειτουργία ονομάζεται παράγοντας «εμπιστοσύνης» και σημαίνει ότι ο ύστατος εγγυητής για ένας τραπεζικό οργανισμό είναι ένας ισχυρός ισολογισμό και μια ικανή διοίκηση. Οι τράπεζες παρακρατούν ρευστά διαθέσιμα για να ικανοποιήσουν βασικές συναλλακτικές ανάγκες. Πρώτον,

προσφέρουν κέρματα και χαρτονομίσματα για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες συναλλαγής του κοινού. Η ποσότητα των παρακρατούμενων ρευστών, θεωρητικά, αντιπροσωπεύει το αλγεβρικό άθροισμα των ρευστών καταθέσεων και των ρευστών αναλήψεων.

Οι καταθέσεις και οι αναλήψεις παρουσιάζουν αρκετές διακυμάνσεις τις διάφορες χρονικές περιόδους, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολη η εκτίμηση της απαιτούμενης ποσότητας σε καθημερινή βάση. Δεύτερον, οι τράπεζες παρακρατούν ποσότητα χρήματος που αντιστοιχεί στις υποχρεωτικές δεσμεύσεις προς την κεντρική τράπεζα. Τρίτον, επειδή κάθε τράπεζα αναλαμβάνει ρόλο εκκαθαριστή των διαφορών αξιογράφων (επιταγών, συναλλαγματικών, κ.λπ.), παρακρατεί ρευστά διαθέσιμα για να ανταποκριθεί στις ανάγκες αυτές. Τέταρτον, παρακρατεί ποσότητα ρευστών διαθεσίμων όταν αγοράζει υπηρεσίες από τις ανταποκρίτριες τράπεζες. Επειδή τα ρευστά διαθέσιμα δεν είναι τοκοφόρα, αποτελούν σημαντικό κόστος για τις τράπεζες. Μάλιστα, το δημιουργούμενο κόστος είναι ευθεία συνάρτηση της τιμής του επιτοκίου.

Όμως, η παρακράτηση μη ικανής ποσότητας ρευστών διαθεσίμων για την κάλυψη των προκυπτουσών αναγκών εμπεριέχει υψηλό κίνδυνο. Επίσης, το πλέον σημαντικό στην περίπτωση έλλειψης ρευστών διαθεσίμων αποτελεί το υψηλό κόστος που θα πρέπει να καταβληθεί στην προσπάθεια ανεύρεσης πόρων, δεδομένου ότι αυξάνει κατακόρυφα το ασφάλιστρο δανεισμού για τη συγκεκριμένη τράπεζα. Η πρώτη πηγή, στην οποία θα απευθυνθεί η τράπεζα στην περίπτωση αυτή, είναι η κεντρική τράπεζα της χώρας, η οποία μπορεί να προμηθεύσει άμεση ρευστότητα προερχόμενη είτε από τις καταθέσεις που διατηρεί σ' αυτήν την ίδια η τράπεζα, είτε χορηγώντας της δανειακά κεφάλαια. Ακολούθως, μπορεί να προσφύγει στη διατραπεζική αγορά χρήματος .

4.3 Μακροπολιτική Πολιτική & Νομισματική

Η Τράπεζα της Ελλάδος, "ασκεί μεταξύ άλλων την μακροπροληπτική αρμοδιότητα προς ενίσχυση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και μείωση της συσσώρευσης των συστημικών κινδύνων. Ιδίως, η Τράπεζα της Ελλάδος αναγνωρίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί αυτούς τους κινδύνους και λαμβάνει τα μέτρα που προβλέπει ο νόμος".

Η άσκηση μακροπροληπτικής πολιτικής από την Τράπεζα της Ελλάδος (μακροπροληπτική αρμοδιότητα) έχει ως απώτερο στόχο τη συμβολή στη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως συνόλου, μέσω της ενίσχυσης της ανθεκτικότητάς του και της μείωσης της συσσώρευσης των συστημικών κινδύνων, ώστε να διασφαλίζεται με τον τρόπο αυτό η διατηρήσιμη συμβολή του χρηματοπιστωτικού τομέα στην οικονομική ανάπτυξη.

Προκειμένου να επιτύχει τον απώτερο στόχο της μακροπροληπτικής πολιτικής, η Τράπεζα της Ελλάδος επιδιώκει ενδιάμεσους στόχους, οι οποίοι αφορούν το εθνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα ως σύνολο. Οι ενδιάμεσοι στόχοι ορίστηκαν με βάση τη Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου: ως λειτουργικές προδιαγραφές του απώτερου στόχου της μακροπροληπτικής πολιτικής και περιλαμβάνουν:

1. Τη διαμόρφωση κατάλληλου επιπέδου πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης και του περιορισμού της υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης και μόχλευσης, εφόσον υφίστανται.
2. Την πρόληψη και τον περιορισμό της υπερβολικής ασυμφωνίας ληκτότητας απαιτήσεων-υποχρεώσεων και της έλλειψης ρευστότητας της αγοράς.
3. Τον περιορισμό της άμεσης και έμμεσης συγκέντρωσης χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.
4. Τον περιορισμό των συστημικών επιπτώσεων λόγω εσφαλμένων κινήτρων, με σκοπό τη μείωση του ηθικού κινδύνου.
5. Την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Όμως η στρατηγική της Νομισματικής πολιτικής διαφέρει από τη μακροπολιτική πολιτική συγκεκριμένα

- Στρατηγική Νομισματικής Πολιτικής
- Ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος
- Η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ
- Παροχή Έκτακτης Ενίσχυσης σε Ρευστότητα και Νομισματική Πολιτική (στα αγγλικά)

Στρατηγική Νομισματικής Πολιτικής

Το Ευρωσύστημα είναι αρμόδιο για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, με πρωταρχικό σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών.

Η νομισματική πολιτική, δηλαδή η πολιτική καθορισμού των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ, ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Οι αποφάσεις νομισματικής πολιτικής λαμβάνονται συνήθως στην πρώτη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε μήνα με γνώμονα την επίτευξη του πρωταρχικού στόχου και κοινοποιούνται μέσα από συνέντευξη Τύπου του Προέδρου της ΕΚΤ.

Η στρατηγική νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος διατυπώθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο το 1998 και επιβεβαιώθηκε κατά την αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 2003. Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει: Έναν ορισμό για τη σταθερότητα των τιμών σε ποσοτικούς όρους. Το Διοικητικό Συμβούλιο επιδιώκει τη διατήρηση του ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού κάτω αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα για τη ζώνη του ευρώ.

Δύο αναλυτικές προσεγγίσεις

- Οικονομική ανάλυση. Αξιολογεί τις τρέχουσες οικονομικές και χρηματοοικονομικές εξελίξεις και τις συνέπειές τους για τον πληθωρισμό βραχυπρόθεσμα έως μεσοπρόθεσμα. Στο πλαίσιο της οικονομικής ανάλυσης, δημοσιεύονται και οι προβλέψεις των

εμπειρογνωμόνων της ΕΚΤ και του Ευρωσυστήματος τέσσερις φορές τον χρόνο.

- Νομισματική ανάλυση. Αξιολογεί τις γενικότερες συνθήκες ρευστότητας βάσει πληροφοριών για τις συνιστώσες και τους παράγοντες μεταβολής της ποσότητας χρήματος, με στόχο τη διασταύρωση των ενδείξεων για την εξέλιξη του πληθωρισμού που προέρχονται από την οικονομική ανάλυση σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

4.4 Χρηματοδότηση επιχειρήσεων

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το παγκόσμιο χρηματοοικονομικό περιβάλλον είναι άρρηκτα συνδεδεμένο και επηρεασμένο από τη χρηματοπιστωτική κρίση των τελευταίων τριών ετών. Στην Ελλάδα, η κρίση έχει γίνει περαιτέρω αισθητή για τους γνωστούς λόγους και οι συνέπειές της είναι έντονες στα νοικοκυριά, τις επιχειρήσεις αλλά και το κράτος. Οι δυσμενείς αυτές συνθήκες έχουν μεταφερθεί μέσω ενός φαινομένου domino ανάμεσα σε όλους τους επιχειρηματικούς κλάδους και τελικά πλήττουν ακόμη και τις τράπεζες, που θεωρούνταν έως σήμερα ένας από τους πιο κερδοφόρους κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Οι διοικήσεις των ελληνικών τραπεζών ανησυχούν για τη υψηλή μεταβλητότητα βασικών μεταβλητών κερδοφορίας, αποτελεσματικότητας και ρευστότητας και το ελληνικό τραπεζικό σύστημα καλείται να λάβει στρατηγικές αποφάσεις, που θα οδηγήσουν στην αναμόρφωση και τη βιώσιμη ανάπτυξη του. Συγχρόνως οι ανωτέρω παράγοντες έχουν οδηγήσει σε δυσπραγία των ελληνικών τραπεζών όσον αφορά τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και των ιδιωτών. Η έννοια της δυσπραγίας αναφέρεται είτε στην παύση των χρηματοδοτήσεων – χορηγήσεων είτε στη συνέχιση αυτών με δυσμενείς όρους για τους δανειολήπτες. Και στις δυο περιπτώσεις πλήττονται σημαντικά οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις και εξαλείφεται κάθε πιθανότητα για ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι κατηγορίες χρηματοδότησης ποικίλουν ανάλογα με την μορφή και τον φορέα στον οποίο απευθύνονται οι επιχειρήσεις. Κάποιες κατηγορίες που χωρίζονται είναι:

- I. 3Fs (Founders), Friends, Fools (Μη θεσμική)
- II. Τραπεζικός δανεισμός
- III. Δημόσιες επιχορηγήσεις
- IV. Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (Incubators)
- V. Business Angels
- VI. Εταιρίες επιχειρηματικού κεφαλαίου
- VII. VENTURE CAPITALS (ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ) (Κουργιαντάκης Μ. 2013)
- VIII. VENTURE CAPITALS (ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ)

Τα Venture Capitals αποτελούν διάφορες επενδύσεις υψηλής απόδοσης και κινδύνου με συμμετοχή στα ίδια κεφάλαια νέων ή μη εισηγμένων επιχειρήσεων. Με διαφορετικό τρόπο τα Venture Capitals ορίζονται ως μέσο χρηματοδότησης ίδρυσης, ανάπτυξης ή εξαγοράς μιας εταιρείας στο οποίο ο επενδυτής ως αντάλλαγμα για την παροχή χρηματοδότησης εξασφαλίζει μερίδια στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Επιπλέον τα Venture Capitals εφαρμόζονται συχνά σε περιπτώσεις μεταβίβασης ιδιοκτησίας είτε σε μετόχους μειοψηφίας, είτε σε υψηλά στελέχη εταιριών παρέχοντας την χρηματοδότηση που είναι αναγκαία για την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων τους. Η απόκτηση των κεφαλαίων αυτών από τις επιχειρήσεις πρόκειται δίνοντας σαν αντάλλαγμα την απόκτηση ενός ποσοστού των μετοχών τους. Το ποσοστό αυτό διαμορφώνεται ανάλογα το ύψος της χρηματοδότησης καθώς και το μέγεθος της επιχείρησης, συνήθως κυμαίνεται στα επίπεδα του 30%. Η διάρκεια της επένδυσης αυτής κυμαίνεται συνήθως

μεταξύ 3 και 7 ετών.Επιπρόσθετα οι εταιρίες που παρέχουν αυτού του είδους κεφάλαια,εκτός από την παροχή κεφαλαίων, έχουν την δυνατότητα να παρέχουν συμβουλές σε θέματα marketing, στελέχωσης, διοίκηση και στρατηγικού σχεδιασμού καθώς και συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου.

ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

- ▲ Ένας από τους πιο συνηθισμένους τρόπους χρηματοδότησης, στον οποίο προσφεύγουν οι επιχειρήσεις για να δανειστούν κεφάλαια είναι ο τραπεζικός δανεισμός. Τα δάνεια τα οποία παρέχουν οι τράπεζες χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. 1) Ορισμός leasing: Είναι ένας ολοκληρωμένος χρηματοδοτικός μηχανισμός που δίνει τη δυνατότητα σε μια επιχείρηση να δημιουργήσει ή να επεκτείνει τον παραγωγικό της εξοπλισμό χωρίς να διαθέσει τα δικά της κεφάλαια.Τα απαιτούμενα κεφάλαια διατίθενται από την εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης η οποία αγοράζει τον εξοπλισμό σύμφωνα με τις οδηγίες της επιχείρησης.Στην συνέχεια εκμισθώνει τον εξοπλισμό αυτόν από την επιχείρηση για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα και για συγκεκριμένο μίσθωμα. Με την λήξη της σύμβασης η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα:
- ▲ Να αγοράσει τον εξοπλισμό σε ένα το ποσό το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της αξίας του εξοπλισμού. Να επιστρέψει τον εξοπλισμό στην εταιρεία leasing
- ▲ Να συνεχίσει με νέα σύμβαση την διαδικασία της μίσθωσηςΤα δάνεια κεφαλαίου κίνησης έχουν σκοπό στην άμεση βελτίωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων και έχουν μικρή διάρκεια. Κάποιες τράπεζες χρηματοδοτούν από το 100% του τζίρου της επιχείρησης και άλλες έως και το 50%. 2) Τα μακροπρόθεσμα δάνεια είναι μεγάλης διάρκειας και περιλαμβάνουν τα δάνεια εγκατάστασης και τα δάνεια επαγγελματικού εξοπλισμού. Συνήθως το επιτόκιο των δανείων αυτό είναι χαμηλότερο σε σχέση με των άλλων μορφών δανείων, και αυτό οφείλεται στον μεγαλύτερο χρόνο αποπληρωμής τους. 3)

Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (Business Incubators) Οι εταιρείες αυτές παρέχουν σε νέες επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν και με προοπτικές ταχείας ανάπτυξης επιχειρήσεις: Χρηματοδότηση(σε μικρότερο βαθμό από τις εταιρείες Venture Capital)

- Χώρους και εξοπλισμό (εγκαταστάσεις, κτίρια, έπιπλα, ηλεκτρονικούς υπολογιστές)
- Υπηρεσίες γραμματειακής υποστήριξης, συμβουλευτικές υπηρεσίες, δίκτυο επαφών με
- πελάτες και προμηθευτές κ.λπ. Σε αντάλλαγμα οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων παίρνουν ένα ποσοστό του μετοχικού
- κεφαλαίου ή πληρωμές από την νεοϊδρυόμενη εταιρεία ή γίνεται κάποιος μικτός διακανονισμός.

Οι εταιρείες incubators συμβάλλουν κυρίως στην ίδρυση και στην ανάπτυξη μιας νέας εταιρείας. Η χρονική διάρκεια της επένδυσης της θερμοκοιτίδας κυμαίνεται από 6 έως 18 μήνες. Στην Ελλάδα ιδρύθηκαν πρόσφατα τέτοιου τύπου εταιρίες. 4) Ιδιώτες επενδυτές (business angels) Οι business Angels είναι ιδιώτες επενδυτές οι οποίοι διαθέτουν κεφάλαια και επαγγελματική εμπειρία σε ένα συγκεκριμένο χώρο τα οποία και διαθέτουν σε νέους επιχειρηματίες με τη μορφή μακροπρόθεσμης επένδυσης. (Κουργιαντάκης Μ. 2013).

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η σπουδαιότητα των επιχειρήσεων καινοτομίας ενισχύεται από το γεγονός ότι οι δραστηριότητές τους αποτελούν εισροή και επίδραση, μέσα από την αλυσίδα προσφοράς, στην δραστηριότητα άλλων επιχειρήσεων. Ο όρος χρηματοδότηση της καινοτομίας σημαίνει προσφορά κεφαλαίων σε νέες επιχειρήσεις οι οποίες αναπτύσσονται και προσφέρουν στην αγορά προϊόντα τα οποία είτε παρέχουν στοιχεία διαφοροποίησης και ειδίκευσης, είτε έχουν καθαρά επιστημονικό υπόβαθρο. Η χρηματοδότηση των καινοτομικών ιδεών μπορεί να επιτευχθεί με ποικίλους τρόπους. Ενδεικτικά μερικοί από αυτούς

είναι Χρηματοδότηση από το δημόσιο ταμείο μελετών σκοπιμότητας που προηγούνται της

- εφαρμογής μιας καινοτομίας Άμεση χρηματοδότηση από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης , νομαρχιακά
- ταμεία και τοπικά επιμελητήρια, Έμμεση χρηματοδότηση από ασφαλιστικούς ή άλλους ταμειακούς οργανισμούς
- Αυτοχρηματοδότηση με την μορφή της ανεξάρτητης χρηματοδότησης από τα
- επιχειρηματικά κεφάλαια της εταιρίας κ.ά. Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων καινοτομίας εξαρτάται από την προσφορά επαρκούς χρηματοδότησης σε όλα τα στάδια της επιχειρηματικής τους πορείας. Η κεφαλαιακή τους δομή θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο ίδια όσο και δανειακά κεφάλαια, καθώς και οι δύο αυτές πηγές χρηματοδότησης είναι απαραίτητες για τον κύκλο ζωής της επιχείρησης. (Αναγνωστάκη, Μαστορέλης 2011).

ΕΜΠΟΔΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Τα βασικότερα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι καινοτομικές επιχειρήσεις στην προσπάθεια τους να αντλήσουν κεφάλαια για την ανάπτυξη νέων καινοτομιών είναι τα εξής: Οι νέες εξελίξεις και η ανάπτυξη της τεχνολογίας δημιουργούν νέους ανταγωνιστές και

- νέες ευκαιρίες. Δυσκολία πρόσβασης στον τραπεζικό δανεισμό από ιδιωτικές τράπεζες λόγω του
- υψηλού κινδύνου αποπληρωμής των δανείων. Μειωμένη παροχή ιδίων κεφαλαίων στις καινοτόμες επιχειρήσεις
- Η έλλειψη περιουσιακών στοιχείων από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ως εγγύηση για
- την εξασφάλιση χρηματοδότησης.

4.5 Μέτρα Παρέμβασης

Τα μέτρα παρέμβασης σε επίπεδο ΕΕ για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών (οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών - BRRD) διέπουν την πρόληψη των τραπεζικών κρίσεων και διασφαλίζουν την ομαλή εξυγίανση των προβληματικών τραπεζών, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τις επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά. Ως εκ τούτου, η οδηγία αποτελεί ένα από τα θεμέλια του ενιαίου εγχειριδίου κανόνων.

Τα μέτρα για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών:

Παρέχουν στις εθνικές αρχές ομοιόμορφα μέσα και εξουσίες για τον αποτελεσματικό χειρισμό των εθνικών και των διασυνοριακών τραπεζών που είναι ή κινδυνεύουν να καταστούν προβληματικές, να ελαχιστοποιούν τις επιπτώσεις από πτωχεύσεις τραπεζών για τους φορολογούμενους (με καθορισμό κανόνων διάσωσης με ίδια μέσα), ιδρύουν ταμεία εξυγίανσης, τα οποία θα χρηματοδοτηθούν από τον τραπεζικό τομέα, προκειμένου, να παράσχουν στήριξη στις προβληματικές τράπεζες εφόσον χρειαστεί.

Οι στόχοι λοιπόν που έχει η τράπεζα της Ελλάδος είναι :

- ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας
- ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις τράπεζες
- βελτίωση της προστασίας των καταθετών
- βελτίωση της προστασίας των δημόσιων πόρων
- ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Κατ' ουσίαν, η οδηγία επιτρέπει στις εθνικές αρχές της ΕΕ να αντιμετωπίσουν πιθανές τραπεζικές κρίσεις σε τρία επίπεδα:

1. Προετοιμασία και πρόληψη
2. Έγκαιρη παρέμβαση, όταν η τράπεζα είναι προβληματική ή παραβιάζει τους κανόνες σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις
3. Εξυγίανση, όταν η τράπεζα καθίσταται μη βιώσιμη

Βασικά μέτρα προετοιμασίας και πρόληψης:

Όλες οι τράπεζες στην ΕΕ οφείλουν να εκπονούν τα δικά τους σχέδια ανάκαμψης και να τα επικαιροποιούν σε ετήσια βάση. Στα σχέδια πρέπει να περιλαμβάνονται μέτρα που θα λαμβάνουν οι τράπεζες σε περίπτωση που σημειωθεί σοβαρή επιδείνωση της κατάστασής τους. Οι εθνικές αρχές εξυγίανσης πρέπει να καταρτίζουν σχέδια εξυγίανσης για κάθε τράπεζα. Τα συγκεκριμένα σχέδια καθορίζουν τα μέτρα που θα ληφθούν σε περίπτωση που απαιτηθεί εξυγίανση. Στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών έχει ανατεθεί η αποστολή να καταρτίσει δεσμευτικά τεχνικά πρότυπα, κατευθυντήριες γραμμές και εκθέσεις για τους κυριότερους τομείς της ανάκαμψης και εξυγίανσης.

- I. Ρόλος της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών στην ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών
- II. Κατευθυντήριες γραμμές της EAT αναφορικά με τους τύπους προσομοιώσεων, ελέγχων ή διερευνήσεων που είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε μέτρα στήριξης στο πλαίσιο της ΟΑΕΤ .Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να συστήσει ένα Ταμείο εξυγίανσης (ή ισοδύναμο χρηματοδοτικό διακανονισμό) που θα χρηματοδοτηθεί εκ των προτέρων από τον τραπεζικό τομέα και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περιπτώσεις πτώχευσης τραπεζών. Οι ετήσιες συνεισφορές των τραπεζών βασίζονται στις υποχρεώσεις τους και τους κινδύνους που αναλαμβάνουν. Έως το 2025, κάθε εθνικό Ταμείο εξυγίανσης θα πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον το 1% των καλυμμένων καταθέσεων όλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στη χώρα του, παρέχουν προσωρινή στήριξη στις τράπεζες που χρήζουν εξυγίανσης (υπό μορφή δανείων, εγγυήσεων, αγορών στοιχείων ενεργητικού ή κεφαλαίων για μεταβατικά ιδρύματα).
 - ✓ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αποζημίωση μετόχων ή πιστωτών, αλλά μόνο εάν οι ζημίες τους στο πλαίσιο της διαδικασίας διάσωσης με ίδια μέσα υπερβαίνουν τις ζημίες που θα είχαν υποστεί κατά τις διαδικασίες αφερεγγυότητας

- ✓ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απορρόφηση των ζημιών ή την ανακεφαλαιοποίηση μιας τράπεζας σε καθορισμένες και εξαιρετικές περιπτώσεις.

Οι εθνικές αρχές εξυγίανσης έχουν εξουσίες να παρεμβαίνουν σε περίπτωση μη αναστρέψιμης επιδείνωσης της κατάστασης μιας τράπεζας. Μπορούν δε να προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες:

να απαιτήσουν την εφαρμογή άμεσων μεταρρυθμίσεων
να απαιτήσουν από την τράπεζα να καταρτίσει σχέδιο αναδιάρθρωσης
να προβούν σε αλλαγές στη διοίκηση της τράπεζας και να διορίσουν ειδικούς διαχειριστές ή προσωρινή διοίκηση

Στόχος είναι να εξασφαλιστεί η συνέχεια των βασικών λειτουργιών της τράπεζας και η ταχεία της ανάκαμψη. Σε περίπτωση που η κατάσταση μιας τράπεζας γίνει τόσο προβληματική ώστε η ανάκαμψη εντός εύλογης προθεσμίας να μην θεωρείται πλέον ρεαλιστική, οι εθνικές αρχές εξυγίανσης έχουν εξουσία:

- ✚ να διαθέσουν προς πώληση μέρος της επιχείρησης
- ✚ να συγκροτήσουν μεταβατική τράπεζα που θα εξακολουθήσει να εκτελεί τις σημαντικότερες λειτουργίες (π.χ. προσωρινή μεταφορά των υγιών στοιχείων ενεργητικού σε κρατικό φορέα διαχείρισης)
- ✚ να διαχωρίσουν τα υγιή στοιχεία ενεργητικού από τα προβληματικά (τα προβληματικά στοιχεία θα μεταφερθούν σε φορέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων)
- ✚ να εφαρμόσουν μέτρα διάσωσης με ίδια μέσα: π.χ. να μετατρέψουν το χρέος σε μετοχές ή να το απομειώσουν - με αυτό τον τρόπο, οι ζημιές επιβαρύνουν τους μετόχους και τους πιστωτές της τράπεζας βάσει καθορισμένης σειράς, και όχι τους φορολογουμένους.

Η μέθοδος εξυγίανσης θα εξαρτηθεί από την εκάστοτε τράπεζα, καθώς και από το σχέδιο εξυγίανσης που έχει καταρτιστεί σχετικά.

Τα μέτρα διάσωσης θα ξεκινούσαν από την 1η Ιανουαρίου 2016.

Κεφάλαιο 5^ο : Επίλογος

Οι τράπεζες αποτελούν χρηματοοικονομικούς διαμεσολαβητές που βοηθούν στην αποτελεσματικότερη κατανομή των αποταμιεύσεων, μεταφέροντας χρήματα από τις αποταμιεύσεις στις επενδύσεις. Ο ρόλος των τραπεζών σε μια οικονομία είναι ιδιαίτερα σημαντικός και μπορεί να καθορίσει σε ένα βαθμό την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, μειώνοντας σημαντικά το κόστος συναλλαγών, μετριάζοντας τον κίνδυνο των επενδυτικών αποφάσεων και ρευστότητας και μεσολαβώντας στην μεταφορά των πλεονασματικών κεφαλαίων σε επενδυτικές δραστηριότητες.

Λόγω της σημαντικής αύξησης του τραπεζικού ανταγωνισμού (που συρρικνώνει τα περιθώρια κέρδους) αλλά και των κινδύνων που απορρέουν από το γενικότερο οικονομικό-πολιτικό περιβάλλον, η αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής πορείας των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι επιβεβλημένη ώστε να πραγματοποιείται έγκαιρη και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων και πιθανών προβλημάτων. Η αποτελεσματική διαχείριση των τραπεζών εξυπηρετεί όχι μόνο την λειτουργία και την βιωσιμότητά τους αλλά διασφαλίζει και την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας ενός τόπου γενικότερα. Όταν υπάρχει εμπιστοσύνη στα χρηματοπιστωτικά συστήματα διευκολύνονται οι συναλλαγές, αυξάνουν οι καταθέσεις και κατά συνέπεια η διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού μιας τράπεζας μπορεί να γίνει καλύτερα και σε μεγαλύτερο βαθμό.

Τα τελευταία έτη η οικονομία της Ελλάδας έχει δοκιμαστεί ιδιαίτερα από την κρίση που έχει επεκταθεί σε όλους τους τομείς της οικονομίας και έχει προκαλέσει την μεγάλη επιδείνωση των μακροοικονομικών μεγεθών της. Η οικονομική κρίση έχει επιδράσει αρνητικά άμεσα στην λειτουργία των τραπεζών όχι μόνο από την δυσχέρεια που απορρέει από την οικονομική δυσκολία των πολιτών και των επιχειρήσεων αλλά και από την προσπάθεια μετατροπής του ελληνικού χρέους σε βιώσιμα επίπεδα που οδήγησε στην μείωση της αξίας των κρατικών ομολόγων στα οποία είχε επενδυθεί μέρος των κεφαλαίων των ελληνικών τραπεζών. Έτσι η κρίση οδήγησε σε σημαντική μείωση των καταθέσεων, σε αδυναμία βραχυπρόθεσμου δανεισμού αλλά και μακροπρόθεσμου με έκδοση ομολόγων με παροχή εγγυήσεων αλλά σε σημαντική αύξηση των επισφαλών δανείων. Όπως μας

απέδειξε και η έρευνα που διεξάχθηκε σε διάφορα άτομα μας πιστοποίησε τα γεγονότα που ζούμε καθημερινά με την εξέλιξη του τραπεζικού συστήματος μέσα από την οικονομική κρίση . Το άμεσο αποτέλεσμα ήταν ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ελληνική Τράπεζα να οδηγούν στην αναδιάρθρωσή του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος .

Κεφάλαιο 6^ο : Ερωτηματολόγιο

Για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας περιέλαβα πρωτογενή έρευνα στον διεθνή οργανισμό ΕΟΠΥ “ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ” στο Νομό Ηρακλείου . Καθώς η έρευνα συνεχίστηκε και σε άλλα άτομα του κοινωνικού και οικονομικού κύκλου . Η έρευνα διεξάχθηκε ανάμεσα σε 25 άτομα μεταξύ αυτών ήταν άνδρες και γυναίκες ανεξαρτήτου ηλικίας ,εκπαίδευσης και επαγγελματικής απασχόλησης .Μόλις το 12 % των ανδρών απάντησαν στο παρακάτω παράρτημα , ενώ για τις γυναίκες μόλις το 13 % ερωτήθηκαν για το τραπεζικό σύστημα και την οικονομική κρίση .

Όπου οι απαντήσεις τους δίνουν την αληθινή εικόνα της χώρας μας μέσα από την οικονομική κρίση που διανύουμε έντονα από τη χρονιά του 2007 μέχρι και σήμερα .

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται παράθεση των στατιστικών αποτελεσμάτων της έρευνας όσον αφορά τα γενικά στοιχεία των ατόμων του δείγματος που συμμετείχαν . Καθώς αναλύεται η ικανοποίηση τους από τα επιμέρους κριτήρια αλλά και συνολικά από κάθε κατηγορία κριτηρίων .

Οι απαντήσεις από κάθε κατηγορία ερωτήσεων κατέληξαν στο εξής συμπέρασμα :

Με λίγα λόγια λοιπόν η άνεση με την οποία δίνονταν τα προηγούμενα χρόνια δάνεια προς το κοινό ήταν πολύ μεγάλα . Ως εκ τούτου το τραπεζικό σύστημα φέρει τεράστια ευθύνη για την υποχρέωση των νοικοκυριών . Από την άλλη το κοινό δεν συνειδητοποιούσε ότι καθημερινά δημιουργούσε ανάγκες “πλασματικές (διακοποδάνεια) , καταναλωτικές ανάγκες,(πλαστικό χρήμα) . Από την άλλη έλλειψη ρευστότητας σήμερα από τις τράπεζες προς τις επιχειρήσεις, δεν βοηθάει στην ανάκαμψη της οικονομίας. Για το λόγο αυτό αναζητάτε επαναφορά του μέτρου σε όλες τις συναλλαγές. Η επαναχορήγηση δανείων προς υγιές επιχειρήσεις , η εξυγίανση των προβληματικών επιχειρήσεων , δημιουργία θέσεων εργασίας. Θα πρέπει λοιπόν να υπάρχει σωστότερη εξυπηρέτηση των τραπεζών στους πολίτες με on-line ενημέρωση .Γενικά η ενίσχυση της πραγματικής οικονομίας είναι ένα μέτρο απαραίτητο για την αναδιάρθρωση της οικονομικής τραπεζικής κρίσης και της επαναφοράς της τραπεζικής “πίστης” ώστε να μην επιβαρύνεται άλλο η κοινωνία.

Βιβλιογραφία Κεφάλαιο 7^ο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση :

- Eurobank Research Οικονομία & Αγορές, Ελληνικό τραπεζικό σύστημα, μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας και χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας, Τόμος VII, Τεύχος 1, Μάιος 2012
- Eurostat, Europe in figures, statistical books, 2009
- Howard D. & D. Green, Banking on the future: The fall and rise of central banking

Ελληνική :

- Ασημάκης Ταμουραντζής: Οι Ελληνικές κρίσεις από το 1973 έως σήμερα.
- Γκίκας Α. Χαρδούβελης: Το χρονικό της διεθνούς και της συνακόλουθης.
- ελληνικής και ευρωπαϊκής κρίσης: Αίτια, αντιδράσεις, επιπτώσεις, προοπτική .
- Μανόλης Γαλελιάνος: Η Ελληνική κρίσης: αίτια και επιπτώσεις.
- Μιχαήλ Χαραλαμπίδης: Διαχείριση Κινδύνων- Διδάγματα από την κρίση.
- προοπτικές Georgios P. Couretas, Prodromos Vlamis: The greek crisis; causes and
- implications.
- Παναγιώτης Χρ. Αγγελόπουλος (2013) .
- Νούλας, Α.Γ (2005), σελ. 15 Γιάννης Παναγόπουλος, Γιάννης .
- Δημήτριος Μόσχος, Γεώργιος Χορταρέας: Χρηματοπιστωτικό σύστημα και οικονομική δραστηριότητα .
- Γιάννης Παναγόπουλος, Γιάννης Πελετίδης (2007), σελ 51.
- Άγγελος Αντζουλάτος :Τραπεζική- Τάσεις (πριν) και προοπτικές (μετά την κρίση) .
- Γιώργος Μιχαλόπουλος: Χρηματοδότηση των Ελληνικών Τραπεζών κατά τη διάρκεια της κρίσης.
- Μιχαήλ Χαραλαμπίδης: Διαχείριση Κινδύνων- Διδάγματα από την κρίση και προοπτικές.

- Γκίκας Χαρδούβελης: Ο χρηματοοικονομικός τομέας και το αβέβαιο μέλλον της ελληνικής οικονομίας.
- Γιώργος Μιχαλόπουλος: Χρηματοδότηση των Ελληνικών Τραπεζών κατά τη διάρκεια της κρίσης .
- Κυριαζόπουλος Γεώργιος, Δρ. Μαυρίδης Δημήτριος, Δρ. Πετρόπουλος ,Δημήτριος, Χρήστος Χλιάρας:: Διασυννοριακές Εξαγορές και Συγχωνεύσεις Ελληνικών Τραπεζών σε Χώρες των Βαλκανίων μετά την Εισαγωγή του Ευρώ στην Ελλάδα.
- Κυριαζόπουλος Γεώργιος, Ζησόπουλος Δημήτριος, Σαριγγιανίδης Νικόλαος: Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των εξαγορών και συγχωνεύσεων των τραπεζών στη διεθνή και Ελληνική οικονομία.
- Χρήστος Γκόρτσος: «Βασιλεία III»: Η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος .
- Ζουλέκου Ρ, Πως επηρεάζει η Διεθνής και Ελληνική Οικονομική κρίση το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα, Πανεπιστημιακές σημειώσεις, τμήματος λογιστικής, Θεσσαλονίκη, 2012.
- Στουρνάρας Γ. Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού, Υπουργείο Οικονομικών, 2013.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ :

- Διαφημιστική δαπάνη τραπεζών ανά μέσο: πρώτο τετράμηνο 2012 .
- Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Ετήσια Έκθεση 2011, σελ. 41.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, European Economic Forecast - Autumn 2012, σελ. 65 - 66.
- Ίδρυμα οικονομικών και βιομηχανικών ερευνών (IOBE) ,Η Ελληνική Οικονομία, Τεύχος 02/10, Αριθμός τεύχους 60, Ιούλιος 2010.
- Χριστόφορος Διακόπουλος: Περιοδικό «ακτίνες» αρ 702, Προκόπης Παυλόπουλος: Από το περιοδικό «Επίκαιρα» Ένωση Ελληνικών Τραπεζών: Το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα το 2011 και το 2012 .
- Κανούτης Ν. Εφημερίδα, Οικονομική Ελλάς, σ.12, 1903.

Ηλεκτρονικές αναφορές :

- <http://www.kathimerini.gr/451581/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/metroyn>.
- <http://www.iefimerida.gr/news/46932/ζημίεις-ρεκόρ-για-τις-ελληνικές-τράπεζες>.
- <http://www.accountancygreece.gr> .
- https://www.alpha.gr/files/infoanalyses/oikon_deltio_110.pdf .
- <http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/oikodelt200805.pdf> .
- <http://www.skai.gr/news/folders/folder/?cid=128>.
- www.eurobank.gr/Uploads/Reports/OIKONOMIA%20ΑΓΟΡΕΣ0ab%20ΜΑΙΟΣ%202012.pdf .
- <http://www.euro2day.gr/news/economy/article/1258159/sto-orio-ths-ftoheias-63>.
- <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1231377720> .
- <http://www.euro2day.gr/news/economy/article/1258159/sto-orio-ths-ftoheias-63>.
- <http://www.dianeosis.org/2017/03/ti-mas-emathe-i-krisi>.
- <http://www.kathimerini.gr/776905/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/h-oikonomikh-krish-gennhse-ena-neo-alla-sta8eroterotrapeziko-sythma>.
- https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_el.
- <http://socialpolicy.gr/2017/03/%CE%B9%CE%BD%CE%B5-%CE%B3%CF%83%CE%B5%CE%B5-%CE%B5%CF%84%CE%AE%CF%83%CE%B9%CE%B1-%CE%AD%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA>.
- <http://socialpolicy.gr/2017/04/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CE%B5%CF%81>.

- <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/797510/trapeziki-enosi-erotiseis-kai-apantiseis>.
- <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/1230332/kerdismenes-oi-eisigmenes>.
- <http://foreignaffairs.gr/articles/70266/basilis-mpalafas/i-elliniki-politiki-oikonomia-2000-2010?page=show>.
- <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/1230084/neos-kuklos-sunomilion-me-tous-thesmous>
- <http://www.naftemporiki.gr/finance/>
- <http://www.naftemporiki.gr/finance/story/1229502/sto-19-o-etisios-plithorismos-stin-eurozoni>.
- Εφημερίδα, <http://www.bloomberg.com/> [προσπ.2012] .
- Περιοδικό, http://www.enthesis.net/index.php?option=com_content&view=article&id=25::enthesis5147&catid=4:internationaleconomy&Itemid=3 [προστ. 2008] .
- Περιοδικό, <http://athenstock.blogspot.gr> [προσπ.2011].
- Περιοδικό, <http://valta-trifilias.blogspot.gr/2009/05/1895-1910.html> [προστ. 2009].
- Περιοδικό, <http://www.antikes-thisauroi.com/2012/02/1899-1919.html> [προστ.2008] .
- Όμιλος τράπεζας, <http://www.laikibankgroup.com/GR/aboutus/history/pages/home.aspx> [προσθ.2002].

Παράρτημα .

Ερωτηματολόγιο :

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αγαπητέ Κύριε ή Κυρία,

Μέσα από αυτό το ερωτηματολόγιο ζητώ τη βοήθειά σας για την διεξαγωγή μίας έρευνας, προκειμένου να αποκτήσω πρόσβαση σε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την πρόσφατη χρηματοοικονομική κρίση και το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα.

Συμφωνώντας να πάρετε μέρος στην έρευνα σημαίνει ότι θα αποτελέσετε μέρος της προσπάθειας να προαχθεί γνώση για την προαναφερόμενη σχέση.

Επιπλέον, ζητώ την συνεργασία σας, επειδή η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα με ωφελήσει προσωπικά. Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πτυχιακής μου εργασίας για την απόκτηση του πτυχίου μου από το Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του ΤΕΙ Κρήτης.

Τι περιλαμβάνει;

Για να λάβετε μέρος στην έρευνα, παρακαλώ να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο. Θα δαπανήσετε από το χρόνο σας λιγότερο από 10 λεπτά. Δεν υπάρχει καμία παράθεση ή υποβολή προσωπικών πληροφοριών από μέρους σας στο ερωτηματολόγιο, έτσι ώστε όλες οι πληροφορίες που θα μου παρέχετε να είναι ανώνυμες και εμπιστευτικές. Αν επιθυμείτε να κάνετε οποιαδήποτε άλλα σχόλια, παρακαλώ μην διστάσετε να το κάνετε στο τέλος του ερωτηματολογίου.

Παρακαλώ κοιτάξτε σε κάθε μία από τις ερωτήσεις και σημειώστε με (X) ή (V) προκειμένου να υποδείξετε την επιλογή που προτιμάτε.

Τι θα συμβεί εάν αρνηθώ να συμμετάσχω;

Δεν είσαστε υποχρεωμένος/η να συμμετάσχετε στην έρευνα. Παρόλα αυτά, θα σας ήμουν ευγνώμων εάν αποφασίζατε να συμπληρώσετε αυτό το ερωτηματολόγιο και να μου το επιστρέψατε. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου σημαίνει ότι συναινείτε να συμμετάσχετε στην πρωτογενή έρευνα που διεξάγω.

Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας.
Γεωργία Προβιδάκη

Δ/νση: ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ – ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΤΚ :
71500

Ηράκλειο Κρήτης

Τηλέφωνο: 28920 31096

Κιν.:6983096453

E – mail: providakigog@gmail.com

Φύλο :

- a) ΆΝΔΡΑΣ
- b) ΓΥΝΑΙΚΑ

Ηλικία :

- a) 18-25 ετών
- b) 26-35 ετών
- c) 36-45 ετών
- d) 46-55 ετών
- e) 56-65 ετών
- f) 66 και άνω

Εκπαίδευση :

- a) Πρωτοβάθμια (απόφοιτος δημοτικού)
- b) Δευτεροβάθμια (απόφοιτος λυκείου)
- c) Τριτοβάθμια (απόφοιτος Α.Ε.Ι, Τ.Ε.Ι)
- d) Κάτοχος Μεταπτυχιακού
- e) Κάτοχος Διδακτορικού
- f) Άλλο (π.χ. τεχνική σχολή κτλ)

Τρέχουσα απασχόληση:

- a) Μαθητής / Σπουδαστής
- b) Υπάλληλος Δημοσίου Τομέα
- c) Υπάλληλος Ιδιωτικού Τομέα
- d) Επιχειρηματίας
- e) Ελεύθερος επαγγελματίας
- f) Άνεργος
- g) Άλλο

B) Οικονομική κρίση και το τραπεζικό σύστημα :

1. Γενικά πόσο ικανοποιημένος /η είστε από το τραπεζικό σύστημα ;

- a) Πολύ ικανοποιημένος /η
- b) Ικανοποιημένος /η
- c) Ούτε ικανοποιημένος /η , ούτε δυσαρεστημένος /η
- d) Δυσανεστημένος /η
- e) Πολύ δυσαρεστημένος /η

2. Χρησιμοποιείτε κάρτες για την διευκόλυνση των προσωπικών σας συναλλαγών ;

- a) Πολύ
- b) Λίγο
- c) Ελάχιστα
- d) Καθόλου

3. Έχετε επιλέξει χρεωστική ή πιστωτική κάρτα;

- a) Χρεωστική
- b) Πιστωτική
- c) Και τις δύο
- d) Δε γνωρίζω

4. Πόσο ασφαλής νιώθετε για την/τις τράπεζα/ες που συνεργάζεστε για την διαφύλαξη των χρημάτων σας και την ασφάλεια των καταθέσεών σας;

- a) Πολύ
- b) Λίγο
- c) Ελάχιστα
- d) Καθόλου

5. Γνωρίζεται πως το τραπεζικό σύστημα παρέχει, δυνατότητα εξόφλησης λογαριασμών κοινής ωφέλειας (ΔΕΗ, ΟΤΕ , ΕΥΔΑΠ) ; Έχετε προβεί στην εξόφληση των λογαριασμών σας μέσω αυτής της παροχής ;

- a) Ναι και είμαι πολύ ικανοποιημένος /η
- b) Ναι όμως δεν έμεινα ικανοποιημένος /η
- c) Όχι, δεν έτυχε
- d) Δεν γνώριζα για τη συγκεκριμένη δυνατότητα
- e) Δεν προτιμώ τη συγκεκριμένη δυνατότητα

6. Οφείλετε κάποιο δάνειο ή πιστωτική κάρτα σε τράπεζες ;

- a) Ναι
- b) Όχι Αν απαντήσετε ΟΧΙ αγνοήστε τις ερωτήσεις 7,8,9,10,11.

7. Πόσα δάνεια και πιστωτικές κάρτες έχετε λάβει συνολικά ;

- a) Ένα
- b) Δύο
- c) Τρία
- d) Περισσότερα

8. Ποίο είδος δανείου οφείλετε ; (μπορείτε να σημειώσετε παραπάνω από 1 είδος).

- a) Επιχειρηματικό δάνειο
- b) Στεγαστικό δάνειο
- c) Καταναλωτικό δάνειο
- d) Ανοιχτό δάνειο (Κεφάλαιο Κίνησης)
- e) Πιστωτική κάρτα

9. Προτιμάτε τα δάνεια με :

- a) Σταθερό επιτόκιο
- b) Κυμαινόμενο επιτόκιο

c) Επιτόκιο βάση EURIBOR

10. Η μέση δανειακή σας επιβάρυνση είναι :

- a) € ≤ 5.000
b) € 5.001-30.000
c) € 30.001-60.000
d) € 60.001-90.000
e) 90.001 και άνω

11. Ο μέσος όρος της μηνιαίας δόσης δανείου/δανείων σας, υπερβαίνει τα μηνιαία εισοδήματά σας :

- a) Πολύ
b) Λίγο
c) Ελάχιστα
d) Καθόλου

12. Πιστεύεται ότι για την οικονομική κρίση έχουν μερίδιο ευθύνης και οι τράπεζες ;

- a) Πολύ
b) Λίγο
c) Ελάχιστα
d) Καθόλου

13. Κατά πόσο θεωρείτε πως οι τράπεζες μπορούν να συμβάλουν στο να ξεπεραστεί η οικονομική κρίση ;

- a) Πολύ
b) Λίγο
c) Ελάχιστα
d) Καθόλου

14. Θεωρείτε πως οι τράπεζες κατανοούν τα οικονομικά προβλήματα των πελατών τους και προσπαθούν, στο μέτρο του δυνατού, να τους διευκολύνουν

- a) Πολύ
b) Λίγο

- c) Ελάχιστα
- d) Καθόλου

**15. Θεωρείτε πως στο άμεσο μέλλον θα αλλάξετε την Τράπεζα που συνεργάζεστε;
Πόσο πιθανό είναι αυτό;**

- e) Πολύ
- f) Λίγο
- g) Ελάχιστα
- h) Καθόλου

Σας παρακαλούμε εκφράσετε ελεύθερα τυχόν σχόλια, παρατηρήσεις και προτάσεις για το θέμα της έρευνας .

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

